

Iluzia și însemnele cuvintului Pace

La un ceas de cumpănă pentru istoria destinului omenirii, când, așa cum arăta și se vede, tovarășul Nicolae Ceaușescu, imperialismul impune în relațiile internaționale forța și al dictatului, aducând orizontul lumii chiar spectrul unei conștințe mondiale — în asemenea momente grave, țara noastră, într-o impresionantă unitate de voință și acțiune, își revine din nou auzită voința și nefericită dorința de pace printr-o vibrantă chemare adresată tuturor statelor și popoarelor lumii de a face totul pentru oprirea războiului, pentru realizarea demeritului zărmării, și în primul rând a celei atice.

Noul demers politic al României, născut din gândul și activitatea neobosită a secretarului general al partidului, și întrunind întru sine leziunea întregii națiuni, aduce înalța și înălțarea datoriei față de prezentul și viitorul patriei, față de soarta întregii omeniri. Elaborat în numele rațiunii și în spiritul tradiționalei voințe de pace a poporului român, Apelul pentru pace adresat sesiunii speciale O.N.U., consacrată zărmării, document și mandat al unui acord comun, semnat de milioane de cetățeni ai României, este și va rămâne peste timp un moment de referință al luptei poporului nostru pentru instaurarea pe pământ a unui climat de destindere și colaborare, pentru zărmăzirea cursei înarmărilor și salvarea omenirii de la un cataclism nuclear. În adunări și mitinguri, în declarații făcute publice prin mijlocul presei, radioului și televiziunii, în cadrul unor impresionante marșuri ale păcii organizate în întreaga țară, cetățenii noștri regăsesc în gânduri simple valoarea cuvintului Pace, relevându-i însemnele în cele mai variate, mai evidente sau mai ascunse ipostaze ale existenței noastre, pe întinderea uscatului și în imensitatea mărilor, în colibe și palate, pe chipul

(Continuare în pag. 4)

LIVIU TIMBUS ■

Veșnic, la Carpați

Stind de veghe vremii, pașnici
la Carpați
generații după generații
patriei lumina vieții dați-i !
Veșnic fi-veți, veșnic lăudați !

Sufletul de munți nu-l depărtați !
e chemarea sacrei noastre nații
ce o duc solemn prin timp bărbații
veșnic, fiii țării lăudați.

Nici de mare ochiul nu vi-l alungați
și-o uniți cu munții ;
cum își cată frații
brațele să fie scut ne-nvinsei nații,
stind de veghe vremii pașnici
la Carpați.

Pot furtuni să vină !
Lacrima surpați !
nu se-nfring în clipă neclintii
bărbații !
steag vă fie drumul scris

prin generații !
Patria, din inimi, nimănui n-o dați
scut ne-nvins de veghe, veșnic,
la Carpați !

NICOLAE DRAGOȘ ■

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Irak,

expresie a dorinței comune de a amplifica bunele relații româno-irakiene,
de a colabora tot mai strins pe plan internațional în interesul cauzei păcii,
securității și înțelegerii internaționale

Mereu în mijlocul oamenilor

Recenta expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara Comitetului Central al P.C.R. poartă girul și caracteristicile autentice ale unui remarcabil document programatic ce marchează un nou și important moment în desfășurarea a României socialiste multilateral dezvoltate și care va constitui mult timp de acum înainte filonul unor idei și acțiuni cuprinzătoare cu rezonanță în conștiința și istoria poporului. Marea încărcătură de idei cuprinsă în această expunere, de înaltă valoare principială, teoretică și practică, reliefează deosebit de puternic gândirea și acțiunea revoluționară a omului care de aproape 17 ani se află la conducerea partidului și țării, reflectă inegalabilă cunoaștere pe viu a realităților țării, a sentimentelor și aspirațiilor încercatului nostru popor, se constituie într-o strălucită sinteză de gândire novatoare și spirit practic. Cerința transformării activității ideologice și politico-educative într-o forță care să determine dezvoltarea necontenită a forțelor de producție, perfecționarea structurii și relațiilor sociale exprimată cu atita acuitate la recenta plenară, constituie pentru noi, pentru organele și organizațiile de partid din județul Constanța, esența tuturor activităților.

(Continuare în pag. 6)

ELENA BORODI ■
secretar al Comitetului județean
Constanța al P.C.R.

Faptele — măsura gândirii revoluționare

Evenimente politice cu puternică rezonanță națională și înregistrând, de asemenea, ecouri internaționale profund semnificative, cuvintările și expunerile secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu sint, de fiecare dată, prilejuri de justificată mândrie patriotică pentru întregul popor român.

Ele ne reimprespătează sentimentul unei meritate demnități istorice, al identității și locului nostru de cinste printre popoarele cu vocația participării la faptele majore ale veacului. Sintem restituiți astfel unui destin de nobilă angajare, acela al luptei curajoase și stăruitoare, în cele mai complexe împrejurări, nu numai pentru propășirea noastră ci, deopotrivă pentru valorile unei umanități care nu-și înțelege toldecauna îndatoririle.

Am trăit cu intensitate aceste sentimente, ascultând Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului, din iunie, și, aprofundându-i înțelesurile de neprețuită valoare practică și teoretică.

Pentru noi, activiștii din amplul front

(Continuare în pag. 6)

TOMA V. CONSTANTIN ■
secretar al Comitetului județean
Bacău al P.C.R.

Cunoașterea, la temelia conștiinței înaintate

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara lărgită a Comitetului Central, din primele zile ale acestei luni, constituie în întregul ei, un strălucit exemplu de analiză creatoare a experienței construcției socialiste în țara noastră, de abordare a unor orientări și teze de mare forță novatoare în toate domeniile vieții materiale și spirituale, un program de muncă și luptă pentru întregul partid și popor, pentru permanența înnoire a societății noastre. Ea va rămâne trainic în conștiința politică a țării, ca o expresie a înaltei responsabilități pentru destinele națiunii, a grijii pe care partidul, secretarul său general, o poartă pentru zărmăzirea virtuților morale ale omului nou, făuritor al societății socialiste și

comuniste în această vatră românească multiseclară.

Atenția deosebită acordată în expunere ridicării activității teoretice, ideologice și politico-educative la nivelul bazei materiale create în societatea noastră provine din convingerea că ridicarea continuă a conștiinței socialiste, însușirea concepției materialist-dialectice, a normelor de etică și echitate socialistă, educarea maselor în spiritul patriotismului revoluționar reprezintă un factor fundamental, fără de care nu este posibilă transformarea socialistă

(Continuare în pag. 7)

IOAN RETEGAN ■
secretar al Comitetului județean
Maramureș al P.C.R.

România racordată la ideile plenarei

Din sumar :

- ACUM E VREMEA PLANTELOR MEDICINALE (pag. 5)
- Bunul gospodar se vede în fapte (pag. 6-7)
- În dezbatere : momentul poeziei (pag. 9)
- Erori contra valorii, erori contra moralei (pag. 20)
- Ce e nou cu Iulică Voinea ? (pag. 23)

24

ANUL XXXI (1410)
Vineri, 18 Iunie 1982

1lacara

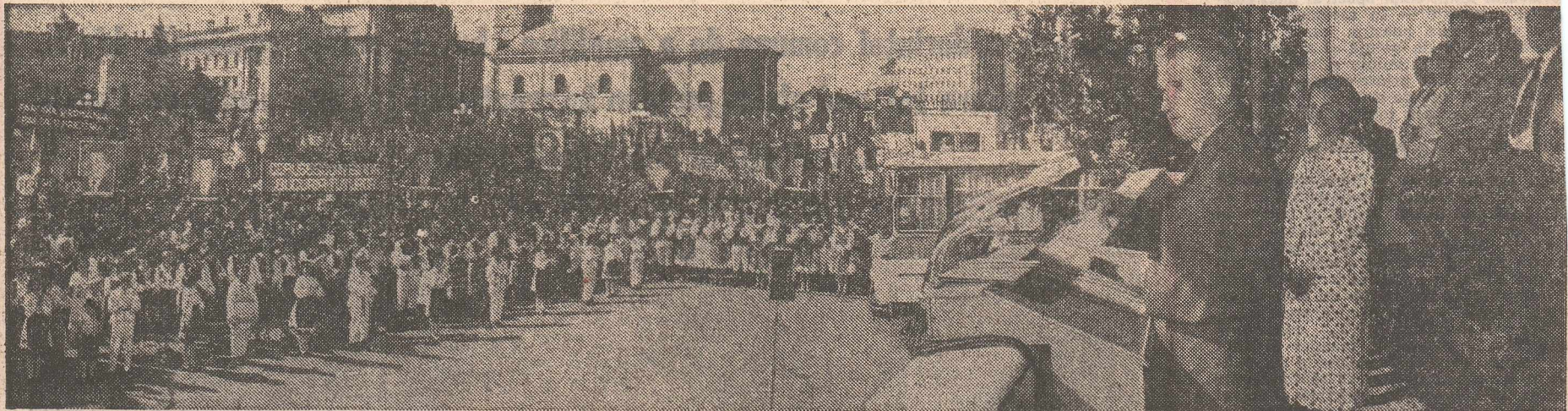
Săptămânal editat de
Frontul Democratiei
și Unității
Socialiste

SALA DE LECTURĂ

SALA DE LECTURĂ

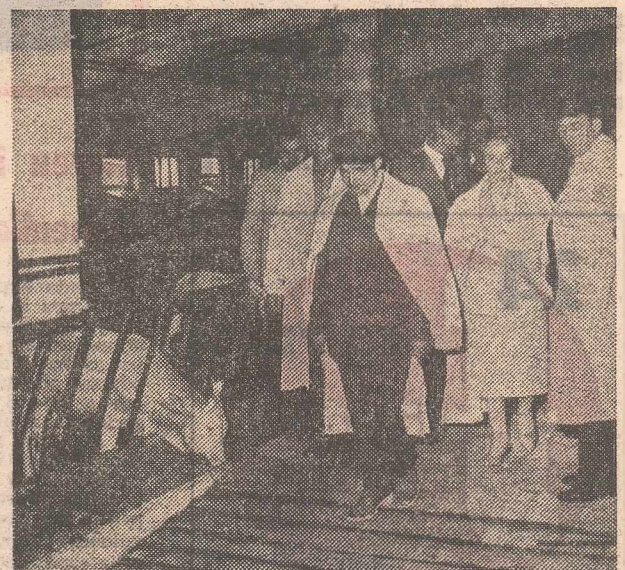

VREM SĂ MUNCIM ÎN PACE

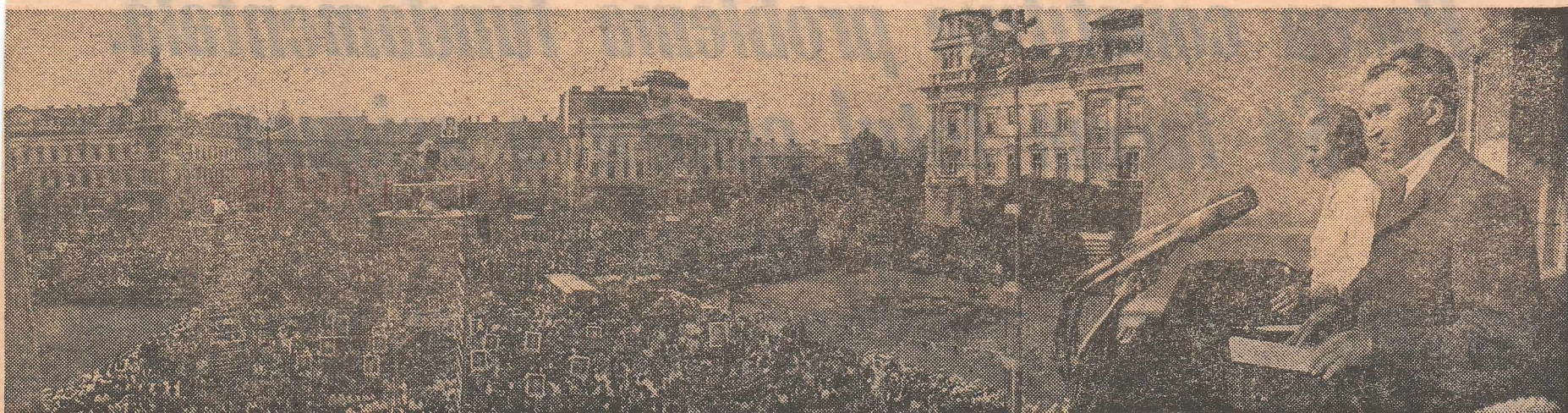
Două au fost ideile dominante ale cuvintărilor rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marile adunări populare din municipiile Oradea și Arad: angajarea plenară a poporului nostru în opera de transpunere în viață a Programului partidului de făurire în România a societății socialiste multilateral dezvoltate și unirea tuturor forțelor în lupta pentru asigurarea unei păci trainice în lume. Prin vii aplauze și urale, participanții și-au exprimat hotărârea lor fermă de a acționa cu abnegație și dăruire, cu elan revoluționar și avânt patriotic pentru îndeplinirea

**Tovarășul
NICOLAE CEAUȘESCU,
împreună cu
tovarășa
ELENA CEAUȘESCU,
în mijlocul
oamenilor muncii
din județul Arad**

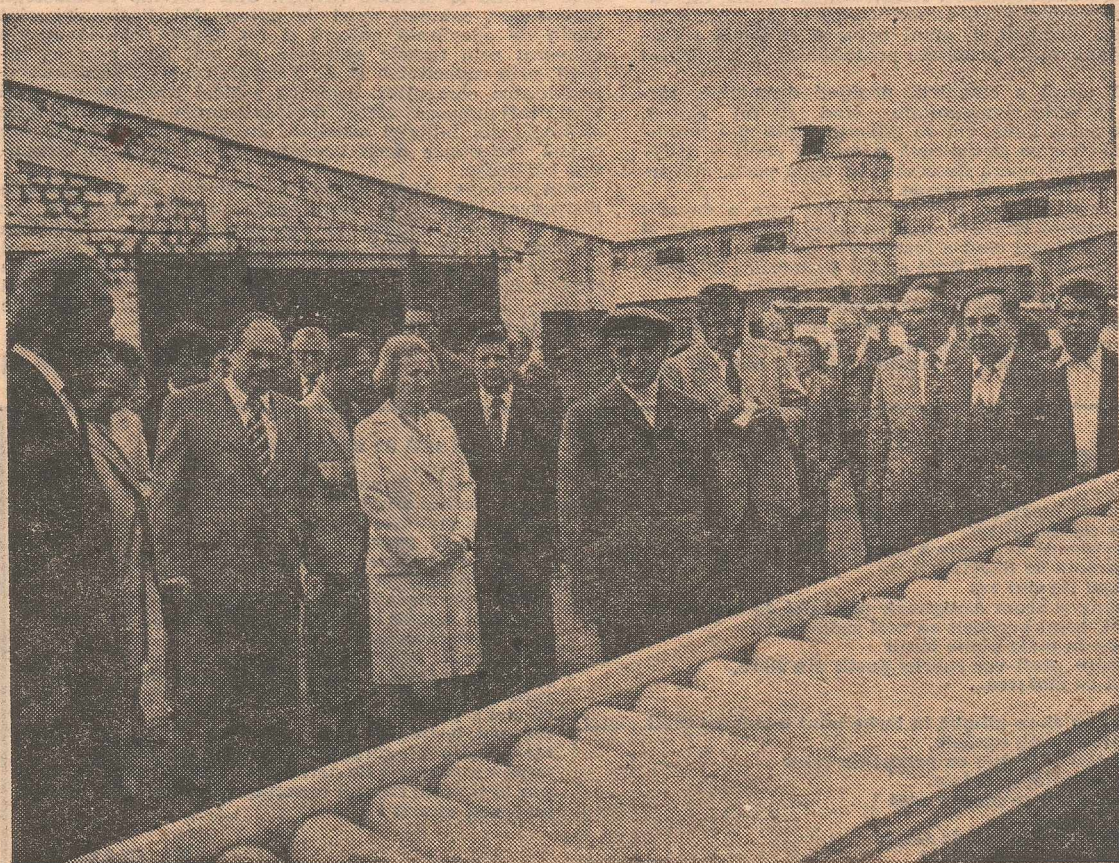

VREM SĂ TRĂIM ÎN PACE!

exemplară a sarcinilor ce le revin, de a munci cu devotament, împreună cu întregul popor, strins uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru realizarea integrală a planului anual, a întregului cincinal, de a traduce în viață neabătut politica partidului nostru, de a sluji cauza păcii, înțelegerii și cooperării internaționale.

Noile vizite de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județele Bihor și Arad au constituit o puternică manifestare a unității întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, expresie profundă a unității ferme a tuturor oamenilor muncii de a înfăptui neabătut Programul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pământul României. În același timp, prin cuvintele „Ceaușescu-România-Pace”, scandate de mii de participanți la marile adunări populare din municipiile Oradea și Arad, oamenii muncii din județele vizitate au dat o strălucită expresie voinței de pace a poporului român, puternic afirmată în Apelul adresat sesiunii speciale a O.N.U. consacrate dezarmării, hotărârii de a întări semnăturile puse pe acest document prin noi fapte de muncă, în numele înfloririi patriei socialiste, al făuririi unei lumi fără arme și războaie, al înțelegerii și colaborării între toate națiunile lumii, deziderate pentru care militează neobosit România, președintele ei.

Desfășurate într-o perioadă plină de profundă semnificație, când în întreaga țară este pe larg dezbătută magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R., document programatic de o excepțională însemnătate, în care sint definite cu clarviziune științifică principiile activității generale privind înfăptuirea operii de edificare a prezentului socialist, de construcție a viitorului comunist al patriei, recente vizite de lucru ale secretarului general al partidului în județele Bihor și Arad au constituit pentru oamenii muncii de pe aceste meleaguri — români, maghiari, germani și de alte naționalități, care trăiesc înfrățiți de veacuri în muncă și idealuri — încă un prilej de exprimare a hotărârii lor de a asigura înfăptuirea obiectivelor Congresului al XII-lea al partidului.

Tezele de o inestimabilă valoare teoretică și orientările de o mare importanță practică cuprinse în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară lărgită a C.C. al P.C.R. au găsit și aici, în ținuturile Bihorului și Aradului, — ca pretutindeni în țară — un vibrant ecou în conștiința oamenilor, care văd în aceasta o nouă și strălucită expresie a gândirii novatoare, revoluționare, creatoare a secretarului general al partidului, a contribuției sale determinante, de o excepțională însemnătate, la dezvoltarea în continuare a României pe calea socialismului și comunismului. Asemenea întregii națiuni, locuitorii județelor Bihor și Arad fac din cutezătoarele idei, din mobilizatoarele îndemnuri și orientări formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu un program de muncă și luptă, acționind strins uniți și animați de un fierbinte patriotism, pentru transpunerea lor neabătută în viață, pentru ridicarea activității politice, economice, ideologice și cultural-educative la nivelul sporitelor cerințe și exigențe ale actualei perioade de dezvoltare a țării.

În timpul vizitelor, care au avut loc în această atmosferă de muncă intensă, de puternică angajare comunistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat, împreună cu colectivele de oameni ai muncii din unitățile industriale și agricole vizitate, cu consiliile de conducere ale acestora, cu miniștrii de resort, cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, modul în care se realizează sarcinile și angajamentele pe anul în curs, precum și căile și modalitățile ce se impun pentru îndeplinirea cu succes a prevederilor actualului cincinal — etapă de mare însemnătate în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră. În timpul analizei au fost stabilite măsuri menite să asigure ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, diversificarea și modernizarea acesteia, valorificarea superioară a resurselor, reducerea tot mai accentuată a consumurilor de materii prime, energie și combustibil, diminuarea continuă a cheltuielilor materiale, realizarea într-un ritm mai rapid a investițiilor, creșterea productivității muncii și a eficienței economice, sporirea și mai puternică a contribuției județelor Bihor și Arad la dezvoltarea economiei naționale și creșterea bunăstării celor ce muncesc, la înflorirea patriei noastre socialiste.

Pentru oamenii muncii din județele Bihor și Arad, vizita secretarului general al partidului a constituit un fericit prilej de a aduce, din adîncul inimii lor, un vibrant omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducătorul iubit al partidului și statului nostru, eminent fiu al clasei muncitoare, al poporului român, revoluționar consecvent și patriot înflăcărat, a cărui gândire novatoare și acțiune neobosită marchează puternic întreaga dezvoltare a patriei noastre, dinamizează, prin strălucitul exemplu personal, prin consecvență și dăruire patriotică, prin identificarea cu înaltele aspirații ale poporului, energiile creatoare ale întregii națiuni. Totodată, au fost exprimate cele mai profunde sentimente de prețuire și aleasă considerație față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, pentru contribuția inestimabilă pe care o aduce la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, pentru prodigioasa activitate consacrată dezvoltării științei, învățămîntului și culturii românești, pentru contribuția pe care o aduce ca eminent om de știință și savant de renume mondial la îmbogățirea zestrei spirituale naționale și universale.

Eveniment cu majore semnificații, desfășurat într-o atmosferă de vibrantă angajare patriotică, noul dialog al președintelui cu țara a evidențiat cu pregnanță hotărârea oamenilor muncii de a asigura înfăptuirea exemplară a istoricelor hotărâri ale Congresului al XII-lea al partidului, de a milita neobosit pentru marea cauză a păcii.

NICOLAE CEAUȘESCU:

Pacea constituie problema fundamentală. Să facem totul pentru a asigura pacea omenirii!

Valoarea și însemnele cuvintului Pace

(Urmare din pagina 1)

de azi și de mâine al omenirii și sub cerul încă albastru al planetei noastre: Pacea este bunul cel mai de preț al omenirii, este liniștea zilei de mâine și viitorul copiilor noștri; Pace înseamnă progres, bunăstare, înseamnă rodnicie pe ogoare și fabrici, în laboratoarele minții și în lumea văzută și nevăzută a materiei; Pace înseamnă mai multă piine, mai multe cărți și mai multă sănătate. Înseamnă triumful omeniei și ideilor generoase, o altă dimensiune a conștiinței de sine, a realității interioare și exterioare omului, înseamnă îngemănarea științei cu rânduiețile celei mai înalte demnități umane. Tocmai de aceea să izgonim și să îngropăm demența și absurdul, care, paradoxal, tind să prolifereze pe trupul unui veac al rațiunii. În timp ce marile puteri cheltuiesc miliarde de dolari pentru înarmare, pentru inventarea unui armament din ce în ce mai sofisticat, în lume există țări unde resursele de hrană sînt cu aproape 20 la sută sub cerințele medii ale existenței, iar 10 milioane de oameni mor anual din pricina maladiilor provocate prin lipsa apei potabile. Să amintim popoarelor că un eventual holocaust atomic ar putea provoca dispariția omenirii sau în cel mai fericit caz degradarea fizică a speciei umane de-a lungul mai multor generații. Să nu uităm nici o clipă că 300 milioane dolari, sumă ce ar putea reprezenta hrană, locuințe și sănătate pentru mii de locuitori ai planetei, sînt cheltuite astăzi în numai cinci ore pentru înarmare!; Să facem totul pentru sănătatea planetei, să lăsăm viitorului moștenirea cea mai de preț: Pacea.

Sînt citeva din gândurile ce însoțesc în aceste zile semnarea Apelului pentru pace adresat sesiunii speciale a O.N.U., sînt gândurile unui neam al păcii, viguros și altruist, care își exprimă cu hotărîre setea sa de viață și înalta sa grațitudine pentru politica de pace, destindere și colaborare în lume promovată de conducerea superioară de partid și de stat, din inițiativa și prin aportul nemijlocit al președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate preeminentă a vieții internaționale și omul care intruchipează atât de plinar crezul, voința și înțelepciunea întregului popor român.

Răspunderea omului de artă

Stim din trecutul întunecos al istoriei că împărații tirani, după ce cucereau un popor mai mic cu gândul anexării și distrugerii etnicității lui, prima grijă în acest scop era de a-i distruge cultura. Iată, deci, cât de fals ar fi în zilele noastre să ne mai îndoim de rolul și importanța culturii!

Un popor nu este doar un teritoriu populat, administrat și guvernat; el este în primul rînd o ființă spirituală. Din această spiritualitate definitorie rezidă puterea, viabilitatea, rezistența și temeinicia poporului. Importanța, deci, și misiunea culturii implică prețuirea creatorului, a preeminenței spirituale, a rolului său în viața de fond a poporului. Artistul este un mesager special, dăruit prin naștere — ca să poată dărui la rîndul lui; mereu în bătălia cu sine, din dorința autodepășirii, gata oricînd să dea mai mult decît primește. Adevăratul artist nu are nevoie de dădăcă pentru a-și face datoria, după cum nici artei adevărate nu trebuie să-i punem la îndoială efectul spiritual-educativ asupra căminilor. Artă adevărată conține mult — nu trebuie să-i cerem niciodată puțin, sau altceva decît este ea. Artă nu poate să fie numai la zi fără să fie și la veacuri, nu poate fi conjuncturală.

Iată deci, cred eu, că important este să deosebim arta de non-artă, artistul înzestrat de agramiu. Dacă cineva este netalentat, nu trebuie chinuit sau acuzat. Nici intervenția părinților sau a rudelor cu funcții mari nu-l pot face să dea mai mult.

Important este să creăm o trecere cât mai directă a artei adevărate în conștiința oamenilor cărora le este adresată.

Crearea artei, investiția, difuzarea ei, consultarea artiștilor în probleme de specialitate, stimularea realizării de opere îndrăznețe, murale, pe teme profunde, etern-valabile, participarea la fenomenul cultural al întregii lumi, propagarea artei românești în țară și peste hotare, problema comercială a artei și multe altele, toate acestea sînt reprezentate de oameni, organe și organisme care, împreună cu creatorii de artă, însumă acea datorie de care vorbim adesea: îndeplinirea rolului social-cultural al artei. Nu putem vorbi de îndatoriri separate într-o acțiune socială care depășește zona strictă a creării artei. Ne-am obișnuit să cerem artei (în abstract) să mobilizeze, să rezolve, să facă — dar arta, se știe, pătrunde pe căi sensibile, spirituale, este rezolvată cu mijloace specifice: pictura și pantomima sînt mute, literatura proiectează imaginea în creier, muzica exclude vorbirea curentă etc., etc. Fiecare artă în parte, prin specificul ei, grăbește nelimitat; dar, repet, prin specificul ei.

Rolul social al artei se conturează faptic printr-o înlăturare de acțiuni, îndatoriri rezolvate ale unor oameni din sectoare tangente conectați eficient într-un organism co-

lectiv, fiecare pricepîndu-se la profesia lui, nu la a celui alt.

La ora actuală ne putem mîndri în țara noastră cu un număr important de artiști înzestrați, care s-au cristalizat greu, trudind profesional, eliminînd la timp curbele unor erori teoretice conjuncturale, cîntărind, de asemenea, cu mult discernămint valabilitatea sau eșecul fenomenelor artei contemporane mondiale. Acești colegi ai mei, ale căror opere îmi creează adesea emoții speciale și profunde, au fost totdeauna prezenți în actul cultural și social românesc, au dovedit multă probitate profesională și simțămînt patriotic.

În această etapă a omenirii, profund dramatică, răscruce între barbarie și umanitate, cînd pe tot globul, alături de întreaga lume, cei cu talentul luptă să-l împiedice pe cei cu puterea să distrugă miracolul vieții — artiștii români au creat opere deosebite pe tema păcii, mărturie a conștiinței lor social-umane.

Era firesc, cred eu, ca poporul nostru, care a dovedit de-a lungul istoriei blîndețe, înțelepciune, răbdare, dar și forță de ripostă atunci cînd a fost dus la umilîntă de către profitorii, să dea la fiecare timp artiștii pe măsura lui, care să-l reprezinte înzulințele, bucuriile și durerile.

Artă este mesajul individual transmis colectivității. Este opera profundă a unei conștiințe libere și totale, o expresie a adevărului etern-uman, un mijloc de comunicare a stărilor spirituale înalte, evolute. Artă a fost și este

contrarie ipocriei, tiraniei, minciunii și neomenescului.

Dacă marile puteri ar fi alocat artei de pe Terra doar o parte infimă din sumele ce s-au investit pentru bombe, omenirea actuală s-ar afla mai departe de timpul primejdiei totale, ar fi pe o altă treaptă a conștiinței.

Există astăzi în lume un dezechilibru între restul activităților și spiritualitate. Lipsa de cultură a făcut și va face oricînd și oriunde ravagii. Sînt convins că ideologii războaielor, oamenii avizi de putere, liderii tiraniei sînt lipsiți de adevărată cultură și nu iubesc arta. Artă (nu neapărat prin temele abordate, ci mai ales prin ea însăși), prin capacitatea ei de a sensibiliza și perfecționa spiritualitatea oamenilor, schimbă radical coordonatele unei vieți, influențează astfel destinul uman. O colectivitate alcătuită din indivizi sensibili, cu preocupări nobile, are o altă trajectorie decît aceeași ocupată doar cu competiții bătaioase.

Sînt convins că, în timpul ce urmează, lumea va evita distrugerea vieții; că îndreptățita mîndrie umană va triumfa asupra căderii în ticăloșie și rușine, că lumea viitorului își va aduce aminte cu jenă de acest timp al marilor orgolii, atunci cînd, pe tărîmul oceanelor, sau țîșnind din apele lîniștite, operele artiștilor, intruchipări gigantice figurînd finalul războaielor, vor marca trecerea de la barbarie la civilizație.

SABIN BALAȘA

Dacă jocul

Dacă jocul cu moartea nu se va sfîrși înainte de tipătul ultim și dacă ieșirea de evacuare a noastră, bieți-fluturi de smalt, și dacă părăsirea de libertate spre gîtlejul cerului ars în care plîng și acum Antigonele uitatului de noi Nagasaki va fi cerul, cerul burdușit cu nori radioactivi de nespălat în toate ploile lumii în care poate pluti-vor rubricii pustii din ziare, dacă jocul cu moartea...

Copiii păreau că se plimbă în larba unui tablou cu mult violet, larba strălucă sub sandale, borurile pălăriei fetiței cu priviri de velur înfloreau de pufoase petale, cineva pusese la un pic-up uzat Simfonia Destinului, copiii mincau înghețată de fragi, era bine, și deodată, deodată

a trecut o pală de vînt peste lume, o, zeu ostent, adună mările în pumni și lasă destinului bunul, întîiul sfîrșit, simfonia mai are o șansă, copiii, fragii, pacea, un fel de a trăi pe pămînt, vedeți, începe vacanța, vedeți, vor pleca din nou păsările spre Sud, respirăm ozonul încă existent, respirăm, pacea pulsează încă nerisipită în umbre de oameni, ștampile prăbușite pe pietre, milioane de ștampile care-ar demonstra eternității că aici a fost pămîntul, dar, vai, ieșirea de evacuare, biata ieșire a îngerilor dintr-un infern nuclear după ultima gură de aer, după ultimul țipăt pur și simplu, simați concetățeni ai planetei, nu a mai folosit!

PA OLARU

Să învățăm să obținem maximum de la pământ!

Agricultura e o meserie pretențioasă

În aceste zile de intensă campanie, pe directorul Trustului I.A.S. Timiș e greu să-l abordezi: mereu ocupat, mereu frământat, mereu îngrijorat. Nu trebuie să fii mare specialist pentru a-i înțelege frământările. La ora cind fugeam după dumnealui în vederea realizării acestui interviu, norii pluteau de câteva zile, dar de ploaie nu ploua. Ce-i și cu agricultura asta! Oricît de mecanizată ar fi, tot trebuie să-ți arunci ochii și spre cer, pentru că, în pofida tuturor modernizărilor, ploaia rămîne încă și în zilele noastre un Mare Agronom.

Parcă ghicindu-mi gândurile, Nicolae Rămneanțu, căci dînsul este directorul Trustului I.A.S. Timiș, mă oprește și intervine: — Intra-adevăr, mai avem încă multe de făcut pentru a nu rămîne la discreția vremii. Plouă — am cîștigat bătălia, nu plouă — gata explicația. Cînd am fost peste hotare în documentare...

— **Întâ, ați atins un subiect ce-l aveam și eu notat în carnet. Voi răsturna protocolul gazetăresc și nu vă voi întreba cum stați cu recolta din simplul motiv că, fără multe eforturi, mi-am dat seama de realitate. Nici nu vă prind o situație exhaustivă a I.A.S.-urilor din județ, din două motive: a) — nu aveți timp și b) — funcționați ca director nici de un an de zile, timp mult prea scurt pentru a vă cere un astfel de bilanț. Deci: din toate călătoriile pe care le-ați făcut și din tot ce ați văzut peste hotare, ce ați socotit că e bine să aplicați în Banat?**

— Am călătorit mult, foarte mult, am văzut destule, tocmai astfel m-am convins că dacă multe experiențe de altă parte sînt demne de reținut apoi și alții au de învățat cite ceva și din experiența agricultorilor români. Voi răspunde strict la întrebarea pe care mi-ați pus-o: probabil că acei specialiști în agricultură, cu mai puțină experiență, vor zîmbi pe sub mustață cînd vor citi că mie, Nicolae Rămneanțu, fiu de țăran de prin aceste locuri, inginer zootehnist cu peste 20 de ani de practică, mi se pare că în agricultură există un singur principiu, un singur eșafodaj: **moștenirea străbună.** Pe acest eșafodaj se cațără la fiecare noile metode științifice, care, bine aplicate, dezvoltă și întăresc principiul strămoșesc. Ce-am văzut, între altele, peste ocean? Că animalele trebuie crescute și călitate în aer liber, pregătite pentru a lupta împotriva intemperiilor. Dar această metodă nu o aplicau oare și bunii și străbunii

noștri? În ultimii ani, din păcate și în mod sigur din comoditate, noi am băgat vitele în construcții de beton, le-am făcut mai puțin rezistente la vicisitudinile vieții, dar „am obținut” și un randament scăzut în producția de lapte. La Liebnig, acolo unde am muncit cu bune rezultate peste 20 de ani, am reapălat vechea tradiție românească. Acum, pe nou-născuții îi lăsăm în țăruri special amenajate, afară, la aer și lumină, atît vara cît și iarna, și nu se întimplă nimic.

Am mai reținut pe unde am umblat că animalele au nevoile de nutrețuri de calitate și nu doar în cantitate. Și acest lucru îl știam sau îl puteam ști de la părinții noștri, numai că la ora actuală, evident, în mare măsură din vina noastră, a specialiștilor, ducem lipsă de soiuri variate de plante furajere, ceea ce ne creează mari greutăți. Orice zootehnie cere în primul rînd aplicarea unor tehnologii moderne în sectorul bazei furajere și vegetale (porumb), dar lipsa unor mașini diversificate și a unor semințe valoroase ne pune în situația de a nu putea aplica ceea ce știința agricolă ca și experiența proprie ne indică drept cerințe ale vremii de azi. După opinia mea, iată un paradox: la capitolul utilaje moderne sînt serioase neajunsuri, deși realizările pe care le avem în această privință — realizări de nivel mondial — ne arată că industria noastră ar putea onora această cerință.

De ce industria noastră agricolă nu o face, e greu de înțeles. Și gîndul iar mă poartă spre tata, pentru a vă spune că pe vremea lui existau în gospodăria noastră două brăzdare la plug, pe care bătrînul le folosea după cum credea el de cuviință. Azi, în toate I.A.S.-urile există doar un singur tip de brăzdar cu care sîntem nevoiți să lucrăm, indiferent de condiții și cerințe agrotehnice. Mi-amintesc criticile formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la deplasările exagerate pe tarlalele altora și, intrutotul de acord, îmi exprim părerea că o călătorie din care nu folosește nimic colectivitatea care te-a trimis, n-are nici un rost. Adică unul ar avea, dar să le facă pe banii săi, ca turist. Reluînd paralela între nivelul altora și experiența agriculturii noastre, v-aș mai povesti că mi-am făcut, ca tot omul, un memento cu problemele spinoase care mă frământau, la lîc de cîntec fiind,

bineînțeles, situația progresului genetic la animale, doar sînt inginer zootehnist. Știam că avem în țară animale de rasă care, din păcate, cu trecerea anilor se degenează. Eram oare noi, românii, mai puțin experimentați decît alții? Și iar mă întorc la tata. Nu știu ce făcea, dar știa să păstreze rasa. Și m-am lămurit. Rasa de animale degenează atunci cînd reproducătorii testați nu sînt puternici amelioratori sau materialul seminal provine din tauri netestați sau indiferenți. La zeci de mii de kilometri de țară mă întrebam: pentru asta ai mers tu, Nicolae, atîta amar de drum? Ca să descoperi ceea ce tatăl tău te-a învățat de mic: **vita trebuie încrucisată numai cu exemplare valoroase.**

— **Să nu fetișizăm. Chiar n-ați învățat nimic nou?**

— Vai de mine! Doresc să fiu bine înțeles. Contactul cu agricultura altor țări e util, e plin de învățăminte.

— **Ca agricultor, de ce sau de cine aveți frică?**

— Nu mi-e frică de nimeni și iată de ce: fără falsă modestie mă socotesc un bun specialist în zootehnie. Or, după mine, un specialist nu se poate teme de nimic, fiind stăpîn pe meserie, are demnitate profesională și deci nu poate supăra decît pe impostori. Iată de ce eu ocup foarte liniștit acest scaun directorial.

— **Puneți mina pe inimă: în calitate de director vă plac subalternii bătoși, cu spirit critic?**

— Să vă spun un secret: mor după ei. Am cîțiva directori dificili, din acest punct de vedere, dar cu bune rezultate. Singurul meu criteriu de judecată. Nimeni nu-mi dă dreptul să fiu ranchiunos, cu atît mai mult cu cît vreau să cred că locul meu aici este efemer.

— **În ce sens vorbiți?**

— Am acceptat acest post fiind un soldat disciplinat, deci fac treabă, dar tot la sat mă trage sufletul. Visul meu este o fermă de merinos australian. Cea mai mare bucurie profesională s-a întimplat atunci cînd reprezentanții a două colhozuri sovietice au dorit să cumpere berbeci de la noi. Este unanim recunoscut că sovieticii, în privința creșterii oilor, au un cuvînt greu de spus în lume.

— **Ați făcut apel insistent la experiența străbună. Dar, îngăduiți-mi, ce nește și ce desparte agricultorul care sîntei dumneavoastră de cel care e tatăl dumneavoastră?**

— Diferența dintre mine și tata nu este prea mare. Spre deosebire de el, eu, ca inginer zootehnist, pot explica unele fenomene, dar munca cîmpului o cunoaștem deopotrivă. De la el

am învățat că trebuie să-ți iubesti țara. Și dacă e vorba de lucrat pămîntul, fiecare trebuie să rămîna acolo unde s-a născut. Deci, cred că în munci de răspundere pe tarla trebuie numiți oameni ai locurilor natale. Altfel cunosc pe pămîntul, apele, vîntul, obiceiurile de aici, și altfel le va fi știind un moldovean, dacă va veni să-mi ia locul. Și doar amîndoi sîntem țărani români. În susținerea părerilor mele mai intră n factori ca: dialogul cu partenerii, particularitățile oamenilor, familia. Numai cel de prin părțile locului poate obține bune rezultate, doar cu o singură condiție.

— **Care?**

— Am o teorie. O spun, doar nu omor pe nimeni. Agricultura e o meserie ca oricare alta, dar una foarte pretențioasă. Trebuie deprinsă încet și temeinic, de aceea nu sînt pentru numirea în munci de răspundere a unor oameni prea tineri. 40 de ani este vîrsta ideală pentru un conducător în aria agriculturii. După terminarea facultății, fiecare inginer se crede o zmeu. Dar eu cred că nu e nici măcar zmeuleț. Timp de mulți ani, el trebuie să vadă, să cunoască activitatea de pe parcelă și apoi să aspire la o muncă de răspundere. El trebuie să se ocupe de îngrijirea și rodirea pămîntului, dar în aceeași măsură de sporirea cunoștințelor sale. Altminteri nu se poate. Din păcate, nu prea avem literatură pe măsura necesităților. Apoi, mai este o problemă.

— **Înainte de a o enunța, spuneți-mi, cît trebuie să citească un specialist și cît citiți dumneavoastră?**

— Iată o întrebare dificilă pentru mine. Un inginer trebuie să citească minimum două ore pe zi literatură de specialitate. În ceea ce mă privește, acum nu mă pot lăuda cu împlinirea acestei norme. Muncesc de la 7 pînă la 10 seara. Noroc că am acumulat literatură de specialitate la Liebnig, așa că îmi mai pot îngădui să dau sfaturi. După mine, agricultura, în mare măsură, e la fel de complicată ca și medicina. Și aici există viață care trebuie întreținută, fie că ea se află pe pămînt sau sub el. Dacă credeți că am dreptate, voi continua ideea.

— **Continuați.**

— Ei bine, în medicină nimeni nu spune profesorului x sau doctorului y cînd și cum trebuie să salveze bolnavul. În agricultură, lucrătorul specialist, din păcate, nu poate hotărî decît, de unul singur.

— **De ce?**

— Ceea ce știu eu este că prea multe acțiuni se coordonează de la minister. Acolo se hotărăște cînd și de ce. Nu sînt împotriva centralizării, dar

pledind pentru creșterea răspunderii specialistului din fiecare unitate pentru soarta recoltei, este firesc să pledăm și pentru a-i asigura acestuia într-o mai mare măsură și libertatea și răspunderea deciziei. Iată, porumbul este foarte întîrziat în Banat, pentru că planificarea n-am făcut-o noi, ci ministerul. După mine, aș fi semănat porumbul chiar și la nivelul județului, diversificat, în funcție de starea solului. Acum trebuie să facem muncă dublă.

— **Am asistat — și asta nu e un secret — la scăderea populației de la țară. Migrația spre oraș nu este o vorbă goală. În prezent preocupările vizează stabilizarea populației tinere la sate. Ce vedeți necesar pentru reușita acestor preocupări?**

— Înainte de orice e necesară însuflarea la cel tineri a unui respect pentru sat, la pirogizarea în sufletul copiilor a dragostei pentru glia strămoșească. Apoi, mai este o problemă. Pe lângă casa țărănească, din păcate, nu mai există animale. Animalul, să nu ridă nimeni, joacă un rol mare în educația și legarea copilului de sat. Pruncul de țăran de mic mergea cu vitele la păscut, mulgea vaca, tundeau oile, ajuta la potcovit ori curăța grajdul. Aceste munci, în aparență auxiliare, influențează legarea copilului de pămînt.

— **Trustul pe care îl conduceți numără peste 12 000 de muncitori răspîndiți pe cele peste 190 000 hectare. E unul din cele mai mari trusturi I.A.S. din țară. Cît de grea vă este viața?**

— Foarte grea. Pentru că odată ce am acceptat postul, mi-am asumat răspunderea. Dar, după părerea mea, trustul este cam: prea mare, nu-l pot cuprinde și controla așa cum aș dori. Mă bizui pe cei 32 de directori din subordine, toți, oameni în jur de 45 de ani. Și de nădejde. Sigur că mai am neazuri. Dar spunea mai înainte că temelie în agricultură își are sorgintea în sirgintă și dragostea țăranelor pentru pămînt. Acesta este un adevăr de necontestat, pe care este bine să nu-l uităm niciodată. Pentru că tradiția pentru agricultură este veche și dovedește perenitatea noastră pe aceste locuri. Spun și susțin că trebuie să grețăm noul pe bogata moștenire a țăranelor române. Vremea cînd țăranul semăna porumb primăvara, a doua zi după cîntatul cucului, a rămas în urmă, cu toate că acest străvechi obicei ascunde în el un adevăr științific, pe care în urmă cu ani nimeni nu-l putea explica. Dar ce frumos era...

DAN BIRLADEANU

Acum e vremea plantelor medicinale!

Să le stringem și să le valorificăm în interesul sănătății

În repetate rînduri, ne-am ocupat în aceste pagini de plantele medicinale, insistînd asupra importanței lor. Fără a repeta date știute, să notăm că statistici recente subliniază valoarea acestui prețios tezaur de sănătate, evidențînd faptul că peste 35 la sută din medicamentele uzuale au la bază principii active sau extracte din plante. Azi, cînd medicamentele de sinteză, pe lângă că sînt tot mai puțin accesibile bioclimatului uman, costă tot mai mult, plantele medicinale reîntră în actualitate, medicina purtînd pretutindeni o aprigă bătălie pentru obținerea de noi substanțe naturale de origine vegetală. Acestea sînt, în general, lucruri știute și acceptate și dacă revenim acum asupra situației plantelor medicinale n-o facem, ca să zicem așa, de dragul teoriei, ci dintr-un motiv mult mai simplu, acum e vremea plantelor medicinale! În privința citorva din ele, a celor mai importante, mușețelul (Chamonillae) și teiul (Tilia), campania de recoltare e — sau ar trebui să fie — în toi, a doua jumătate a lunii iunie reprezentînd perioada optimă pentru culegerea florilor respective, din culturi și din flora spontană deopotrivă.

Din informațiile primite de la Trustul Plafar, mai bine de 2 000 de hectare sînt cultivate cu mușețel. Se apreciază că suprafața e, în linii mari, suficientă, numai că recoltatul, calitatea acestuia, mai suferă. În unele județe, indeobște în Brălla, Timiș și Dolj, bazine redutabile, mușețelul a ajuns și ajunge la bazele Plafar cu tije florale exagerat de lungi, 6-7 centimetri în loc de 1-2?! S-ar părea că necazul nu-l mare, dar e. Pe de-o parte, operația de uscare, fiind e-

nergointensivă, costă mai mult, pe de alta, tocmai din cauza cozilor lungi, produsul final riscă să-și piardă din calitățile medicamentose. Să facem aici o paranteză, arătînd că nu toate cooperativile agricole de producție ce au în cultură plante medicinale acordă acestora importanța cuvenită. La data documentării noastre, o serie de unități, C.A.P. Radovanu (Călărași), C.A.P. Ceacova (Timiș), C.A.P. Izvoru (Dolj) etc. erau mult rămase în urmă în ceea ce privește plantatul unor plante medicinale, cimbru, busuioc, măghiran etc. Acestea ar trebui culese pînă la sfîrșitul lui iulie și ele nu erau, la 10 iunie, nici plantate, deși toate unitățile respective posedau, la data menționată, răsădirile necesare?! Directorul general al Trustului Plafar, inginerul Florentin Crăciun, ne explica, firește îngrijorat, că președinții cooperativelor citate invocă aceeași scuză, „toți oamenii sînt la prașilă”. Sigur, prașila trebuie efectuată, ea face uneori cit o ploaie, dar nici plantele medicinale nu trebuie lăsate pe planul al doilea, problema lor fiind de maximă importanță pentru economia națională. Mai sînt unități, am înțeles, care manifestă o păgubitoare rezervă față de plantele medicinale, socotindu-le nerentabile?! O astfel de optică e profund greșită. Îngrijite bine și întreținute la timp, plantele medicinale aduc beneficii dintre cele mai mari, adesea cu nimic inferioare celorla înregistrate la griu sau porumb. Să exemplificăm. Anul trecut, cultivînd corn de seacă, C.A.P. Deleni (Cluj) a încasat 15 898 de lei la hectar, iar C.A.P. Petroști (Cluj), 12 914. Ferma Plafar Băilești (Dolj) a primit 308 000 lei pentru 20

de hectare de mentă creată, în timp ce C.A.P. Bod (Brașov) a cultivat chimion (fructe) și, obținînd o medie de 479 de kilograme la hectar, și-a adăugat bugetului 229 200 lei. E limpede, credem, că acele unități care se ocupă cu tragerile de inimă și seriozitate de cultura plantelor medicinale nu numai că nu pierd, dar ies în cîștig.

Întorcîndu-ne la problema mușețelului, să notăm că, în ceea ce privește culegerea lui din flora spontană, de pe izlazuri, de pe marginea drumurilor etc., un rol de seamă revine școlilor, organizațiilor de șoimi ai patriei și pionierii. Culegerea și valorificarea lui, a oricărei plante medicinale, au și o latură educativă, aceste operații însemnînd, desigur, o recreere, o joacă dar și o obișnuință cit mai timpurie cu munca. Iar munca respectivă, pe lângă caracterul ei social, patriotic, de stimulare a responsabilității fiecăruia pentru sănătatea proprie, poate aduce, și veți vedea că așa e, și bani frumoși. De pildă, livrînd în 1981 Plafarului 2 700 de kilograme de mușețel, Școala generală din Drăgănești, județul Olt, a primit 10 500 de lei, cea din Orbeasca, județul Teleorman, 5 600 de lei pentru 1 400 kilograme. Școala generală 1 din Poiana Mare, județul Dolj, 4 800 de lei, cea din Ziduri, județul Buzău, 2 440 de lei și așa mai departe, sume intrate în beneficiul elevilor sub formă de excursii, echipament sportiv etc. Directorul Crăciun mergea și mai departe cu calculele, arătînd că, în numai 3-4 ceasuri, o clasă de 30-35 de elevi poate culege 500-600 de kilograme de mușețel proaspăt, 100 de kilograme de frunze uscate de cașu popii, 150 de kilograme de frunze de urzică, 15 kilograme de flori uscate de nemțîșor de cîmp, adică în jur de 7-8 mii de lei. Pe de-o parte, copiii s-ar recrea în mod activ, pe de alta, educația lor prin muncă ar căpăta o formă concretă și, din toate punctele de vedere, elevii n-ar avea decît de cîștigat.

Dacă e vremea florilor de mușețel,

e, în paralel, și vremea florilor de tei, ale căror proprietăți terapeutice sînt unanim recunoscute. Inflorescențele conțin ulei volatil și mucilagii, primul, de fapt alcoolul alifatic (țărnosolul), avînd acțiune neurosedativă și antispastică, muciliagiile servind în combaterea proceselor inflamatorii ale căilor respiratorii. Se pune și aici problema predării către Plafar a unor flori cit mai uscate, spre a se evita introducerea acestora în instalațiile de uscare ale trustului ce consumă firește combustibil. Grosul sarcinii revine, e drept, inspectoratelor silvice județene, dar o mare cantitate rămîne să fie culeasă din parcuri, de pe aliniamentele stradale, de pe marginea șoselelor etc. Există păduri de tei la Potigrafu, la Babadag, la Isaccea, în alte părți, iar silvicultura urmează să furnizeze 80 din cele 115 tone cit reprezintă planul Plafarului pe 1982, plan care nu va putea să satisfacă decît o cincime din cererea rețelei sanitare. Drumul e, lesne de dedus, abia la început și pe el mai sînt multe de întreprins. Sînt orașe renumite pentru cultura teiului, București, Galați, Iași, Arad, Botoșani etc., în aria acestora, pe străzi, în curțile oamenilor, culesul florilor de tei trebuie să se petreacă fără întîrziere, acum fiind perioada maximel înfloriri. Sigur, consiliile populare au, și în această direcție, îndatoriri, contracte ferme cu Plafar, dar e obligația noastră, a tuturor, a copiilor indeobște, să dăm o mîna de ajutor în stringerea și valorificarea plantelor medicinale. Avem, lingă noi, o mare bogăție, o redutabilă sursă de sănătate, să nu trecem pe lingă ea imposibil și să așteptăm de la alții. Dacă e adevărat că binele omului depinde, în primul rînd, de el însuși, e la fel de adevărat că și sănătatea omului depinde, într-o mare măsură, tot de el.

OVIDIU IOANIȚOIA

Bunul gospodar

De flori, grădina de legume și aerul proaspăt se ocupă omul muncii Constantin I. Dumitrescu

Unele situații pot să pară paradoxale, pentru că anume prejudecăți sînt mai active decît ne închipuim. O prejudecată, spre exemplu, e aceea că o industrie prelucrătoare înseamnă, oricît ai îngrijii la curățenia ei, un anume inconfort pentru cel neobișnuit cu locul, pe cînd un institut de cercetare — unul nou, mai cu seamă — e imaginea însăși a confortului. „ICEMENERG”-ul e un institut de cercetări, clădirea e zveltă și nouă, lumea care muncește e scoliță și are, fără îndoială, un punct de vedere foarte nuanțat în tot ce interesează ideea de ordine, de spațiu bine rostuit. Totuși, intrarea în curtea institutului, înfățișarea curții, platforma pentru parcare a mașinilor și cam toate pe aici dovedesc că, de fapt, o idee de ordine ar exista, dar că ea nu-i atât de nuanțată, pe cît am crede, și că rostul unor lucruri e mai greu de înțeles. Curtea institutului e păzită de un gard ce stă să se prăpădească, unde ar trebui să fie flori, găsești un soi de iarbă fără nume, cît despre niște locuri aflate la doi pași de intrarea principală, chestiunea s-a rezolvat cel puțin paradoxal: s-a ridicat un paravan, ca să nu se vadă dintr-o parte ce se vede din cealaltă parte. În spatele clădirii găsești atîtea gunoaie și atîta lăsmă-mă să te las, încît te miri, pur și simplu, de unde se adună, fiindcă pe aici nu se lucrează cu fier și span, ci cu ereion și hirtie. Impresia cu care intri în „ICEMENERG”, și cu care dealtfel și pleci, e că problema — ca să ne exprimăm delicat — n-avea cum să fie rezolvată, intrucît n-a fost încă formulată. Cine ar vrea să facă un film despre niște oameni care-și cinstesc locul de muncă așa cum își cinstesc casa, nu la „ICEMENERG” trebuie să vină. Sigur, orice afirmație poate fi nuanțată pînă în punctul unde devine contrariul ei. În apropiere se construiește un pod, fabrica de piine de peste drum construiește și ea o hală, praful e praful și nu alege, se așază peste tot, numai că între stradă și institut se află un gard și ce-i după gard nu mai e al străzii.

Cine vrea să facă un film despre oameni gospodari, să încerce la „Automecanica”, din Șoseaua Olteniței, sectorul 4. Și cu această întreprindere e un paradox, deoarece, cum puțini o știu, nu-i vorba de o filială a cooperativei de reparat automobile, ci de o industrie de sine stătătoare, ba chiar — de la o vreme — de una din cele mai interesante industrii românești: a motoarelor diesel de 360—1500 CP.

„Automecanica” e o întreprindere nu prea mare, cu abia 2300 de oameni, care la 17 aprilie 1980, cu prilejul unei vizite de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, și-a asumat sarcina, intrucîtva temerară — și ca orice lucru temerar, emoționant — de a fabrica motoare diesel. Adușe din import, aceste motoare costă 24.000 de dolari bucata. Și motoarele au tot fost importate, deoarece niște uzine de-ale noastre, mari și prestigioase, au tot aminat o treabă ce s-ar fi cuvenit începută mai demult. Inginerul șef al „Automecanicii”, Ștefan Petcu, a avut — în urmă cu 25 de ani — diploma de stat cu tema „Motor Diesel de 400 C.P.”. Viața îi răzbuună adesea pe cei modeste fiindcă inginerul Ștefan Petcu fabrică, în sfîrșit, mașinării la care aproape nici nu mai visa. Și pune

o asemenea energie, o asemenea patimă în această „sarcină de serviciu” încît e clar că și-a făcut din ea o problemă de viață. Am participat — întîmplarea a vrut să fie astfel — la o discuție a sarcinilor de plan pe luna iunie, la comitetul de partid al „Automecanicii”. Discuția, purtată, cum se spune, la bani mărunți, la cauze și la efecte, a fost condusă de tovarășa prim secretar al Comitetului de partid al sectorului 4, Frusina Tașmău, împreună cu secretarul cu probleme economice, tovarășul Gheorghe Păduraru. Erau de față, firește, directorul întreprinderii, inginerul Ștefan Milotai, Constantin Stroiescu, secretarul comitetului P.C.R. al „Automecanicii”. Chestiunile zilei au fost producția motorului diesel, dar și producția obișnuită, aceea care a fost și mai este încă piinea întreprinderii: mașini de stins incendii, autocamioane și remorci, piese de schimb.

Cum se poate observa, la „Automecanica” s-a consumat și se mai consumă multă tăblăraie, fapt care ne vorbește de niște produse pe cit de voluminoase, pe atît de... neconfortabile. E foarte complicat să îți ordone într-o fabrică unde se taie atîta tăblă, unde dezordinea, date fiind dimensiunile produselor și dificultățile ce se ivesc odată cu dimensiunile, pare îndreptățită. Constantin Stroiescu mă întreabă ce părere am despre felul în care arată întreprinderea.

Curtea, cît permite criza, totuși, de spațiu, e plină de flori, miroase a curat, așa cum miroase pămîntul proaspăt stropit, se simte mina unui gospodar, e drept, prin urmare, să spun că am o părere foarte bună despre felul în care arată întreprinderea. E mare aglomerație de fiare, fapt ce nu înseamnă neapărat și dezordine. Clădirile sînt vechi, metalul nu are parfum de floare, vechiul e vechi, oricît ai suci lucrurile, dar cînd omul e preocupat să facă tot ce se poate, acest tot ce se poate înseamnă, de fapt, mai binele. Binele, ca și mai binele, are o măsură. De ordinea cea de toate zilele în întreprindere se ocupă mai multă lume, o lume care și termină treburile odată începute. La „ICEMENERG”, mai toate cite priveau ordinea unui loc erau începute. Ce n-aveau ele, un sfîrșit nu aveau. La „Automecanica”, lucruri numai începute nu găsești, iar de flori, de grădina de legume și de aerul proaspăt cu miros de pămînt abia stropit se ocupă, cine altul dacă nu „nea Costică”, pe numele întreg omul muncii Constantin I. Dumitrescu.

Pe 3 iunie 1981, spune inginerul șef Ștefan Petcu, primul motor diesel fabricat la „Automecanica” a funcționat în standul de probe. O hală în construcție dă idee de schimbările ce se petrec aici, de realitatea că în foarte scurt timp numele întreprinderii va trebui să fie „Uzina de motoare diesel”.

Motorul are o poveste, mai e și povestea colaboratorilor care nu-și respectă angajamentul, mai e și povestea celor 5.000—6.000 de dolari economisiți odată cu asimilarea tuturor celor peste 1800 de repere ale motorului. În fine, istoria e interesantă și merită a fi scrisă, numai că noi venim să scriem despre altele: despre cum se pune o întreprindere împotriva unei prejudecăți. Ceea ce am și făcut.

TUDOR OCTAVIAN

Bunul gospodar face lucrurile în ordinea importanței lor

În Ploiești, pe strada Romană 65, se află garașul întreprinderii comerciale de stat pentru alimentația publică. Peste gardul de la stradă se pot vedea, pe lingă cele

cîteva autodube în funcțiune, puse pe butuci sau stînd pe propriile roți desumflate, trei autodube TV, tip 41F și 4F și o Dacia 1300 sistem furgonetă, acoperită. Se mai vede și un motociclet, din care n-a mai rămas decît scheletul, pus într-o poziție verticală, de parcă ar fi un cal ridicat în două picioare. Atît că nu nechează. În curtea garașului, imediat lingă cabina părgănită a portarului, pe o suprafață de vreo doi metri pătrați, cineva a plantat 6 fire de roșii pe care le-a înconjurat cu un garduleț. Lingă răsădurile proaspăt udăte, mașinile mincate de rugină, colbuite, plesnite pe la încheieturi îți aduc aminte povești despre bine și rău, în care binele învinge todeauna, chiar dacă nu imediat.

Șeful garașului este revizorul tehnic auto Ștefan Manolescu. Lată biografia mașinilor povestită de dînsul: „Cele 3 TV-uri și scuterul au fost reștrate din circulație și conservate în așteptarea unei hotărîri din anul 1979. Scuterul a fost casat și ar fi trebuit dus la I.C.M., Dacia 1300 a fost scoasă din uz de curînd. În aprilie, anul acesta, s-a hotărît scoaterea din funcțiune și dezmembrarea lor. Acum așteptăm să vedem cum se poate rezolva această operație pentru că din partea Direcției comerciale am primit o adresă prin care sîntem informați că dezmembrarea se va face prin întreprinderile de reparații din cadrul Centralei industriale de reparații auto din subordinea M.T.T.C., cu excepția autovehiculelor Dacia care se vor dezmembra la Pitești. Deci autodubele TV vor trebui dezmembrate la IRA 17 București. Pe data de 3 mai am făcut o adresă la IRA 17 București prin care cerem să ni se precizeze cînd și în ce condiții putem expedia mașinile”.

Deși au trecut 4 ani pînă cînd s-a reușit să se ia o hotărîre ce trebuia luată atunci. Spunem asta gîndindu-ne că o perioadă de timp mașinile în discuție mai erau capabile să se deplaseze cu ajutorul propriului motor sau măcar tractate. După trecerea acestui interval de timp, pentru a putea fi duse la București sau Pitești, așa cum se recomandă în adresa primită, mașinile ar trebui încărcate în alte mașini, care la rîndul lor să facă niște drumuri pentru care cu siguranță n-au fost destinate. Numai gîndindu-ne la consumul de carburant, la operațiile de încărcare-descărcare, la faptul că în 4 ani multe din piesele și subansamblurile care se puteau recupera și folosi s-au deteriorat n-dăm seamă că hotărîrea care s-a luat acum, nu că apare foarte tîrziu — despre asta n-are rost să mai discutăm — dar așa cum a apărut este generală, orientativă, fără să arate un mod operativ de rezolvare a acestei probleme.

Așa cum sugerează și Ștefan Manolescu, în cadrul garașului lucrează un mecanic de întreținere care ar putea să recupereze o parte din piese. În Ploiești, sînt atîtea service-uri care ar putea să recupereze ce a mai rămas de recuperat. Atunci de ce să ducem la distanțe apreciabile niște mașini care între timp au devenit hîrburi. Ar fi trebuit s-o facem atîta timp cît ele mai erau capabile de un ultim drum pe propriile roți.

„Probabil, ne spune în continuare Ștefan Manolescu, vom primi negație de la IRA, în sensul că le vom putea duce la întreprinderea de colectare a metalelor”.

Cu siguranță garașul din Ploiești nu este singurul care a primit asemenea adrese în ultimul timp și dacă în 4 ani mașinile au stat prin diverse locuri ar urma acum să fie toate dirijate către unitățile care le vor dezmembra și care vor hotărî ce se recuperează din ele.

Întrebat cum ar fi procedat cu mașinile care ajunseser în situația de a fi casate și care au fost „păstrate” timp de 4 ani, șeful garașului ne dă, bineînțeles, răspunsul cel mai corect. Ar fi dezmembrat mașinile, ar fi păstrat și conservat așa cum

ar fi trebuit piesele pe care le-ar fi folosit ca piese de schimb pentru celelalte 8 autodube TV pe care le are în exploatare. Simplu și logic. Așa ar fi procedat oricine. Numai că pentru asta este necesar obligatoriu să nu existe o hotărîre unui for care să te împiedice să faci.

Situația întîlnită la garașul din Ploiești este un pretext pentru un semnal de alarmă. Sînt unități care au în conservare un parc mult mai mare de mașini. Acces de mașini constituie o rezervă importantă de piese de schimb pentru că la o mașină nu se strică mereu aceeași piesă. Ma mult, la o mașină sînt anumite piese care nu se strică niciodată și care ar putea fi recuperate la nesfîrșit.

E lăudabil să plantezi 6 fire de roșii dar deloc bine să lași cîteva mașini să putrezească într-o curte. Bunul gospodar face lucrurile în ordinea importanței lor. În cazul nostru importantă înseamnă eficiența.

OPREA GEORGESCU

Se poate mătura și cu cămașă albă și mănuși

Pe platforma industriei buzoiene, vara s-a instalat cu drepturi depline, dar seamănă mai mult a primăvară, pusă pe ordine și curățenie.

La întreprinderea de utilaj tehnologic, în cîteva zile, va avea loc un schimb de experiență în ideea măsurilor luate la fiecare loc de muncă pentru reducerea consumului de metal, prilej cu care se vor întîlni, aici, toate întreprinderile din județ. Exemplificările se vor face la fața locului, astfel că fiecare secție arată ca la punerea ei în funcțiune. Dan Albu, șeful de echipă de la cazangerie, ne-a spus că „în fiecare sîmbătă, de la ora unu la trei, aranjăm piesele, chiar și vasele mari, trasăm marcajele căilor de acces. Avînd piesele la îndemînă, cîștigăm timp și autocarele circulă mai repede, ca să nu mai vorbim cît de ușor ne vine la legatul pieselor în macara”.

Nu același lucru se întîmplă, cu cîteva săptămîni în urmă, la întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă. Coeficientul limită de piese defecte la dădea posibilitatea să nesocotească munca, energia electrică, timpul și chiar uzura utilajului. Urgent s-a întocmit un program de măsuri capabile să diminueze fiecare pierdere și, în momentul de față, la o producție de 60 de tone pe schimb, electrozii cu defecte nerecuperabile nu depășesc 15 kilograme. O adevărată performanță dacă ne gîndim la cele cîteva tone ce erau admise prin parametri. Desigur, programul de măsuri ce trebuie respectat nu reprezintă o simplă formulă magică; el presupune o serie de eforturi din partea oamenilor. Pentru efectuarea unei presortări a electrozilor cu defecte, într-un stadiu în care pot fi reconșionați fără consum mare de energie și manoperă se cere un om în plus pentru fiecare instalație. Dar se economisesc METAL — metalul care zăcea pe jos, în dezordine, în jurul mașinii, creînd muncitorului chiar o stare de disconfort. Știi cum arată astăzi secția? Ca o farmacie! Cele cîteva tone de metal recuperat pe fiecare schimb sînt, cu adevărat, efectul direct al stării de ordine, curățenie și disciplină.

Intrigată, în surul bun al cuvîntului, de ordinea și curățenia din secția electrozilor, am străbătut și celelalte secții, depozitele de materiale și cele de produse finite. Ei bine, totul strălucea, era curat ca-n palmă. Pe platforma de produse finite, undeva spre marginea ei, se zărea paznicul măturînd. Avea cămașă albă și mănuși în miini.

ELENA GHERA

Mereu în mijlocul oamenilor

(Urmare din pagina 1)

Munca politico-educativă necesită mai întîi de toate cunoașterea cerințelor concrete și reale ale vieții, folosirea unor mijloace moderne și eficiente de analiză și diagnoză și mai ales mătura accentului de la educația „din afara” colectivităților, la cea din interior, la cea participativ angajantă. Perfecționarea și adăvarea permanentă a muncii politico-educative la cerințele vieții, stimularea competitivității, sporirea finalității întregii game de forme și modalități utilizate în acest proces reprezintă un imperativ major al întregii activități. Practica ne-a demonstrat că toate acestea nu trebuie făcute din birou, și nici în ședințe, ci acolo, în mijlocul oamenilor, fie că sînt constructorii de nave, marinarii, chimiștii, agriculorii, lucrătorii din turism și comerț, elevii ori studenții. De aceea, legătura nemijlocită cu masele, participarea directă a cadrelor de răspundere la activitatea educativă, sprijinul direct acordat organizațiilor de partid, de masă și obștești, formațiilor de lucru, de pe marile șantiere de construcții ale județului a fost instituit ca mod permanent de lucru, ceea ce contribuie la soluționarea mai bună și operativă a diverselor probleme, la promovarea experienței înaintate, la stimularea noului. Viața ne confirmă zi de zi că dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție se află la baza formării unui nou orizont de gîndire, de înțelegere a proceselor și fenomenelor, a formării unei

conștiințe profesionale și morale a omului nou, a conștiinței înaltei răspunderi muncitorești mereu în acțiune, implică educarea permanentă a tuturor oamenilor în cultul muncii, al respectului pentru valorile perene ale societății românești: munca, cinstea, corectitudinea.

Secția de propagandă a alcătuit 26 de colective organizate pe unități economice din municipiul și județul Constanța, pe întreaga perioadă a anului, conduse de activiști, cărora le-a fost trasată ca sarcină principală integrarea lor în activitatea colectivelor respective, realizarea unor studii și controale în sectoare deficitare ale unităților. Cunoașterea realităților ne ajută să înțelegem cu toții, mai bine, că participarea activă și conștientă a maselor la viața economico-socială, politică și culturală, formarea unei atitudini sănătoase față de muncă presupune renunțarea la apeluri și cerințe generale, accentul principal în influențarea convingerii și conduitei trebuînd să cadă pe argumentări logice, științifice, pe puterea și convingerea exemplelor, a datelor și faptelor semnificative.

Promovăm de aceea tot mai mult schimbarea de experiență între colective cu preocupări similare sau apropiate, renunțînd sistematic la acțiunile centralizate la nivelul județului, activități ce implică irosire de timp și care nu întotdeauna au eficiența scontată. În tot ce întreprindem, pornim de la adevărul esențial că educația nu poate fi concepută în mod abstract, ci în directă legătură cu obiectivele și sarcinile de îndeplinit în industrie, agricultură, alte sectoare producătoare de bunuri materiale și spirituale. Este vorba, de fapt, de im-

primirea unei noi calități și în domeniul muncii de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului.

Și centrul activităților culturale-educative l-am mutat în întreprinderi, șantiere de construcții, platforme industriale și unități agricole. Oamenii de creație și cultură, colectivele artistice profesioniste merg tot mai des în mijlocul oamenilor, prezintă spectacole, poartă discuții, prezintă operele lor artistice. Urmărim să realizăm în acest fel educația estetică a oamenilor muncii, să sporim gradul de interes față de creația artistică, dar în același timp să-i determinăm pe artiști, pe creatori să se adape la izvorul viu și curat al realității, al vieții și muncii minunaților creatori de bunuri materiale.

Avînd exemplul viu, dinamic și novator al stilului de muncă al tovarășului Nicolae Ceaușescu, care este în permanent dialog cu țara, cu poporul, vom pune și în continuare, dîndu-i valențe noi, accentul pe desfășurarea întregii munci politico-ideologice și cultural-educative în mijlocul colectivelor de oameni din toate domeniile de activitate, dezbătînd și hotărînd cu ei caile de acțiune cele mai propice afirmării personalității fiecărui.

Faptele — măsura gîndirii revoluționare

(Urmare din pagina 1)

al propagandei și educației revoluționare, această expunere magistrală — ca dealt-

fel și celelalte contribuții ale secretarului general al partidului la îmbogățirea tezaurului ideologic și filozofic al marxismului contemporan — are o însemnătate cu atît mai memorabilă, cu cît subliniază mai pregnant, ba am putea spune că lărmurește definitiv locul și rolul muncii culturale-educative, politico-ideologice, în ansamblul activității de construcție socialistă a partidului.

Se atribuie acestei activități o pondere de natură să-i revitalizeze decisiv resursele practice, ca și teoretice: „Să facem astfel — indica tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara lărgită a partidului — încît activitatea ideologică, politico-ideologică să se transforme într-o puternică forță care să determine dezvoltarea și mai puternică a societății noastre socialiste, ridicarea pe noi trepte de civilizație a poporului nostru, întărirea și mai puternică a independenței și suveranității României”.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Comitetului Central al partidului, din iunie, prezintă cu limpezime factorii călăuzitori pentru organizarea unor acțiuni culturale-educative de mare anvergură, capabile să antreneze în munca politico-ideologică de masă, totalitatea oamenilor muncii. Numai într-un asemenea chip faptele spiritualității românești se pot integra organic între mijloacele strategiei și tacticii revoluționare de construire a lumii umane comuniste, iar instrumentele delicate, făuritoare de conștiințe, pot veni cu vigoare și eficiență în sprijinul producției materiale, pentru a se întrupa în bunuri palpabile ale vieții cotidiene, dar și ale istoriei.

se vede în fapte

Srisori din Cernavodă:

CEEA CE AU FĂCUT EI AICI SÎNT UNICATE ÎN EUROPA

„Dragii mei, au trecut cele trei luni de cînd sint brigadier. Am văzut litoralul nostru și am fost o zi și la Varna. Dacă n-aș avea pînă azi cam 50 de metri de sudură făcută cu miinile mele, ați crede că am venit la canal cu ONT-ul. Zăpușeala e din ce în ce mai mare, din cauza prafului nu vezi nici ecluza și dumnică plec spre casă cu acceleratul B42...”. Mai putem spune despre cel care își începea astfel scrisoarea către părinți, Leancu Gheorghe, elev la Liceul industrial de chimie din Făgăraș, că se află la vîrsta cînd încă n-ai prejudecăți, 17 ani, pe care îl va sărbători vara aceasta, în familie, ca orice ardelean bintuit mereu de dorul de ai săi, că n-a văzut niciodată marea, dar că, privind-o, n-a spus după un ceas că așa ceva nu există, ca în bancul cu girafa, și că, de fapt, pînă acum nu s-a despărțit de cel apropiat decît o dată, cînd a bătut temeinic, cu pasul, orașul Brașov. În schimb, se simte în largul său în Făgăraș și, ca să fie sincer pînă la capăt, cel puțin o dată la două săptămîni urcă pînă la Bilea. Despre istoria mai veche, dar nu foarte veche, a Canalului Dunăre-Marea Neagră, asemenea celor aproape 150 de elevi, cîți a numărat seria sa de brigadieri, nu știe mai nimic, și poate că e bine că se întimplă astfel. Despre istoria foarte veche, despre gîndurile lui Bălcescu privind un astfel de drum, care să apropie Dunărea de mare, aflat mai multe la Cernavodă, de la cițiva oameni de bine, constructori împătîmiți în meseria lor, așa cum este și bănăteanul Doru Zugravu, inginer, șef de șantier, care este convins că mai ales istoria frumoasă a canalului face parte din viitorul lui. Incolo totul a mers potrivit principiului cel mai bun la școală să fie brigadier. Un principiu după care s-a ghidat fiecare diriginte și director de școală din cele cinci județe ce au alcătuit seria de brigadieri ai primăverii 1982. Un principiu izvorit din respectul pentru muncă, pentru o asemenea construcție, un principiu care, însă, are și părțile sale slabe, pentru că cei mai puțin buni, unii chiar lenesi de-a bindecu, au rămas acasă văzîndu-și de ale lor, pierzînd încă un prilej de a învăța nu neapărat să dea mai mult, dar măcar cit trebuie.

De la Șomcuta Mare la Dunăre — Imnul brigadierilor fredonat de autori: Ion Vaide și Dumitru Bălaș.

nu se prea dă în vînt după liniștea celor din Șomcuta Mare).

Ziua, sus, orașul, ca pe altă planetă, se lasă văzut ori de cîte ori poți respira, adică atunci cînd praful se mai așază (băieții spun că aici se respiră rar și pe îndelete, dar mai ales noaptea), iar acoperișurile ordonate te trimit cu gîndul la Orșova. În partea cealaltă, ecluza, mai departe, vile, altădată pașuni unde nu vedeai iarba de puzderia animalelor (afirmă localnicul mai în vîrstă), și între toate acestea se insinuază firul de apă, se ghicesc podurile, porturile. Oraș amorf și cumințit peste poate, pitoresc în neclintirea sa, fără să bănuiască parcă ce-l așteaptă. Ce-l așteaptă? „Cernavodă, cel mai mare port european al Dunării, apoi centrala atomo-electrică, sînt două șanse formidabile pentru un oraș, pe care, să fim sinceri, mulți îl stim mai mult gară decît oraș, o haltă de un minut și jumătate din vacanța noastră la mare”. Geza Konez, activist al C.C. al U.T.C., comandant al taberei, care afirma aceste lucruri despre Cernavodă, și-a schimbat în două rînduri gîndurile despre orașul cu pricina. O dată, la venire, cînd și-a pus miinile în cap, gîndindu-se la ce îl așteaptă, gest care n-a ținut prea mult, trebuiau doar să intre în piine, și a doua oară, la plecare, cînd înțelesese că drumul pînă la „cel mai mare port european al Dunării” se mai scurtase puțin și datorită muncii acestor „băieți frumoși”. Dacă în momentul de față portul amonte este aproape gata, portul aval 99 la sută construit iar portul nou Cernavodă are partea de infrastructură ridicată, faptul a fost posibil și grație elevilor brigadieri care au plecat de la casele lor pe zăpadă și se întorc pe arșiță.

Trei luni în pilule

■ Cîștigătorii topului hărniciei: Maramureșul ■ Cei mai grijulii părinți: constanțeni ■ Se mirau tot timpul iar o mamă a întrebat: cum, fiul meu își face patul singur?! ■ Directorul liceului din Făgăraș a venit aici odată cu elevii. I-a văzut cum s-au aranjat și i-a pus să scrie acasă. Părinții au venit prin BTT. Cînd au văzut cit de curat este în tabără au crezut că s-a făcut lună pentru ochii lor și au mai rămas o zi, dormind în camera de oaspeți. Dealtfel, foarte mulți

părinți din județele amintite au venit să se convingă. Au plecat de acasă puțin intrigati, puțin speriați, puțin îngrijorați și s-au înapoiat liniștiți. Și nu numai ei, dar și diriginții, directorii de licee ■ Mulți elevi, la prima ieșire „în lume” au plîns după mame. Apoi, în ordine exactă, după tați, surori, frați și colege ■ Maramureșenii n-au plîns după nimic că n-aveau timp. În schimb au suspinat frecvent după slana ■ Seria aceasta a fost, se pare, cea mai harnică sau, oricum, cea mai stringătoare: 2 diplome de onoare, 5 diplome de cel mai bun brigadier (distanții oferite de C.C. al U.T.C.), locul I pe Centrala Canalului Dunăre-Marea Neagră la volei, deși erau juniori ■ De la Giurgiu au venit elevi ai Liceului industrial de marină, care, neavînd o calificare „pe profil”, au lucrat cu gîndul că cine ride la urmă ride mai bine, pentru că Dunărea de marinari are nevoie ■ „Ceea ce au făcut ei aici sînt unicate în Europa ■ Ecluzele de la Cernavodă (și Agigea) sînt noi, ca dimensiune și concepție, iar întreaga construcție, ca volum de lucru, e comparabilă cu canalele Panama și Suez” (inginerul Doru Zugravu) ■ De la Șomcuta Mare la Suez ■ O oră le-a trebuit activiștilor județeni ai U.T.C. și maiștrilor instructori, ce i-au însoțit pe elevi, ca să-i aleagă pe cei mai buni din fiecare grupă. Dar n-a folosit la nimic. Vorba aia, nu-i pentru cine se pregătește...

Scurte dialoguri înainte

de plecarea trenului

■ Inalt, osos, gata să stea de vorbă dacă ești de acord că Maramureșul e fruntea. Elev la Liceul agroindustrial din Șomcuta Mare și născut în Negrești Oaș, Numele: Valda Ion.
— Ce locuri ai mai văzut pînă la 17 ani?
— Sighetul, Bocșa, Țara Oașului, Valea Izel, după cum vedeți, turism internațional.
— Te-ai mnta pe aici?
— Nu. Marea e frumoasă în vacanță. La noi e mai mult liniște, slana e greu de lăsat, în toată țara nu se cresc atîtea animale cîte la noi, în Maramureș. Aici n-am văzut o pădure ca lumca, niște trunchiuri sănătoase de copaci.

— Ce știai de canal cînd ai plecat de acasă?

— Ce aflasem de la televizor, din ziare. La Cernavodă am auzit că nici Suezul nu s-a făcut fără o muncă extraordinară. Părinților le-a fost frică puțin că voi întîlni derbedei și oameni răi. I-am potolit într-o scrisoare. Derbedei n-au fost și oamenii sînt și buni și răi peste tot. În tot cazul, cei care lucrează la canal și pe care i-am cunoscut eu sînt puternici și au caracter.

■ Băluș Dumitru, Care este cea mai importantă reușită a ta aici?

— Imnul canaleștilor, la care m-au ajutat și colegii. Aș mai trece locul I la ping-pong și faptul că am învățat să lucrez la foreză și pichamăr

■ Bine făcut, nas ușor turtit, 17 ani, caută adversar de aceeași categorie: 63,500 kg. Se numește Erol Beitula. „Eu, de fel, sint din Agigea, așa că, întorcîndu-mă acasă, pot spune că am făcut canalul de la un cap la celălalt. Zilele acestea, la Agigea, s-a terminat și noul pod de cale ferată, astfel că trenul spre Mangalia trece peste ecluza de la Agigea”.

— Faci box de mult?

— De un an, cu maestrul Ilie Dascălu, la Școala sportivă nr. 2 Constanța, însă învîț la Liceul industrial nr. 6 cu profil mecanic.

— Mecurile pe care nu le uiți?

— Primul și al doilea. Meci de Cupă, de ziua Unirii, anul acesta, cîștig prin abandon în repriza I. La cîteva zile, tot în ianuarie, m-a bătut campionul nostru de juniori, Simon. Nici în tabără n-am stat degeaba: am boxat cu Nelu Pitrop de la Voinea Giurgiu. Va fi marinar. La ieșire, pe la Agigea, îl mai prind eu.

— Unde ai lucrat?

— La portul nou. Am întins niște colaci de sîrmă cu diametrul de 10 milimetri. Și la debitat. Am făcut grinzi pentru porturi. Un muncitor mai în vîrstă mi-a pus patul în mină să leg grinzele. E ceva să legi o grindă de pod.

■ Ghiță Petre, de la Grupul școlar Teleaen, a avut sarcina cea mai îngrată: să sature cinci județe.

— Dacă ai stat la bucătărie, ai scris, se spune, și cele mai multe scrisori acasă.

— 15.11, familiei și una, unei colege: Georgii.

RAZVAN BARBULESCU

O haltă de un minut și jumătate din vacanța noastră mare

Cernavodă. Caniculă. Praf. Camioanele saltă pe drumurile șantierului cu nervii mașinilor în raliul nisipurilor, umplîndu-te mai mult de spaimă decît de entuziasm cînd vrei să traversezi. Înțelegi fără dificultăți că timpul e bani, dar mi-amintesc, aflasem la Mirșa, că nici camioanele gigantice nu sînt prea lefține. Veniți din toată țara, fiecare parcă a luat canalul pe cont propriu, făcînd din el o chestiune personală, treabă care nu vrea să însemne că aici este dezordine, ci să sublinieze conștiințiozitatea, răspunderea, mîndria constructorilor. Părerile nu sînt ale mele, ci ale elevilor brigadieri din Maramureș, Brașov, Constanța, Giurgiu și Prahova, județele de care vorbeam, păreri date într-o seară de liniște, cînd încercam să aflu de la ei cum sînt nopțile la Cernavodă. „Prea grele” (Constanța), „ca pe Dunăre” (Giurgiu), „e ceva” (Maramureș), „ei da, dar la Făgăraș...” (Brașov), „eu știu...” (Prahova); lucru de înțeles, fiindcă ploieșteanul, aflat la șaiszeci de kilometri de Capitală,

Un nou turneu al Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, întreprinde un nou turneu, de 8 zile, în județul Prahova, după următorul program:

— **Duminică 20 iunie**, Ploiești, Sala Sporturilor; **luni 21 iunie** — Cimpina, Casa de Cultură; **marți 22 iunie** — Cimpina, Casa de Cultură; **miercuri 23 iunie** — Breaza, Casa de Cultură; **joi 24 iunie**, Măneciu-Ungureni, Casa de Cultură; **vineri 25 iunie**, Mizil, Casa de Cultură; **sîmbătă 26 iunie** — Ploiești, Sala Sporturilor; **duminică 27 iunie**, Ploiești, Sala Sporturilor.

Toate manifestările încep la orele 20.

În acest spirit, județul Bacău a stimulat ivirea și manifestarea, în toată amploarea lor creatoare, a numeroase inițiative muncitorești. Amintind cîteva dintre ele, evidențiem implicit resursele inestimabile pe care le gestică conștiința revoluționară: „Calitatea — o problemă de demnitate și patriotism”, inițiativă a colectivului întreprinderii de post-tăvă Buhuși și generalizată în județ, „Milioane de lingă noi, cit mai rapid în contul activ al întreprinderii”, chemare pornită din rîndul muncitorilor de la întreprinderea de utaj chimic din Borzești; „Patriei — mai mult țitei!” și „Patriei — mai mult cărbune!”, chemări sub care se desfășoară munca petrolștilor moineșteni și a minerilor comăneșteni; „Fiecare gospodărie țărănească — o microformă de creștere a animalelor”, iată doar cîteva din inițiativele a căror semnificație politică și morală ilustrează măsura unei elevate conștiințe revoluționare. Vedem în acestea tărîmul nașterii și afirmării plene a conștiinței comuniste și, dealtfel, cînd vorbim de factorii vii ai muncii politico-ideologice, ai formării conștiinței revoluționare, avem totdeauna în vedere, cu prioritate, munca productivă, materială sau spirituală — domeniu fundamental al formării și dezvoltării trăsăturilor moral-politice ale oamenilor. Se confirmă astfel adevărul că expresia cea mai directă a dragostei față de patrie și partid nu poate fi decît munca, fapta constructivă, creațiile de valori materiale sau spirituale, ea dezvoltînd răspunderea oamenilor muncii în tripla lor calitate: de proprietari, producători și beneficiari.

Intr-o măsură mai largă sînt chemate la îndeplinirea mărețelor țeluri revoluțio-

nare ale propagandei și educației comuniste organele de presă din județ, scriitorii, artiștii, instituțiile profesionale de profil din zona noastră. Militanții din aceste domenii ale conștiinței, talentului și umanismului angajat contribuie activ la ridicarea nivelului politico-ideologic al maselor.

Preocuparea noastră susținută pentru optimizarea continuă a activității politico-ideologice și cultural-educative în spiritul exigențelor mobilizatoare, formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru integrarea ei în activitatea productivă, reprezintă condiția de căpetenie a eficienței propagandei revoluționare.

Cu asemenea fapte, gînduri și scopuri comuniste de amploare se pregătește frontul ideologic, se pregătesc activiștii din domeniul educației comuniste de pe cuprînsul județului Bacău să întîmpine cel de-al doilea forum național al spiritului românesc revoluționar — Congresul educației politice și culturii socialiste.

Cunoașterea, la temelie conștiinței înaintate

(Urmare din pag. 1)

și comunistă a patriei. Aceasta implică înarmarea tuturor oamenilor muncii cu cunoașterea aprofundată a politicii partidului, a teoriei revoluționare despre lume și viață, a cuceririlor tehnico-științifice, ridicarea orizontului general de cunoaștere, astfel ca fiecare om să devină un constructor

conștient al noii orînduiri, să militeze cu întransigență împotriva influențelor ideologice burgheze, a obscurantismului și mistificismului, să acționeze cu hotărîre pentru îndeplinirea programului partidului.

Concepută astfel, activitatea politico-ideologică și cultural-educativă își găsește și în județul Maramureș expresia vie, convingătoare în creșterea răspunderii oamenilor muncii față de realizarea sarcinilor economico-sociale, în ridicarea conștiinței politice și civice; a gradului de cultură și civilizație. În acest scop, organele și organizațiile de partid, de masă și obștești, instituțiile din sistemul educațional au desfășurat o rodnică activitate educativă, militînd pentru a impune fiecărei acțiuni un scop și o finalitate precisă, conținutul acestora, măsura în care ele contribuie la adîncirea cunoștințelor oamenilor muncii și determină schimbări pozitive de comportament în viața și activitatea lor.

În acest context se înscriu și strădaniile pentru a conferi educației materialist-științifice, ateiste un caracter concret, eficient, dinamic, preventiv, menit să asigure înarmarea oamenilor cu concepțiile morale și științifice cele mai înaintate. Totodată, acordăm o atenție sporită valorificării bogatelor obiceiuri și tradițiilor folclorice, un exemplu concludent în această privință fiind festivalul datinilor și obiceiurilor laice de iarnă care se desfășoară anual la Sighetul Marmăției.

Raportîndu-ne exigențele sporite puse în fața noastră la recenta Plenară largită a Comitetului Central, trebuie să recunoaștem deschis că în activitatea politico-ideologică și cultural-educativă desfășurată de organele și organizațiile de

partid, de masă și obștești, de instituțiile din sistemul educațional continuă să se manifeste încă o seamă de neajunsuri, note de formalism și festivism. Încă nu toate acțiunile pe care le organizăm au o eficiență ridicată, fiindcă nu sînt suficient de bine pregătite, se referă în general la problemele abordate, nu țin cont de împrejurări, de oamenii cărora li se adresează.

În expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, se arată, pe bună dreptate, că în condițiile actuale, ale marilor cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, credința în forțe supranaturale, mai ales din partea unor membri de partid, reprezintă un anacronism. Întrucît s-au găsit și la noi, în Maramureș, cazuri de acest fel, avem în vedere ca pe viitor asemenea probleme să stea mai frecvent în atenția activității organizatorice și politico-educative a organizațiilor de partid, pentru înțelegerea clară a poziției partidului nostru față de religie, a contradicției de neîmpăcat dintre știință și religie, pentru combaterea atitudinilor înapoiate și a manifestărilor mistice, obscurantiste, a încercărilor de resuscitare a propagandei religioase.

Potrivit Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie a.c. în prezent acționăm, pe baza unui plan de măsuri temeinic stabilite pentru studierea și dezbaterile expunerii în toate organizațiile de partid, de masă și obștești, în toate organele economice și social-politice, pentru ca toți comuniștii, toți oamenii muncii să cunoască în profunzime sarcinile care decurg pentru noi din acest istoric document și, debarasîndu-ne de lipsurile arătate, să determinăm o reală îmbunătățire a muncii în toate sectoarele de activitate materială și spirituală.

O neplăcută surpriză a avut **Stoianovici Alexandru**, din Tulcea, cu prilejul întocmirii formelor sale de pensionare: I.T.A. Tulcea, unde cel numit a lucrat din anul 1960, nu-i poate elibera vechea sa carte de muncă (prezentată la încadrare) întrucât la data respectivă exista o întreprindere regională de transporturi, cu sediul la Constanța, care, bineînțeles(?) dizolvându-se nu i-o mai poate oferi (totuși, în strada T. Burada nr. 1 din Constanța funcționează încă o întreprindere de transporturi auto, în locul celei dispărute). „Ghinionul” tovarășului Stoianovici nu se sfârșește aici: nici fosta I.E.M.S. Tulcea, devenită T.A.V.S. Tulcea, nu-i găsește actele din perioada 1957-1958, care au ajuns la o altă întreprindere, Centrala „Delta Dunării”, unde funcționarii de la arhivă nu s-a declarat dispus să caute în statele de plată numele petentului nostru. Întrebarea este: ce vină are tovarășul Stoianovici că a ajuns la 60 de ani și vrea să se pensioneze?

O rugămintă emoționantă ne face **Ștefan Mile**, din Cluj-Napoca, str. Mehedinți nr. 25, bl. F 10, sc. 3, et. 2, ap. 25: dorește să-și regăsească un amic din copilărie, a cărui urmă a pierdut-o de mult. Este vorba despre **Mircea Cornel Bălaș**, în vîrstă de 52-53 ani, fiul fostului notar din comuna Sînnicolaul de Munte (apartiner comunei Săcuieni), județul Bihor. Cine-l poate ajuta?

În legătură cu articolul „Un concurs fără acoperire morală” am primit, din partea prof. dr. **Oliver Pop**, din Timișoara, o scrisoare prin care ni se confirmă justetea punctului nostru de vedere, privind validarea rezultatului favorabil dr. **Mariana Vasile**. Totodată, prof. dr. **Oliver Pop** își mărturisește insatisfacția pentru faptul că, din articolul amintit, s-ar putea deduce că răspunderea pentru cele întâmplate i s-ar datora. Îi asigurăm că nici pe departe nu poate fi vorba despre așa ceva, dimpotrivă! Noi am apreciat că scurta sa absență din sala de concurs nu a putut împiedica asupra rezultatelor. Subliniem, cu acest prilej, atitudinea cit se poate de corectă a prof. dr. **Oliver Pop** manifestată cu prilejul discuțiilor care au avut loc și care s-au încheiat cu o decizie în spiritul echității. Îi mulțumim!

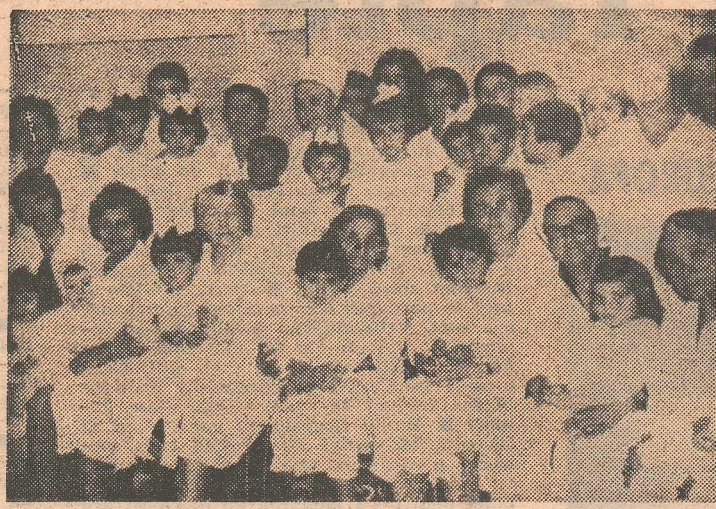
Din partea **Consiliului județean al sindicatelor Iași**, primim, în legătură cu sesizarea făcută de **Serban Doina**, un răspuns din care rezultă că dinsa nu a fost mutată disciplinar ci ca urmare a reducerii numărului de operații și, implicit, a celui de personal de la agregatul nr. 5. În cadrul unei ședințe, organizată la Întreprinderea de tricotaje „Moldova”, unde lucrează corespondenta noastră, s-au luat măsurile necesare pentru îndeplinirea indicilor de plan, ceea ce a dus și la îmbunătățirea retribuției tovarășei **Doina Serban**.

Inspectoratul general al miliției ne comunică, referitor la scrisoarea cetățeanului **Puşcaş Simion**, din Reghin, că solicitările acestuia au fost soluționate favorabil, în sensul că întreprinderea de industrializare a cârnii **Botoșani** a confirmat onorarea contractului încheiat cu **I.L.C. Reghin**.

Din virful muntelui, de la **Teliuc**, jud. Hunedoara, primim o rugămintă adresată redacției de către **Iftime Mariana**, ferigă deținătoare a unei butelii de aragaz nouă, butelie ce i-a fost livrată însă fără ceasul de control necesar. Tentativele de a-și procura această piesă esențială au eșuat. Întrebăm: cum se poate cumpăra piesa prin poștă?

Din comuna **Buda-Gară**, județul **Prahova**, localitate situată la numai 10 km de **Ploiești**, ne-a scris **Tiberiu Stoica**, în numele mai multor navetiști care muncesc la Combinatul petrochimic **Brazi**. Pentru a ajunge la lucru la orele 15,00, ei sînt nevoiți să se prezinte la tren încă de la orele 11,26, deoarece numai atunci găsesc un tren care să-i ducă la lucru. Or, acești oameni au familii, griji gospodărești etc. și nu înțeleg să-și piardă timpul lor liber (cam patru ore zilnic). O soluție, oferită chiar de cei care ne-au scris, ar fi așezarea personalului nr. 3010, dinspre **Predeal** spre **București**, să oprească și la **Buda** (oprire de altfel menționată în mersul trenurilor). Sau dacă garnitura nr. 3426, de la **Slănic la Ploiești** (suspendată pentru unele lucrări în martie a.c.) ar fi repusă în funcțiune.

După ce, în decursul multor ani, locatarii din str. **Dr. Stoicovici nr. 45-49**, bl. 4, s-au străduit să-și amenajeze un spațiu verde, cu flori de sezon

O inițiativă demnă de laudă a fost luată de un grup de femei de la Institutul clinic de fiziologie, de pe lângă Spitalul T.B.C. Filaret, încă de la data de 1 iunie (Ziua copilului) 1953. Organizația obștească respectivă și-a propus să indulcească viața micuților pacienți, suferinzi, aflați în spital departe de părinți și rudele lor. Și în acest an, ziua dinții a lunii iunie a prilejuit o emoționantă manifestare, în cadrul căreia cei mici și-au primit darurile strinse de membrele comitetului de sprijin. (Profira Ungureanu)

și 4 brazi frumoși, iată că o vecină, de la aceeași adresă, bl. 4, sc. B, ap. 7, parter, pe nume **Dumitrescu-Ghiță Adelina**, Elena, a pus pe cineva să devasteze straturile de flori și să taie doi brazi, iar pe ceilalți să-i mutileze. Organele de miliție, chemate la fața locului, au sosit după ce drama... estetică se produsese. Așteptăm intervenția fermă a A.D.P. sector 5.

Fostul nostru coleg tipograf **Lazăr Beinglas**, acum pensionat, ne scrie cu rugămintea de a sublinia comportamentul exemplar al tuturor celor care lucrează în cadrul Complexului balnear U.G.S.R. de la **Băile Felix Oradea**, loc în care corespondentul nostru și-a petrecut, recent, o foarte plăcută vacanță. „Îmi permit să vă informez, scrie el, că din primul moment cînd am sosit la acest complex am fost primit în mod excepțional, la fel ca și toți ceilalți, atât la cazare, cantină cit și la tratament, fapt pentru care le mulțumesc doctorului primar **Mihai Iova**, șefului cazării **Nicolae Dărăban**, responsabilul cantinei **Iustin Serac** cit și celorlalți, dorindu-le sănătate, putere de muncă și aceeași dragoste față de aceasta”.

Cele sesizate de corespondentul nostru **Dan Grozea**, din **București**, sînt reale, ne informează **Direcția generală comercială a C.P.M.B.** Ca urmare, șeful unității alimentare **C 11 Valea Ialomiței, Lucian Dutilescu**, a fost suspendat din funcție, el aflîndu-se în cercetarea organelor de miliție.

Primim mulțumiri pentru sprijinul acordat de redacția noastră tovarășului **Mititelu Mircea**, subinginer la Șantierul de instalații din **Tulcea**, care solicitase înlocuirea agregatului frigorific de la frigiderul său marca „Arctic”. La rîndul nostru, mulțumim tovarășilor de la cooperativa **tulceană**.

Tehnicianul Romică Schultz, din **București**, str. **Pone Dumitru nr. 2**, bl. J52, sect. 3, revine asupra unor plîngeri mai vechi privind incapacitatea de a funcționa a lifturilor construcției în care locuiește. Și aceasta de 16 luni de zile, timp în care taxele de întreținere sînt achitate de locatari, deși aceștia urcă etajele pe scări (8 la număr, etajele, nu treptele).

Departamentul Silviculturii din cadrul M.E.F.M.C. a cercetat sesizarea adresată revistei noastre de către **Vaida Florian**, din satul **Codru**, comuna **Șoimi**, județul **Bihor**, privind unele furturi și distrugerii de arbori. O parte din aceste ilegalități s-au confirmat, drept pentru care cei vinovați și-au primit sancțiunile cuvenite. Spre pildă, în urma sustragerii a 95 de arbori, pădurarul **Ursădău D.** și brigadierul **Negrița M.** vor trebui să plătească contravaloarea respectivă, iar pe linie administrativă s-a decis mutarea lor în alte locuri de muncă. În privința impusării sătenului **Igăș Moise** cazul se află în cercetarea organelor de resort.

Tovarășa Georgeta Cristea, din comuna **Periș**, ni s-a plîns într-o corespondență recentă că în ultimul timp a fost mutată de mai multe ori la diferite locuri de muncă, ceea ce o obligă la navetă și, deopotrivă, la neglijarea unor indeletnicii gospodărești, firești. Comitetul de partid al sectorului agricol **Ilfov**, care a recepționat apelul nostru, ne comunică următoarele: tovarășa a fost repartizi-

ată la serviciul de stomatologie al policlinicii, cu sediul chiar la **Periș**.

Procuratura Generală a R.S.R., analizînd memoriul adresat redacției noastre de către **Florea Viorel**, din **Rm. Vilcea**, zona **Ostroveni**, str. **Bradului nr. 3**, bl. C 4, sc. B, ap. 12, a admis promovarea recursului extraordinar trimițînd dosarul spre judecare Tribunalului județean **Vilcea**.

„În jurul blocurilor de locuințe de pe strada **Mircea cel Bătrîn**, din **Brașov**, spațiile verzi, realizate prin munca locatarilor din zonă, au devenit, de la o vreme, adevărate depozite de fiare vechi, țărushi metalici, sîrmă ghimpată etc., ascunse, adeseori, chiar în gardurile vii”. Aceste vestii neplăcute ne-au fost aduse la cunoștință de către cetățeanul **Gabriel Săndulescu**.

Un apel la ergonomie face un impiegat de mișcare, din **Petroșani**, pe nume **Stoian T. Gheorghe**, care a citit undeva despre existența sau proiectarea unor scaune speciale, destinate celor care muncesc în stațiile C.F.R. centralizate și care le-ar fi de un însemnat sprijin în exercitarea profesiunii lor. Într-adevăr, cei care au văzut ce are de făcut un impiegat de mișcare în timpul orelor sale de serviciu (și nu ne îndoiim că cei de la calea ferată cunosc aspectele menționate) ar înțelege, de îndată, îndreptățirea apelului tovarășului **Stoian T. Gheorghe**. Ergonomia rămîne o știință modernă nu imposibilă...

Deși a achitat 573 de lei pentru o (bănuim) frumoasă pereche de sandale, la magazinul din str. Republicii nr. 8, din **Oradea**, **Elisabeta Ghiță** a avut neplăcuta surpriză de a-i purta doar cîteva minute, deoarece, după acest interval de timp, unul din tocuri s-a rupt. Cumpărătoarea s-a adresat în scris și imediat magazinului în cauză, care i-a solicitat sandala defectă. Au urmat convorbiri telefonice (la posturi cu numere mereu schimbate!), dar pînă acum nici o rezolvare. Cîteva date suplimentare: cumpărătoarea locuiește în... **Constanța**, iar prima sa plîngere a fost făcută în august 1981!!! Acum sîntem în iunie 1982.

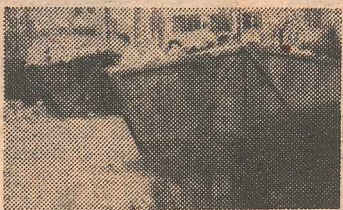
Locatarii blocului H 13 din str. Rîmnicul Sărat nr. 1, sect. 3 din **București**, au amenajat, cu forțe proprii, platoul din latură nordică a acestei construcții. Dar, pe același spațiu și spre surprinderea celor care ni se adresează, din dispoziția tovarășului **Calomfirescu**, de la domeniul public, s-a instalat un tomberon pentru gunoaie și s-a imprăștiat o cantitate de pietriș, respectivul loc devenind, acum, loc de parcare și de schimbare de ulei pentru autoturismele din zonă. Ni se cere sprijinul, în colaborare cu organele de circulație, din cadrul miliției, rugate să monteze în acel loc însemnele care interzic parcare, astfel ca cei mai mici cetățeni, copiii locatarilor, să poată beneficia de un spațiu de joacă.

Istrate George din **Cîmpulung Moldovenesc**, aflat pe litoral, a avut neplăcutul prilej să constate că popasul turistic „Hanul piratilor”, așezat în vecinătatea elegantei stațiuni **Maia**, în direcția **Năvodari**, s-a degradat în ultima vreme. Corespondentul nostru rezumă unele propuneri ale altor turiști

cit și ale sale, în vederea îmbunătățirii calității serviciilor de la popasul amintit: extinderea spațiilor destinate parcarilor auto, înmulțirea punctelor de alimentație, noi puncte sanitare și buna lor întreținere, spații de joacă pentru copii, instalarea unei hărți a litoralului și împrejurimilor.

Consiliul popular al județului Brașov, analizînd scrisoarea mai multor cetățeni din satul **Sona**, comuna **Mîndra**, ne înștiințează că C.P.M. Făgăraș va lua măsuri pentru amenajarea străzii de acces în cartierul **Galați**, evacuarea resturilor menajere și repararea gardurilor; pentru repararea podetului de acces spre oraș se va întocmi o documentație de reparație capitală; se vor monta conducte de scurgere a apei.

Nicolescu Florian ne trimite un text și o fotografie. Din ambele rezultă că în cartierul **Titan**, pe **Aleea Fiurolui**, la intersecția cu strada **Firidei**, „staționează” 3 (trei) containere ale **I.S.B.**, care ocupă

trotoarele și o parte a carosabilului. E drept că resturile depozitate aici sînt mai departe de ferestrele locuințelor din zonă, dar chiar în drumul celor care vin sau pleacă cu metrul (stația **Leontin Sălăjan**) sau tramvaiele și al căror număr este de ordinul miilor.

Tovarășul Opreanu Ioan a așteptat, în **Piața Unirii**, mașina 331 timp de 25-30 de minute, timp în care autobuzele de pe alte linii s-au succedat după cum urmează: 134 de 4 ori, 131 de 5, 135 de 3. Cele relatate s-au întimplat în ziua de 19 mai, la orele 9,30. Corespondentul nostru își amintește, cu regret, de perioada în care traseul 331 era dat exemplul de bună funcționare. Timpul revenirii la această stare nu e încă pierdut...

La unitatea de frizerie-lux de pe **Bulevardul Republicii**, din **Timișoara**, se află deschisă permanent o interesantă și atractivă expoziție de fanioane fotbalistice, realizată din inițiativa (interesantă și poate... molipsitoare) a celor doi lucrători îndrăgostiți de sport: **Teofil Laza** și **Mircea Beșeleu**. Nu lipsesc însemnele cluburilor celebre de peste hotare (**Bayern München, Dynamo Kiev, Inter Milano, Celtic Glasgow** etc.) și nici cele ale unor formații românești: **Universitatea Craiova, Dinamo, Steaua, F.C. Olț** și... **Polh Timișoara**. Acestea din urmă într-o ordine care nu are nimic comun cu configurația clasamentului actual...

Pe **Bulevardul Păcii nr. 94-100**, în spatele blocului nr. 18, aproape de **Piața Militari** se află, așa cum ne informează corespondentul nostru **Vasile Grigoraș**, care ne trimite și două fotografii concludente, două construcții abandonate după ce s-au turnat fundațiile. Situația durează din primăvara anului 1980. Cine-și va aduce aminte mai înții, dintre edilii sectorului 5, de scopul inițial al acestor lucrări?

Stela Ștefania, din **București**, ne împărtășește o nedumerire: de ce, ne întrebă dînsa, nu se mai pot face comenzi de butelii, telefonice? E drept că există o hotărîre a Centralei **PECO** în acest sens. Dar reprezintă ea cea mai bună soluție? Cu ce avantaje? Și pentru cine?

Maria Ghiță, din **Constanța**, a cumpărat un aragaz cu trei ochiuri, fabricat la **F.M.C.E. Satu Mare**. Punînd o piine la copt, pentru „a face safteaua” aragazului, nu a mai putut deschide capacul și a trebuit să scoată, după răcire, în locul unei piini aurite, una carbonizată. De trei ani de zile, **Maria Ghiță** caută să cumpere butoaiele necesare, pentru a le înlocui pe cele arse. Dar în zadar! Ca și procurarea arcurilor pentru cuptor, care nu s-au mai adus de ani de zile la magazinul **Sanitas**.

În iunie 1980, la semnarea lui **A. Ivașcu**, din **Brașov**, s-a publicat în „Flacăra” o notă privind parcarile presărate de-a lungul unor șosele naționale.

De atunci însă, situația nu s-a schimbat, așa încît corespondentul nostru revine cu o nouă scrisoare în care menționează starea deplorabilă a băncilor din parcaje, mescele de asemeni cit și murdăria de pe aceste spații destinate unor momente de relaxare la un drum la lungă prejurimilor.

Un grup de locatari din satul **Zgubea**, comuna **Roșile** județul **Vilcea**, ne scrie că drumul de acces spre satele județului vecin **Gorj** nu a mai fost reparat încă din 1940!!! Este vorba de refacerea unei mici porțiuni unde terenul a alunecat dar din pricina căreia cei din **Zgubea** se văd izolați de alte localități, spre care-i poartă diverse interese, cum sînt **Lăpușeata, Dobricea, Grădiștea, Obislavu, Cărbunești** etc. (**Dumitru F. Dumitru, Zgubea - Vilcea**).

Luminița Căuș, din comuna **Întorsura**, județul **Dolj**, ne atrage atenția asupra formațiilor artistice ale copiilor din această localitate, dedați la ale baletului și muzicii. Din păcate, afirmă dumneaei, aceste frumoase activități n-au trezit, pînă acum, interesul nimănui. Și nu-i puțin lucru că într-un sat din **Cîmpia Română** niște copii (aproape 150 la număr!) se mișcă în ritmurile și acordurile lui **Ceaikovski** ori în cele ale **Valsului Imperial**.

„Am 6 copii și în 1979 mi-a decedat soțul. Mi s-a acordat pensie mie și uneia dintre fete, minoră. După șase luni mi s-a blocat pensia deoarece din cei 6 copii, 2 au fost înregistrați greșit în actele de naștere (numele mamei în loc de **Ioana, apare Maria**). De peste doi ani umblu să mi se repare greșeala. Am fost la **Medișia** și la **Constanța**, la judecătorie, de peste zece ori, dar degeaba. (**Ungureanu Ioana, Viroaga, Constanța**)

„De la cîștigarea concursului de creație literar-artistică **Eroica 1921-1981** a trecut un an și încă nu am primit premiul cîștigat, un aparat de radio **Cora**. Nu mai sînt pionieră, acum sînt utecistă și instructor de pionieri, dar cei doi frați mai mici mă întrebă și azi de premiul pe care trebuia să-l primesc” (**Gloria Bucur, elevă în cl. IX, Liceul industrial nr. 3 Sibiu, domiciliată în cartierul Hipodrom III, bloc 24 A, ap. 25**).

Pagină realizată de **EMANUEL VALERIU**

Poșta redacției

Ecaterina Benn — **Pucioasa**: Ceea ce cereți nu este legal. Numai copiii urmași, care înainte de împlinirea vîrstei de 16 ani au fost invalizi de gr. I sau II, primesc după încetarea plății pensiei de urmaș, pe toată durata invalidității, un ajutor bănesc în cuantum fix. **Lucreția Moiceanu** — **București**: Da, singura cale de rezolvare este instanța de judecată. **Gavril Csergă** — **Gheorghieni și Severin Bodnar** — **București**: Scrieți-ne despre necazurile dv. **Liubov Vasiliu** — **Iași**: V-ați pensionat după 1.1.1981, deci pensia vi s-a calculat în procente din retribuția tarifară majorată în cincinalul 1976-1980. **Viorel Marcu** — **Rm. Vilcea** și **Dumitru Ștefan** — **Craiova**: Termenul de preedare al apartamentelor dv. stabilit la încheierea contractelor este după 1 ianuarie 1981, urmează să plătiți diferența de preț rezultată din recalculare, în care sens puteți solicita la **C.E.C.** acordarea de credit de completare. **Marin Constantin** — **Mățăseari (Dimbovița)**: Răspunsul a fost corect. **Maria Bejenaru** — **București**: Adresați-vă notarului de sector. **Anton Dobos** — **Iași**: Nu se eliberează triplicate de pe actele de studii. **Ștefan Kope** — **Hălchiu (Brașov)**: Deschideți o nouă acțiune judecătorească. **Pavel Sentomosan** — **Timișoara**: Pensionarii care prestează activitate retribuită, cumînd pensia cu retribuția, îndiferent de natura contractului în baza căruia se prestează munca, nu primesc la pensie și compensație. **Silvia Sabău** — **Oradea**: Nu există asemenea înlesniri și nici nu ar fi corect. Concursul este concurs. **Maria Scărlătescu** — **București**: Cereți sprijinul Ministerului de Interne.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

NICOLAE CEAUȘESCU, 1 iunie 1982:

„Trebuie — cum am spus și în alte împrejurări — să se bea apă numai din izvorul cu apă vie ce izvorăște din pământul udat de sudoarea și singele înaintașilor; numai acest izvor este dătător de viață și inspirație”.

MOMENTUL POEZIEI

În cadrul dezbaterilor noastre privind dezvoltarea culturii românești, direcțiile ei — în lumina expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a partidului — au avut amabilitatea să ne răspundă — la un chestionar privind problemele poeziei — următorii: Ion Dodu Bălan, critic literar, dar și autorul unor prețuite volume de versuri, Florin Mugur, poet, dar și un bun cunoscător al poeziei tinere, față de care, ca editor, a manifestat un interes aparte, Cezar Ivănescu, poet, dar și redactorul unei foarte pertinente rubrici, Numele poetului, în revista Luceafărul, rubrică în care, cu sinceritate și aplomb, schițează profilul celor mai tineri poeți ce bat la porțile afirmării, Laurențiu Ulci, critic literar, dar și autor, de peste un deceniu, al rubricii Prima verba, în revista România literară, rubrică dedicată exclusiv debuturilor, și Gabriela Negreanu, poetă, dar și redactor în cadrul Secției de poezie a editurii Albatros.

Precizând că ne-am bucura să încredințăm tiparului și alte puncte de vedere, drept pentru care amînăm, pentru mai târziu, eventualele concluzii (dacă se va mai simți nevoia unor concluzii), iată întrebările:

1. Considerați că poezia română contemporană, în comparație cu alte momente ale ei, are o personalitate distinctă la ora actuală?
2. Care sînt protagoniștii — poeți, cărți, direcții — actualului moment?
3. Cum plasați, în contextul liricii mondiale, poezia română contemporană?
4. Nu credeți că ar fi necesară o și mai intensă activitate editorială în vederea publicării unor antologii care să exprime diversitatea de azi a poeziei noastre?

Anchetă realizată de VICTOR NIȚA

ION DODU BĂLAN:

„Unii pretind

că avem mai mulți poeți

decit poezie”

1. Personalitatea unei anumite părți a poeziei românești actuale — folosesc termenul în sens aristotelic, pentru care actual este ceea ce încetează a fi o simplă posibilitate de a exista în realitate și înseamnă ceea ce se cheamă o stare de fapt, „quod est in actu” — este bine conturată, distinctă, inconfundabilă. Firește, îi recunoaștem strămoșii și părinții, dar nu o putem confunda cu ei. Ea are universul ei propriu, timbrul ei specific, limbajul ei original, foarte evoluat față de alte momente ale liricii românești și chiar față de universalitate. Ea are un mod aparte de a vedea, de a gândi, de a judeca mișcările sufletești ale ființei umane și a le mărturisii lumii. Este un mod specific de trăire a unei existențe social-istorice plină de originalitate. Evident, diferite curente estetice, filosofice, artistice, psihologice i-au influențat pozitiv destinul. Se observă, la unii, o anume „sfidare” deliberată a logicii poetice tradiționale, a mijloacelor prozodice clasice, a limbajului ruginit, ros, de molii și năpădit de buruienii, din păcate aduse chiar cu semintele poeziei așa-zis avangarda.

Poezia română actuală are personalitate în măsura în care spune ceva important, original, într-o viziune proprie și cu un înalt mesaj educativ. De reținut în acest sens, ceea ce, cu mare dreptate, spune tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la recenta plenară: „Creația literar-artistică din patria noastră, trebuie să fie originală.

(Continuare în pagina 14)

CEZAR IVĂNESCU:

„Niciodată n-au apărut

atiția poeți originali

:a acum”

1. Aș defini global „actualul moment”, al poeziei românești printr-un termen pe care l-am mai folosit într-un articol închinat capodoperei sadoveniene „Baltagul”: eucronie, timp bun, vreme prielnică; cum, după credința noastră, arta ca și religia este un fenomen de recurență cunoscând epoci glorioase de împlinire și epoci de sterilitate (de decadență), nu atît procesualitatea acestui fenomen ar trebui să ne preocupe (sincronism, protocronism) cît modul în care geniul unui popor în clipele lui bune reușește să creeze capodopere perene și universale sau, în negativ, modul în care își irosește prilejul.

Nu știu cît de distinctă e personalitatea actualului moment, putem adăuga doar că niciodată în istoria poeziei românești ca în acest timp bun al ei nu s-au făcut atîtea eforturi pentru actualizarea, pentru recuperarea tuturor marilor ei valori, că niciodată n-au apărut atît de mulți poeți originali și profunzi cum au apărut în ultimele două decenii. O artă sublimă, slujită cu fervoare, poezia românească actuală poate face totul și poate rata totul, în timp se va vedea dacă personalitatea ei a fost destul de puternică, de inventivă (creatoare, dedalică) sau doar orgolioasă, icarică, pentru că se află în fața probei decisive: născocirea mijloacelor care s-o valideze, în țară și în lume.

2. După E.R. Curtius, știm că prin „prezent antemporal” literatura trecutului participă în întregime ei la definirea actualului moment; marii noștri po-

(Continuare în pagina 14)

FLORIN MUGUR:

„Așteptăm

antologiile de poezie

semnate de critici”

1, 2, 3, 4. Dacă nu ne lăsăm copleșiți de necazurile pe care ni le facem singuri, între frații și între consore, dacă izbutim să ne ridicăm deasupra propriilor noastre neliniști, nu toate creatoare, nu putem să nu recunoaștem — și recunoaștem cu bucurie — că momentul poetic actual este unul dintre cele mai rodnice din istoria liricii românești: bogăție de stiluri, bogăție de atitudini literare, bogăție de talente. Nu cred că anul 1930 (Arghezi, Bacovia, Ion Barbu, Lucian Blaga) și anul 1960 (inceputurile generației lui Nichita Stănescu) sînt mai presus decît pe care-l trăim, an care se caracterizează, cred, prin strălucirea unei noi promoții de poeți, de la Emil Hurezeanu și Mircea Cărtărescu pînă la Elena Ștefi și Marta Petreu, ca și prin vigoarea poeziei cetățenești (de la Ion Gheorghe și Adrian Păunescu, pînă la Dan Verona, Mircea Florin Șandru, Lucian Avramescu și alții).

După părerea mea, poezia de azi răspunde pe deplin comandamentelor sociale ale prezentului — și aș preciza că nota ei distinctivă, față de momentul 1960, o dă prezența manifestă a spiritului revoluționar. Spiritul revoluționar — care se poate manifesta și în lirica de meditație, și în cea erotică, în imnuri, ca și în satire — se traduce la mulți poeți printr-o vizibilă înclinare morală. „Etica” unei poezii începe să conțene la fel de mult ca și „estetica” ei. Îndemnul adresat scriitorilor de secretarul general al partidului, în ex-

(Continuare în pagina 14)

GABRIELA NEGREANU:

„Ne aflăm

într-un moment de vîrf

al liricii noastre”

1. Prin „momentul actual” eu înțeleg momentul 1982, cînd au apărut deja, în primele luni, citeva cărți importante. Dar întrebarea dv. ne proiectează direct în istorie: fie că o considerăm în continuare „fenomenul Labis”, fie că o începem convențional cu debutul seriei „Luceafărul”, care a marcat prin aparițiile sale întreg deceniul 7, etapa actuală a poeziei române are ea însăși amplitudinea, fondul de tensiuni, mișcări și curente, viața exterioară cît și aceea secretă a unei mari epoci literare. Este un tablou extrem de complex și dinamic, funcționînd prin infinite conexiuni, legat de tradiție, de lirica universală, conservînd vigoarea și expresivitatea limbii române și asigurîndu-i liniile următoare de evoluție. Poeți și critici, mentori spirituali și îndrumători de direcție, mari personalități culturale, schimbări sociale și politice radicale au alcătuit acestei perioade o fizionomie absolut distinctă și de neconfundat cu aceea a perioadelor precedente. Pe de altă parte, aceste ultime două decenii de poezie sînt intens diferențiate în interior: poeții care s-au succedat în deceniul 7 și care au constituit ei înșiși „momente istorice” (Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Ana Blandiana, Marin Sorescu, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Gheorghe Pituț, Constanța Buzea, Stelaru, Emil Botta, Gellu Naum, Doinaș, Dimov, Emil Brumaru, Petre Stoica, Mircea Ivănescu, Florin Mugur ș.a.) coexistă de la un punct cu poeții ai de-

(Continuare în pagina 14)

LAURENȚIU ULICI:

„Există valori poetice

inconfundabile

în fiecare generație”

1. Dacă prin „actualul moment” înțelegem ultimele două decenii — e una, dacă înțelegem numai ultimii cinci ani sau trei sau chiar mai puțin — e alta, deși atît într-un caz cît și în celălalt se poate vorbi de o „personalitate distinctă”. Diferența e de conținut și de atribuție, căci într-un fel se conturează personalitatea unui moment mai amplu, de durată a două decenii, și într-altul aceea a unui moment decupat din primul. Păstrînd sensul larg al „momentului”, față de care cel restrîns nu-i la urma urmelor decît un caz particular, cred că poezia română s-a aflat în anii șazeci și șaptezeci la una din cele mai înalte cote valorice din istoria ei și la un prag stilistic comparabil prin diversitate cu cel din perioada interbelică. A urmat, în a doua jumătate a anilor șaptezeci, un recul intru totul explicabil (prin oboseala limbajului avînd ca efect manierizarea, prin epuizarea „stocului” de inedit liric avînd cu efect redundanța și prin apariția stărilor de neîncredere în absolutul poetic avînd ca efect ironismul și antilirismul), pentru ca de citiva ani să asistăm la o relansare sub auspicii stilistice și atitudinale noi, semn că resursele limbii române, o limbă emanentă poetică grație marii ei deschideri spre omonimie, sînt inepuizabile. Și semn că — așa cum s-a arătat în Expunerea la plenara lărgită a C.C. al P.C.R. — literatura română are toate șansele să fie „originală, patriotică și umanistă”.

2. Limitîndu-mă la cele două decenii în discuție, la poezii afir-

(Continuare în pagina 14)

POEZIE

Memoria transilvană

Un poet de talent, derivat dintr-o îndelungată tradiție culturală ardelenescă, este și Mircea Micu („Cu inima în palmă”, Ed. Ion Creangă, 1982), un la fel de inzeștrăat prozator, în „Semenul șarpelui”, al firilor instinctuale și inanalizabile. Poetul este însă mai „clarificat”, vocea lui este pasională, însă limpede, bătând într-o suavitate mai degrabă de ordinul contemplației decât al furtunoasei adorații. „Ardealul” e tema lui ireductibilă, el cîntă geografia, istoria, mitologia lui Avram Iancu; prelucrînd din folclor invariante (cum e aceea a „păsării fără somn”), el evocă rădăcinile alegorice, „setoase de înalt și de lumină”, viziunile teribile în materie eroică.

Arcurile colinelor ardeleni, vegetația civilizată (cu finul în căpîte) care amețește cu aromele, casa „scundă, din brad, cu iarbă multă”, clopotul cu „un zvon electrizat”, neadormit multimilenar, — acestea sint viziunile „geografice”, ogîndite profund de simțurile care hiperbolizează realitatea: „Aud un clopot în Ardeal, departe, / Cum liniștea în două o desparte. Bate prelung și dangătu lui sună / Ca și cum cineva ar bate-n lună”.

Poetul viețuiește în civilizația calului și a morii de apă: „Să știți că mai există, mai există! / Intrînd cu voia, nu mai poți ieși. / Acolo, luna cadene-n jgheaburi tristă / Și se preface-n ziuă. O, de-am fi...”; el evocă bivoul calm, „negru și greu ca un meteorit”: „Tîrziu în noaptea neagră ca un vis, / Adoarme între ierburi viu și teafăr; / C-un ochi de veghe, pururea deschis / și coarnele proptite în luceafăr”. Terorizat de citadinism, Mircea Micu zugrăvește, fascinat de imaginile memoriei, invazia minjilor liberi: „Dar e un ceas cînd ascultînd atent / poți auzi cum trec pe continent / zburînd în cavalcade triumfale / minji fără de căpestre și zăbale”.

„Bestiarul” lui, care e acela al ruralității arhaice, se adaugă sentimentului de civilizație veche, de mitologie activă, de ecou al memoriei istorice care reverberază în spiritul neliniștit de azi. „Tradiționalismul” liric presupune însă mai mult decît atât și poetul răspunde inevitabil cu o voce plină de memoria culturală. El cultivă (în „Scrisoare din Ardeal”) versificația mecanică argezi-ană, lucrează, după Goga, în „Fără de tine”, și merge în pelerinaj la Rășinari, adaptează la imaginația modernă pe Coșbuc, în „Dacă va ninge”. Mica poezie „copilărească” argezi-ană, cu instinctul remarcabil al miniaturii, e și aci: „Ninge blind în Apuseni parc-ar presăra făină / un morar cu barba albă răsucit din timp spre noi / Săniile altor zile se aud în sticla serii / și ne poartă în ogînda amintirii înapoi”.

„Zăpezile de puf”, spulberate de un cal, cu casele bătrîne fumegînd ca niște pipe / cînd se plimbă morții țării pe cărările din cer” sint probe ale unei senzitivități de formulă vizionară, pe care Mircea Micu o cultivă acum cu deplină acuitate. Poetul este admirabil în lirica aceea de tîropire adîncă, așezat ca un receptacul de senzații feerice: „Să cadă brusc amurgul venînd de nicăieri / peste înșingurarea pribegilor oieri. / Din casele ciudate crescînd din loc în loc / Să fumege mirosul de fum al unui foc / Să mi se pară cerul un fluture fantast / țesut din amintirea de plug a unui basm”.

Viziunile feerice, sufocante, ori acelea suave, cu poetul trecînd „prin mătasea purității” patriei, „ca îngerul, în aerul dintii”, sint izbînzile acestei poezii, atînsă arareori de seninătatea letalității, înțelegînd ca o „ducere nostalgică” la plimbare, ca un fenomen cosmic simplu. „Cu inima în palmă” e un document de lirică a tradiției ogîndită în memoria afectivă a unui poet imnic și vizionar.

ARTUR SILVESTRI

ESEU

Contemporanul Nicolae Titulescu

Centenarul ilustrului om politic și de stat Nicolae Titulescu, celebrat anul trecut, a avut darul de a readuce în atenția contemporanilor gîndirea unui strălucit reprezentant al școlii diplomatice românești, de a ne reaminti oportunitatea și actualitatea ideilor titulescuene. Una dintre cele mai semnificative lucrări dedicate marelui om, recent tipărită la Editura „Scrisul românesc” din Craiova, este „Nicolae Titulescu. Concepție juridică și diplomatică” de dr. Ion Grecescu, cu un „Cuvînt înainte” de Ștefan A. Andrei. Autorul urmărește atent liniile formării personalității și gîndirii lui Nicolae Titulescu, subliniînd, cu pregnanță și pertiniență, acele momente biografice cruciale, decisive în devenirea marelui om. Fiu de magistrat, descendent al unor ilustre familii românești (T. Aman, N. Bălescu), Titulescu se face remarcant încă din vremea studenției sale pariziene, cînd obține prestigiosul premiu „Ernest Beaumont” pentru o lucrare care se detașează prin claritatea expunerii și precizia cunoștințelor. Sint calități — arată autorul cărții — ce se vor augmenta permanent, hrănite din profunzimea cunoașterii a realităților și din luminile unei intuiții geniale. Un loc important în economia lucrării îl ocupă fragmente-cheie din scrierile și din discursurile titulescuene, elocvente pentru modul în care liderul Societății Națiunilor înțelege, în întregu-i demers, să slujească, înainte de toate, cu o pasiune și o abnegație legendare, cauza sacră a României și a românilor. Iată, de pildă, aceste cuvinte despre Ardeal, tulburătoare prin adevărul și prin incandescența rostirii: „România nu poate fi întreagă fără Ardeal... Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e școala care i-a făurit neamul, e farmecul care i-a susținut viața. Ardealul e știința care aprinde energia... e sugrumarea care cere libertatea!... Ardealul nu e numai inima României politice, priviți harta: Ardealul e inima României geografice!”

Autorul urmărește îndeaproape trăsăturile dominante ale complexei personalități a lui N. Titulescu, deopotrivă jurist, diplomat, orator desăvîșit, adulat al adunărilor generale de la Societatea Națiunilor, om de stat și politic dotat cu o largă viziune asupra problemelor lumii și timpului său. Într-o discuție cu D. D. Roșca, în 1932 la Geneva, N. Titulescu se autodefinia în următorii termeni: „Eu sint de asemenea, în felul meu, un filozof; eu cred în drepturile imprescriptibile ale omului, ale ființei umane și ale popoarelor, în dreptul la o liberă existență a tuturor popoarelor și, în consecință, în dreptul poporului meu”. Preocupat de problemele teoretice și practice ale dreptului civil și în special ale dreptului internațional, Titulescu — arată autorul cărții — se înscrie în rîndul celor mai mari cunosători, creatori și interpreți ai normelor de drept din cîți a cunoscut istoria contemporană. Definînd dreptul internațional ca pe o expresie a acordului de voință între state, ca pe un drept al păcii și un instrument al colaborării internaționale, diplomatul român urmărea, în chip deosebit, latura practică a acestuia: menținerea păcii, interzicerea războiului de agresiune, stimularea colaborării între state independente, suverane și egale în drepturi — adică tot atîtea comandamente suverane ale timpului nostru.

Sau — după cum spune Ștefan A. Andrei într-un „Cuvînt înainte” de o importanță plasticitate și profunzime, cu valoare de autentic studiu asupra personalității și gîndirii marelui diplomat — „principiile lui Nicolae Titulescu au prelungiri în contemporaneitate, ele constituie azi norme imperative generale ale dreptului internațional contemporan, ideile-forță ale epocii noastre, menite a face, cum deseori sublinia el, ca în raporturile dintre state să prevaleze forța dreptului, nu dreptul forței”.

Așezată sub un „Cuvînt înainte” care luminează cu profunzime și cu pregnanță principalele linii de sens ale temei, constituîndu-se într-un magistrat portret al marelui gînditor și om politic român, privit în esența ideilor sale deschizătoare de drumuri, cartea lui Ion Grecescu — o carte densă, de bogată substanță, prea scurtă pentru greutatea ideilor și faptelor incluse în pagini — se înscrie ca o contribuție extrem de prețioasă, cu inedite accente, la revelarea unui destin și a unei epoci în plinătatea semnificațiilor lor.

TUDOR NEDELCEA

PLASTICĂ

Ceva ce naște viața

Cunoscutul artist plastic Dan Băncilă explică expoziția sa de sticlărie de artă de la Galerile Simeza

Pînă în anul 1971 am expus o seamă de compoziții din metal și sticlă — în sine, probabil, interesante, de moment ce critica s-a referit adesea și cu simpatie la ele — dar care, în ce mă privește, nu reprezentau și sinele meu, cum spune poetul, drumul meu, adică, în artă. Mi-am dat seama de aceasta în chiar timpul cînd lucram la ele și, cu toate că mă preocupau, un gînd venînd, cum s-ar spune, dinlăuntru îmi spunea să încerc altceva.

Mai tîrziu, dar nu foarte tîrziu, am înțeles ce mă nemulțumea atunci la tot ce produseseam ca sticlărie de artă. Nu aveam putînța să dau cicluri, să procedez, deci, în felul naturii, prin repetiție și dezvoltare valorică, și nu mă raportam, așa cum simțeam dealtfel că trebuie să o fac, la lucrul propriu zis al naturii, la viața formelor în natură. M-a fascinat dintotdeauna creșterea, metamorfoza unei plante, de la condiția de sămîntă și de bulb la aceea de fruct și floare. Faptul că sticla topită dă ca orice lichid picătură, o formă, prin urmare, condiționată foarte strict și, totodată, filozofice de natural, de legile existenței, mi se părea, mie, artistului aflat într-un moment de definire, o realitate relevantă, dacă nu cumva predestinată. Vorbesc de o anume predestinare — și dau un înțeles poetic termenului — intrucît, imediat după 1971, am lucrat cicluri unde ideea picăturii, a elementului primordial, stăruia, deși nu puteam să știu ce o să lasă pînă la urmă din aceasta. Pur și simplu, îmi plăcea să epuizez o temă în care puteai găsi și bulb, și tulpină, și creștere, și noduli de creangă. Ciclurile se numeau, foarte propriu, Geneze. Metamorfoze. Inflorescențe. Nu era tocmai forma vegetală transpusă în sticlă — fiindcă n-are nici un rost, nu-i așa?, să umbli a imita realul, a ținti la condiția de ogîndă a realului, din moment ce ești înzeștrăat cu mai multă gîndire și sensibilitate decît ogînda — dar tema era, fără doar și poate, lucrul minunat al naturii. Din sticlă poți face orice, poți face mere care să semene cu merele. Cînd am descoperit ce formă plîpă de stimul artistic e mărul, m-am întrebat, totuși, ce pot spera dacă încerc să fac mere din sticlă. Posibilitatea aceasta, de a imita, poate fi pentru un artist decorator fatală, îl poate îndrepta către ocupații care nu dau artă. Un măr e, pînă la urmă, o temă, o partitură. Si într-un măr trebuie să vezi întreg ciclul natural, creșterea, transformarea formelor, devenirea unei forme în alta. În lucrările din ultima vreme cred că am reușit să-mi precizez ideea, să fac ceva ce naște viață, dar ceva în care legile vegetalului să fie prezente într-un chip emblematic. Urmăresc ca prestația decorativă să fie întreagă, să rămîn cu totul în profesiune, și în același timp să sugerez spiritul triumfător al celei mai umile plante, care e triumful însuși al vieții. Vreau ca publicul să simtă mineralul, dar și spiritul. Mina omului e un instrument sublim. Tot ce-i atîns de mina artistului trebuie să aibă viață, să se însufletească. O simțire artistică autentică stie să însufletească și un plan perfect. Un cristal care înmugurește, lată un fapt care te poate tulbura nespun, care te poate îmbogăți sufletește cu un simțămînt din inima filozofiei. Problema, pînă la urmă, e una și mereu aceeași: a fi sau a nu fi? A fi încremenire sau mișcare, devenire, schimbare, metamorfoză în felul în care și în natură e metamorfoză totul.

DAN BANCILA

Vorbiri și scrieri

românește

Ambiguă pedagogia... articolului

Cuvintele străine au, în privința articulării și a formelor de plural, un statut ambiguu. Pe de o parte, se încearcă o adaptare, o „românizare”, pe de alta, explicabilă, dar nu și justificabilă, se transcriu fidel (=tale quale), ca în limbile din care provin (engleză, franceză, latină etc.). Această ambiguitate funciară justifică multiplele variante (și erori), care înlătură, cel puțin pentru cel ce scrie, orice prezumție de vinovăție (sau, și mai grav, dacă există abateri, acestea par aprioric, îndreptățite, de vreme ce nu avem un îndreptar și în acest sens). Această neacoperită superbie de factotum a grafiilor etimologice apare sub diverse forme. Rămîne de văzut cit (și cite) vor rezista, căci multe din ele sint convenționale. Deocamdată, e de observat că ne vedem silinți să optăm pentru grafiile „fiabile” și în scrisul românesc. Cea

ce numeam „premoniția articolului” ține de aceeași ordine de cuvinte, scrise cu bună știință. De aici jubilația și voluptatea cu care apar forme „incontenente”, de aici variantele aceluiași stil, cele mai multe fiind înregistrate în cel sportiv, devenit un uzaj popular al limbii actuale.

Îndeosebi, cu privire la chestiuni de ortografiere și de adaptare, modelele externe au devenit aleatorii. Unele au atîns și uzajul literar (de exemplu, Nora Iuga își intitulează volumul: „Inima ca un pumn de boxeur” (subl. ns.), un cronicar literar zice „...autorul își (sic) refuză Hapy-end-ul...” (corect happy) etc. Atunci, de ce să ne mai mire fluctuații ca: faul și fault (corect, scris și pronunțat: fault), rugby (forma corectă) apare scris ca în engleză și franceză, rugby, cu pronunții aberante, ca roigbi, roegbi, cită vreme ar trebui să auzim rui-; fair-play, scris ca în engleză, se pronunță corect fer-pléi, dar îl găsim articulat: fair-play-ul și fair-playului (consecvența ar fi impus scrierea articolului cu linioară !); un partener de antrenament, de pregătire, e numit ca în engleză sparring-partner (pronunțat sparinpărtner), dar variațiile grafice (ce să mai spunem de cum auzim !...) nu lînsesc: sparing-partener, sparing partner, sparing-partenerii,

sparring-parteneri etc.; de la engl. goalgetter, s-a răspîndit forma scrisă golgeter, concurred de golgheter, așa cum se și pronunță și cum ar trebui să se scrie; în Informația din 6.V. crt. citesc „...3 goal-keeperi”, pentru portari, după engl. goal-keeper (pronunțat golchîpă și golcheper), dar apare scris și golcheper, golkeper etc. După cum se vede, presa sportivă nu a adoptat, în mod consecvent, grafiile fonetice. De aceea, același cuvînt apare scris cînd într-un fel, cînd în altul. În schimb, unele au fost generalizate: break e „românizat” în forma brec, dirt-track în dirt-trac, după altele pătrunse mai înainte: gol, henț, smeci, trening și chiar iaht, upercut, stoper etc. În fond, majoritatea sint englezisme și ar trebui ca, atunci cînd avem un echivalent românesc, să-l folosim pe acesta din urmă (de ex.: portar nu goal-keeper, și chiar presiune în joc pentru forcing). Dar noi continuăm să scriem parking, nu parcare, soccer, nu fotbal, team, nu echipă, uneori, trainer, și nu antrenor, draw, și nu egalitate sau „scor egal” (de aici și forme ca: draw-ului, draw-uri, draw-ul, cînd ar fi mai bine, cred, să ne luăm după pronunțare, draw). Avem a face, după cum se vede, cu prețiozități ale stilului reportericesc.

GH. POALELUNGI

CAP LIMPEDE

UN SPECTACOL CARE A DISPARUT DE PE AFIS

Un spectacol care a dispărut repede de pe afiș este O sârbătoare princiară de Teodor Măzilu, în regia lui Horațiu Mălăele, la Teatrul Notara. Am văzut, intimplător, ultimul spectacol din stagiune cu această piesă, într-o sală arhiplină, dar cu o reacție întîrziată la ceea ce se petrecea pe scenă. Spectacolul era bine gîndit și îndelung slăbit de Horațiu Mălăele și de colegii săi din teatru. Șlefuit pînă dincolo de sensurile piesei. Obositor, într-un fel, pentru că solicita extrem de intens atenția spectatorului la toate amănuntele de interpretare, dar și pentru că problematica piesei pare mult prea îndepărtată de omul din sală. Ceea ce i se poate reproșa regizorului Horațiu Mălăele este dilatarea nepermis

de mare a timpului în spectacol, demontarea extrem de minuțioasă a tuturor dedesubturilor posibile și imposibile ale textului, cu trimeri în toate sensurile.

Horațiu Mălăele propune un spectacol frumos, de o frumusețe rece, poate prea studiată, dar cu forță de șoc. Forță de șoc demonstrată, între altele, paradoxal, chiar și de fenomenul de respingere înregistrat în rîndul unei părți din public. Interpretarea e expresivă, plastică și convingătoare. Se joacă aproape coregrafic, cu o detașare atent simulată față de personaje, detașare care împinge treptat, treptat, conflictul în zona absurdului și grotescului. Foarte buni în acest sens Elena Bog, Valentin Teodosiu și Horațiu Mălăele.

Iată de ce regretăm dispariția de pe afișul teatrului a acestui spectacol, chiar dacă el reprezintă o variantă interesantă a spectacolului

Producția

Alunec pe panta teoretizărilor fiindcă lată, după actori, a mai apărut o problemă: producția. Dacă filmul are nevoie de vânt și ploaie, serviciul de producție este cel care prin contract are obligația să-i asigure mașina de vânt, mașina de ploaie etc., conform devizului aprobat. Producția nu este numai o problemă, este și o realitate care trebuie săvârșită și desăvârșită. Fără serviciile acestui compartiment, cel mai dotat dintre regizori nu este decât un concetățean oarecare, un pieton. Filmul este artă, dar este și industrie. O artă de un fel deosebit, prin imixtiunea determinantă a tehnicii, o industrie pretențioasă, prin subordonarea cu totul specială a finalității ei. Și într-un caz și în celălalt, atât responsabilii artistici, regizorii, cât și responsabilii cu producția au nevoie pe lângă vocație, pasiune și talent, și de o pregătire de specialitate. În țări cu tradiție mai îndelungată, directorii de producție sînt selecționați și pregătiți în facultăți cu profil corespunzător. Organizarea producției este o meserie la fel de pretențioasă ca și regia însăși (în cadrul specificului respectiv). Am în vedere cel puțin două împrejurări. O organizare a producției la un nivel superior, înțelegind prin asta subordonarea științifică a aparatului tehnico-administrativ felurilor supreme ale artei, contribuie în egală măsură, alături de activitatea de creație, la îndeplinirea mesajului ideologic și artistic al filmului. Dimpotrivă, o concepție unilaterală, funcționarească, obtuză la nivelul organizării producției poate anula ideea de artă și implicit zădărnici înseși implicațiile morale și de natură educațională ale operei cinematografice. Pentru o minte oboșită și neadaptată specificului acestei arte, filmul nu este un mijloc de comunicare și de propagandă, ci o îngrămădeală de socoteli și obligații tracasante de care se poate descotorosi la cel mai mic prilej care i se oferă. La noi, nevoia producției de filme relativ restrinsă de până acum nu s-a impus până-ntr-ărit încît să facă necesară crearea unei secții într-un institut de învățămînt superior. Există doar doi directori de producție cu studii de specialitate, la Praga și Moscova. Nu reiese de aici în nici un fel că alții formați la eterna școală a practicii, sînt mai puțin minunați. O concepție păgubitoare a admis însă să se debarce în domeniu oameni refuzați în altă parte dintr-un motiv sau altul și rezultatul a fost un conglomerat de mentalități contradictorii și lipite spiritului primordial, cel al finalității artistice. Dintre aceste mentalități cea mai dăunătoare pare a fi aceea după care devizul aprobat de forurile în drept să avizeze este facultativ, în sensul că la finele filmului el nu dă socoteală punct cu punct de respectarea lui în cazul că izbucnește să se impună în fața regizorului și în final reușește să raporteze economii, fiindcă această mentalitate păgubitoare se infiltrează cu o altă care aplaudă economia în afara celor rezultate din productivitatea muncii. Din două una: ori devizul a fost greșit estimat și atunci directorul nu are ce căuta în breșă, ori a fost corect întocmit și atunci orice economie care nu are ca sursă productivitatea muncii și nu are la bază acordul comun nu este altceva decât un rabat admis la calitate. Dar chiar existența acestor discuții vadește deturarea perspectivei. Producția nu poate avea în acest sector alt scop decât împlinirea menirii ideologice și artistice a produsului finit, filmul. Și pentru asta este nevoie de oameni care să înțeleagă acest lucru și să fie dotați pentru a-l făptui. Trecerea la o nouă calitate, în paralel cu sporirea considerabilă a numărului de filme, este nu numai chestiunea regizorilor și scenariștilor, ci și a producției. Filmul, după ce a fost aprobat tematic și i s-au alocat mijloacele financiare corespunzătoare, urmează un singur sens: spre artă. Sînt pregătiți deopotrivă, la același nivel, adică la nivelul competenței maxime, atât regizorii cât și responsabilii cu producția? Cine sînt directorii și șefii de producție? Ce pregătire au? Cum gîndesc filmul? Poate problema dislocării unui număr de studenți și specializarea lor în domeniul producției cinematografice se va impune într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat cu acuitate crescută. Pînă atunci pot fi reconsiderate, reevaluate și nu numai reciclate rezervele interne. Ca în toate celelalte domenii.

NICOLAE CRISTACHE ■

Adagio la un concert de vioară și orchestră

Luni seara, într-un oraș cu lumină lină, la ora rumorilor discrete și a unui somptuos amurg de vară, în sala Teatrului de stat din Oradea, am prins unul din concertele orchestrei simfonice. N-am înregistrat ce s-a cîntat în deschiderea concertului. Dar am asistat la una din marile bucurii ale muzicii, urmărindu-l pe Ștefan Ruha în celebrul Concert numărul unu pentru vioară și orchestră în sol minor, opus 26 de Max Bruch. Concert romantic, scris între 1866 și 1868 sub influența lui Mendelssohn Bartholdy și rămas pentru totdeauna în memoria orchestrelor simfonice. La urma urmelor, cine e acest uluitor violonist care, în câteva fracțiuni de secundă, a rupt convenția cu publicul, a schimbat datele concertului dintr-o reprezentare sobră, aproape rece, protocolară, într-o reprezentare intimă, calmă, de familie și s-a confundat cu vioara pînă într-ărit încît ne-am simțit cald atîns, învăluți, susurați în muzica aceea încărcată de viziuni romantice? Un om născut, cum se spune, pentru vioară sau „născut cu vioara în mină”. Vioara sa e un Guarneri, un exemplar cu sonoritate invidiată de mulți violonisti din lume. O vioară care sună egal prin toate strunele, cu ton grav, apropiat de violină și de violoncel, și cu ton strălucitor, de sopran catifelat, în registrele înalte. Felul în care o însuflețește Ștefan Ruha e sublim. Pentru că Ștefan Ruha nu cîntă ca pentru sine, cu ochii închisi, mimînd virtuozitatea și sensibilitatea; el se confundă cu vioara pînă cînd simți cum instrumentul acela fragil, delicat, din mințile sale, face parte din viața sa, e chiar respirația sa, bătaia sa de inimă, vocea sa interioră, rezonanța sa esențială. Ascultîndu-l, pătrunzi în universul sunetelor prin pragul emoțiilor celeste, cu senzația de beatitudine, cu sentimentul că te recunoști pe tine însuși, cel romantic, cel neliniștit și visător în arhitectura sunetelor dozăntuite. Ștefan Ruha nu te poate lăsa indiferent... El emoționează profund. Sensibilitatea sa e dragoste curată, sinceritatea sa e aerul dintre noi. El te convinge întotdeauna că muzica e o sărbătoare. El te face să înțelegi muzica pînă în straturile cele mai abstracte. Pentru că toată viața sa e legată de această vioară. El gîndește și simte cu adevărat prin vioară. Pentru că de treizeci de ani el ține să amintească mereu oamenilor cît sînt de frumoși, de generosi, de tandri.

Crescut într-o atmosferă de înalt respect pentru cultură și pentru studiu, repetînd, slefuind tehnica sa de rezonanță pînă la 14 ore pe zi, fără copilărie, fără adolescență aproape, sacrificat de bună voie pentru a atinge „curatul sunet al perfecțiunii”, Ștefan Ruha a transformat vioara sa în instrumentul desăvîrșirii sale și a oamenilor. Repertoriul său cuprinde peste patruzeci de concerte pentru vioară extrase din cele mai contradictorii epoci și stiluri. Nu are prejudecăți. Nu are spaime. Are doar respect pentru muzică. De aceea n-a cîntat Beethoven decît la 31 de ani! N-a avut într-adevăr copilărie, n-a avut adolescență, dar a rămas parcă așa cum s-a visat, un adolescent perpetuu, un învățacel perpetuu, fără să învețe a îmbătrîni. Nici nu are timp. Cîntă cel puțin patru concerte pe săptămînă, concerte de muzică de cameră și simfonice. Mărturiseste că i-ar trebui cel puțin 160 de ani ca să învețe toate concertele mari scrise pentru vioară și îi e teamă că nu va apuca să trăiască atît.

Ultima parte a concertului lui Bruch l-a solicitat extrem de mult. Dirijorul Erwin Acel a împins orchestra într-un tempo sufocant. Ștefan Ruha a încercat de câteva ori să aducă orchestra și dirijorul la un tempo firesc. N-a reușit. În această parte orchestra a sunat puternic, acoperindu-l de câteva ori pe solist. A sunat puternic dar nu rotund, plin, ca o orgă. Pînă la urmă însă tonul cald, învăluitor, de o hipersensibilitate acută, al interpretului, s-a ridicat deasupra furtunii agitate a sunetelor și continuă să plutească poate și astăzi undeva în jurul nostru, prin văzduhul limpede. Ștefan Ruha, este, desigur, la ora aceasta, un mare violonist.

ADRIAN DOHOTARU ■

Pictură și emoție

Oricît de mult am vrea să învățăm culoarea, oricît de mult am deprinde meșteșugul compunerii și recomunerii acestui fluid viscos, nu vom reuși să-i dezlegăm misterul. Pictori anonimi din cele mai vechi timpuri s-au jucat atît de mult cu amestecul culorilor încît niciodată nuantele nu puteau fi aceleași. Am această senzație răsfoind albumul de „Miniatură românească” apărut la Editura Meridiane în condiții grafice de înaltă ținută artistică.

În prefața acestui mic „monument”, dr. G. Popescu-Vilcea, autorul minunatului obiect de artă, subliniază cu căldură și emoție importanța artistică și istorică a așa-ziselor miniaturi care au însoțit de-a lungul vremurilor manuscrisele românești. Valoarea lor este cu atît mai însemnată cu cît chiar neînsoțite de manuscrise — cum sînt în acest album — ele reprezintă autentice acte de cultură ce atestă gustul românului pentru arta adevărată, pentru frumos, pentru expresie, sau cum marele cărturar N. Iorga spunea „...nu este o lume stearsă, o lume ternă, această lume a noastră, ci una care își însușește tot ceea ce dă lumina și care știe să întrebunzeze efectele luminii pentru a realiza frumosul”.

Poporul nostru, în decursul zbuciumatei sale istorii, înfruntînd cu demnitate toate vitregiile și vicisitudinile vremii, a știut să-și apere în drumul său spre libertate forța valorilor spirituale. Cît de nedreptățit a fost acest popor ne-o atestă documentele istorice. Fără a rivni la bunurile altora, românii au plătit deseori pentru alții. Ei au luptat mereu pentru a-și apăra pămîntul și izvoarele, dar niciodată pentru cuceriri și expansiune. Vorbind despre români, Jules Michelet spunea: „popoare ale Occidentului care de atîta timp, departe de barbarie, cultivă artiștii păcii, păstrați întotdeauna o amintire recunoscătoare pentru națiunile orientale care, așezate la frontierele Europei, v-au ocrotit și apărut de potopul tătarilor, de armatele turcilor... nu uitați mai ales ceea ce voi datorati nefericitei României”.

În ciuda acestor vremuri de restriște, românii, dar mai ales tărani, au crezut cu răbdare și speranță în triumful adevărului, în triumful culorii, în triumful înfloririi. Ei pictau și imbinau culori multumindu-și înții de toate propriul suflet. Ne-au lăsat, lată, lucrări în fața cărora putem lăcrima nu din nevoia de compătimire ci dintr-o imensă putere a emoției. Manuscrisele cu miniaturi vechi de sute de ani și păstrate în bibliotecile lumii (Viena, München) cit și în țară completează, prin autenticitatea lor valoare artistică, istoria noastră, ele conținînd o serie de date interesante, deseori fiind adevărate cronici ale vremurilor de prefaceri prin care a trecut acest popor.

Culorile picturilor reproduse în album rivalizează pe bună dreptate cu culorile-picturilor de pe zidurile Voroneșului, Sucevei, Moldovitei, rivalizează chiar cu natura, avînd în ele o taină a tăcerii.

Inițiativa lui Gh. Popescu-Vilcea de a aduna într-o carte ornamentele manuscriselor vechi este o încununare a dorinței de veacuri exprimată prin pana lui Ioan Bogdan, care, adresîndu-se Academiei Române, ruga „să ia cît mai în grabă inițiativa pentru publicarea unui album de ornamentele vechilor noastre manuscrise, care va arăta pînă la ce grad înalt de dezvoltare a ajuns această artă în Țările Române”, cît și a lui Bogdan Petriceicu Hasdeu, ce în 1876 scria că „toate ornamentele din manuscrise constituie unul din elementele cele mai prețioase pentru istoria artistică a României. De s-ar publica în facsimile măcar vignetele, și tot ce imens serviciu, nu numai pentru pictura istorică, ci chiar pentru arhitectură, care n-ar mai fi silită a căuta modeluri decorative peste nouă țări și mări, avîndu-le naționale, străbune, curată românește”.

Albumul de față adunînd între coperti ceea ce s-a mai păstrat din tezaurul miniaturisticii și caligrafiei românești contribuie la luminarea și punerea în valoare a minunatelor picturi ce însoțeau litera scrisă. Editura Meridiane își leagă încă o dată numele de săvîrșirea unui remarcabil act cultural.

IOANA PROCA ■

• CAP LIMPEDE

de absolvire susținut, între alții, de Horațiu Mălăele, cu ani în urmă, pe scena studioului „Casandra”, în regia lui Octavian Cotescu. Reprezentația lui Horațiu Mălăele rămîne în picioare și se justifică în plan estetic ca un experiment necesar. (Adrian Dohotaru)

P. S. Toluș, pentru o mai bună informare a cititorilor, am adresat directorului adjunct al Teatrului „Notara” următoarea întrebare: de ce a dispărut de pe afiș (de mai bine de o lună de zile) spectacolul „O sărbătoare princiară”? Ni s-a răspuns că nu din motive de casă, de rețetă, nici din motive exterioare programului teatrului, ci, pur și simplu, pentru că Teatrul „Notara” se pregătește să participe și să reprezinte România în cadrul Festivalului mondial al teatrului de la Sofia. Prin urmare, reprezentația „O sărbătoare princiară” se reia în toamnă. Sperăm!

CARTEA ROMÂNEASCĂ ÎN ȘAPTE LIMBI

În standurile și vitrinele de amplă expunere ale librăriei „Kriterion” din Capitală poți întîlni ultimele noutăți social-politice, științifice, beletristice și de artă atît în limba română cît și în limbile maghiară, germană, ucrainiană, sîrbo-croată, slovacă și idîș. Sînt lucrări scoase de sub tipar atît de editura specializată „Kriterion” cît și de editurile „Facla”, „Meridian”, „Dacia”, „Albatros” și „Ion Creangă”. În standurile librăriei sînt prezente, în limbile naționalităților conlocuitoare, și traduceri de referință, clasice și contemporane, precum și tălmăcirii în limba română ale celor mai

reprezentative lucrări ale scriitorilor de limbă maghiară, germană etc., fii ai melegurilor țărilor noastre. Că existența acestei librării răspunde unei necesități efective, o dovedeste afluența de cititori care au determinat, în ultimele luni, o depășire substanțială a planului de desfacere, precum și faptul că această modernă „casă a cărții” a devenit un centru foarte solicitat al întîlnirilor între scriitori, editori și cititori. De salutat, tot aici, două frumoase librăreșe, capabile, în egală măsură, să dea îndrumare competentă pentru alegerea unei cărți și să poarte discuții în mai multe limbi ale naționalităților conlocuitoare: Ghizela Stern — o responsabilă cu vechime în munca de librărie — și tînăra Nadia Covăceanu. (H. Lerea).

CENTENARE ȘI CENTENARE

Centenarele unor personalități ale culturii noastre sînt celebrate uneori, s-a observat, cu o modestie demnă de cauze mai puțin însemnate. Nu demult, într-un interviu acordat revistei „Flacăra”, profesorul Solomon Marcus denunța ignoranța, de către unele publicații culturale, a centenarului nașterii lui Matila C. Ghyka, marele nostru matematician și cercetător al evoluției formelor în natură și artă. Exemplele, din păcate, sînt mai multe. Cu atît mai relevante apar, pe acest fond, inițiative-

le, emanînd de la grupuri de inimoși, destinate restituirii publice a memoriei unor figuri ilustre ale culturii noastre, peste care s-a așternut, din diverse motive, colbul uitării. O astfel de inițiativă s-a consumat recent la Craiova, prilejuită de centenarul nașterii medicului de renume internațional Victor Gomoiu (1832—1960) și concretizată printr-un simpozion care s-a bucurat de participarea unor specialiști ca acad. prof. dr. Petre Vancea, conf. dr. Mihai Scheau, dr. Al. Olaru, dr. Anton Dobrescu, V. Crișan, dr. M. Ionescu ș. a. Mare chirurg, creator de metode și tehnici ce-i poartă numele, prețuit

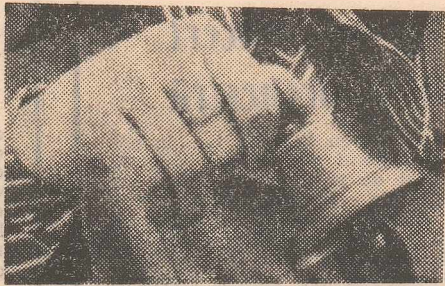
istoric al medicinei și pasionat animator pe acest tărîm, Victor Gomoiu a condus, timp de două decenii, Societatea română de istorie a medicinei, a fost membru activ sau de onoare a 30 de societăți științifice sau academice din Franța, Italia, Spania, Grecia, Iugoslavia, Argentina, Germania, Belgia, Turcia, Peru, Anglia etc. Moștenirea sa științifică poate fi cercetată, astăzi, într-un remarcabil muzeu craiovean al istoriei și farmaciei, organizat prin contribuția conf. dr. Mihai Scheau. Un muzeu care-și așteaptă vizitatorii și, eventual, un nume: pe cel al lui Victor Gomoiu. (Tudor Nedelcea).

Flacăra

PENTRU MINTE, NIMĂ ȘI LITERATURĂ

Ultimul clopoțel

urbană Glina. O curte plină de copii luminati de albul strălucitor al bluzelor de pionier, în ochii cărora obiceiul străvechi al predării stafetei prin generații se oglindea la proporțiile marilor evenimente cu adâncă rezonanță interioară. Acolo, în a-

cele câteva clipe, s-a întâmplat mai mult decât acel gest simbolic, acolo am văzut cum patru sute de copii mai creșteau cu un an... Chipurile lor arse de soare, cu obrații și buzele încă aprinse de culoarea cireselor, percepeau cu toată seriozitatea această metamorfoză. Am văzut minile robuste, deprinse cu truda cimpului, ale unui băiat de 14 ani depunând Cheia fermecată în minutele unui „șoim“ mărunțel, radiind de importanța misiunii sale. Am auzit cuvintele și cîntecele de rămas bun ale ultimei promoții (clasa a VIII-a) a acestei școli și am văzut cum florile pot acoperi o lacrimă de regret și pot lumina un gând de viitor. Am văzut cum la umbra unui sunet de clopoțel se înlănțuie generațiile și am înțeles că „ultimul clopoțel“ — care tocmai a sunat — dă înapoi ce a luat cu câteva luni în urmă: unitatea de măsură a copilăriei — VACANȚA.

TANIA RADU ■

De vacanță

Scriem despre vacanțe ca despre duminici. Și nu e așa? Nu sunt ele duminicile dulci ale anului? Le gândim cu minuțiozitate, le desenăm în memorie traiectele și ele devin un reper în timp, cu fantastice irizări, o anticipare a timpurilor rechemate.

Bineînțeles, nu e vorba doar de vacanța școlară, desigur, ca om matur ce mă aflu, încă regret că nu mai am, asemeni lor, vacanțe mari, bucurându-mă totuși în secret că parcă nu mă mai trezesc atât de devreme ca în anii abecedarului...

Vacanța e mai ales o corabie. Așa ne-o închipuim în ore lungi, febrile și trebuie să recunoaștem, din capul locului, că avem de-a face cu o cinstită corabie cu pinze umflăte orgoliose de vînt bun, cu cabine din lemn afumat mirosind a scorțoasă și cu chila bine aprovizionată sub butoișe de rom. Pe corabie (arcă) sînt, bineînțeles, lighioane dragi, mari „felii“ de bibliotecă, smolite discuri de gramofon și ustensile de joc. De jocuri. De iubită n-am vorbit, fiindcă ea nu poate fi „pasager“ al corăbiei căreia îi e un fel de catarg. S-ar putea ca tot ea să fie și căpitanul de vas, luind cîrma netezită în minile cele mai grațioase cu puțință. N-ar fi prima roată de cîrmă pe care ar mișca-o cu calm gospodăresc și cu armonie muzicală, degetele ei purtînd în sideful unghiilor minuscule stele.

Avantajele unei călătorii cu corabia vacanței (e medieval motivul corăbiei migrînd în necunoscut) sînt extrem de multe și n-am nesăbuită de a încerca să le enumăr evocînd drumuri trasate pe hărți misterioase însoțite de astre (îndeobște antice) și de echipaje cosmice (care vin din viitor).

Imagînd o vacanță românească (care nu e doar o vacanță în România, ci, în primul rînd, o vacanță trăită cu apetitul nostru

pentru liniști și tăceri colorate cu vopsele de frescă) mă văd fie — logic — la malul mării cu apă dulce, cum cu îndreptățire i se spune Pontul Euxin, fie la Voroneț, purtat de pinzele corăbiei. Ori în Maramureșul care ne povestește frumoasa Vechie (nu bătrînețe, Vechie), ori la Cimpulungul Muscelului, unde îmi scriu eu cartile, într-o casă așezată între trei biserici (în grădina uncea mai știu nucul sub care s-a ospătat cîndva Mihai Viteazul cu sfinției lui) și între un tei și un măr cu fructe galbene...

Intri în vacanță ca într-un adevărat imperiu de arome și umbre, cuib cu timp stagnat, în care odihna devine munca teribilă a zilei și în care — firește — ajungi să ai nostalgia muncii. În raportul riguros-vis, vacanța e visul. E drept, un vis lucid, cu surprize îndeobște premeditate, în care abordăm o prefăcută copilărie ce nu ne stă rău, dar... vis!

Intr-acest vis urc treptele de turn ale cetăților transilvane, cobor cu lotca în lumea miliardelor de păsări, gize și pești locuind de milenii delta, ori întemeiez conac vărătic în cîmpiile bănățene.

Intr-adevăr vis, Alba Iulia se logodește cu Callatisul și devin aproape Craiova oltenilor și Suceava descendenților din răzeșii lui Ștefan. Îmi pare atât de bogată România în locuri ce se cer descoperite și redescoperite încît mi-ar trebui trei vieți pentru a-mi lumina cu ele vacanțele.

Iată de ce, cu anevoință se întocmește un fericit program de vacanță, fiindcă trebuie să alegi, dintre zeci de ispite, pe cele în care ai să-ți trăiești meritele ceasuri de împăcare și reverie.

Intru, intrăm, în vacanță ca în duminica anului, cu cerul scrijelit de rîndnici și scris cu hieroglifele albinelor.

An de iubire.

An de pace...

GHEORGHE TOMOZEI ■

LA PITEȘTI:

Un Shakespeare habsburgic

Un Shakespeare de o insolită ne-dă, la Teatrul „Vila“ din Pitești, tinărul și osul regizor Mihai Lur „Măsură pentru măsură“. N-are a ieși din comun aici, colul nu izbăște prin strider demnizării; pentru ochiul a sare însă peste medie și în acolo unde totul părea că s-Cunoașteam Shakespeare j veșmintele epocii, îl văzuse Hamlet în blue-jeans și pe în T-shirt marca Trivolta, în aceste bizare costume de nație pe care M. Lungear solicitat pentru inovația Sintem, așadar, în Viena, i topografie shakespeariană cu alegoria; totuși Viena, de M. Lungearu, e o lume a lui, o mică epură a Imperiului domeniului habsburgic plin de înzoronaji și de dudui în rococo, încorsetate. Regiza voit să spună că Shakespeare actual și atunci și a interpret gestia alegorică în litera ei. I impresia de dramă „Sturm

Drang“, complicată cu cite o stie expresionistă prin aceea că centul final nu mai cade pe ha end-ul justițiar ci pe o insolită crificare, conformă cu o idee rălă abstractă. Dintr-o dr „providențialistă“, cu tot soiul imbroglho și de intermezzi cor M. Lungearu a făcut o apră sumbră tragedie a pasiunii datoriei. El a citit pe Shakespe ca pe un Corneille rectificat Kierkegaard, ceea ce, teoretic merită o discuție pe care n putem face aci. Observăm nu că ideea de a-l sacrifica pe vinc (sinucigaș, orbit de morala abso tă) este ingenioasă și calculată un efect de precizie ceasornic rească. Spre a face din spectă un eveniment rămîneau condiț obiective, „montarea“ și „truș. Acestea nu sînt dintre cele mai ricite. O scenă pauperă, cu mu artificii, fără figurație; un bal curte pare o reuniune colegială lăsată-secului. Apoi, actorii, din care puțin au priceput ideea, nergicul Ion Roxin, truculer Cristian Tutză, pasionala Ange Radoslovescu, Valeriu Buciu, placid și ancilar, Florin Pretori — pe care îl asteaptă, poate, o ma carieră de comediant burlesc, i salvează, totuși, impresia genera care e a unei mediocrități, fă ambiții, cu, în fine, miză redusă imediată. „Măsură pentru măsur confirmă ingeniozitatea unui reg zor cu, probabil, inteligență speci lativă în direcția teatrului de idei nu este și succesul unui spectac pe care echipa actoricească l-a re dus la condiția de show curent, i limita comediei bulevardiere. (A tur Silvestri)

„CÎNTAREA ROMÂNIEI“

Întîlnire la Rășinari...

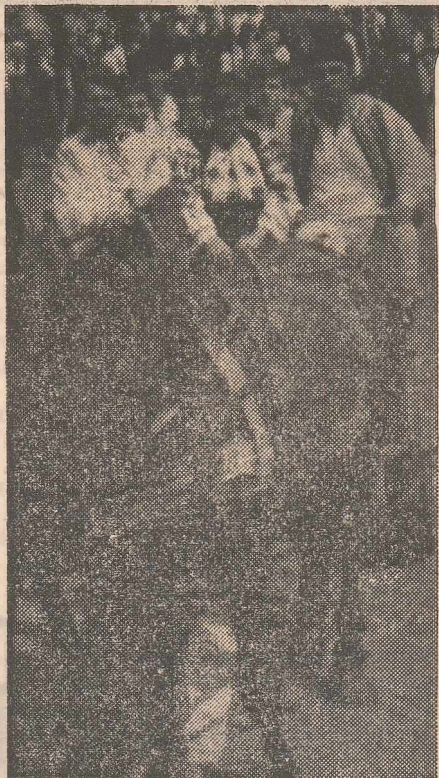
„Satului pierdut în umbră / Mai trimite-i cite-o carte. / Saiba de căsuțe albe / Se-nsenină-atunci deodată“... Rășinari, satul lui Octavian Goga, cu saiba lui de căsuțe albe și cu oamenii lui în alb, etalîndu-și străvechiul port cu o demnitate sacerdotală, au trăit, cu citeva zile în urmă, un eveniment ca o sărbătoare a inimilor. Aici, într-una din cele mai frumoase așezări ale românilor, sub dealurile Cetățuiei, Fragăi și Scheiului, la poalele cărora se strecoară domol riul Caselor și riul Ștezi, a avut loc cea dintii — din istoria Rășinarilor — **întîlnire a fiilor satului**. O întîlnire în care s-au cuprins sute de oaspeți — fii ai satului plecați în lume — și mii de gazde — fii ai satului rămași în sat. O amplă suită de manifestări cultural-artistice, desfășurate sub genericul „Cîntării României“ (expoziții ale creatorilor populari locali și ale secțiilor economice ale comunei, un interesant simpozion dedicat istoriei locurilor, spectacole folclorice prezentate de artiști amatori din Rășinari și din alte zone ale Mărginimii), a avut ca punct culminant un recital de poezie în ambianța casei Poetului. După care fiii satului au decis să contribuie la înălțarea unui monument al eroilor rășinari căzuți în marile bătălii pentru salvarea ființei neamului, monument care va fi inaugurat în 1984. (Radu Levărdă)

...și la Dej

În prima duminică din iunie, mii de artiști amatori din județele Bistrița-Năsăud și Cluj au invadat, în sensul cel mai propriu al cuvîntului, străzile Dejului, ca să participe la sărbătoarea populară „Samus“, ajunsă anul acesta la a X-a ediție. În tribunele stadionului local, zeci de mii de cetățeni au urmărit, vreme de patru ore, spectacolul „Străbună vatră someșeană“, la Gherla, Batin, Mintiul Gherlii, Unguraș, Chiuești, Cițcău, Iclod, alte mii și mii de oameni au aplaudat spectacolele ansamblurilor și formațiilor artistice prezente la „Samus“ — '82. „Samus“-'82 a încheiat „Decada activității ideologice și cultural-educative de-jene“, care a programat, în toate întreprinderile și instituțiile municipiului, bogate manifestări politice, culturale și artistice. Cu această ocazie a luat ființă și Asociația coreografilor transilvani, care își propune printre altele, să treacă la munca de cercetare și documentare în vederea realizării unei arhive coregrafice și să sprijine pregătirea instructorilor coregrafi.

Un festival de înaltă ținută, cu nimic mai prejos — după cum au declarat specialiștii, inclusiv străini, prezenți la Dej — de manifestările de acest fel de pe scenele Europei. Dealtfel, aproape toate formațiile prezente la Dej au participat o dată sau de mai multe ori la festivaluri internaționale în Franța, Italia, Elveția, Grecia etc. și toate sînt laurate ale Festivalului național „Cîntarea României“. (Adrian Arion, Dumitru Vătău).

Recapitulare literară

Pe unghiile lui Gulliver
M-am dat cu schiurile de fier.

Și-am întîlnit în pădurea de zadă
O preafrumoasă Albă în zăpadă.

Scufița Roșie m-a luat de mină,
Să-l scoatem pe Harap Alb din fîntină.

Am fost la nunta fetii de-mpărat,
Condur de aur am încondurat

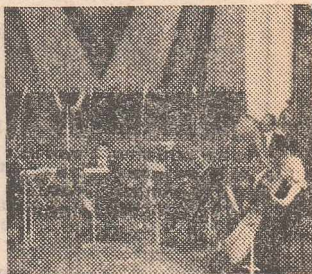
Adrese de balaur port în sîn,
În locul limbilor. Nu roș, nu-s spin.

Motanul încălțat îmi spune nene,
Iar Pajura umplutu-m-a de pene.

Trecut sînt prin inel și prin pomelnici,
Tîrșit sînt de povești și de polemici.

MARIN SORESCU ■

MUZICA, FINAL

TREPTELE AFIRMĂRII, cert susținut de tinorii intel Rodin Moldovan (violoncel). În re minor de Felix Mendels lui de artă „George Enescu“, cadrul ciclului de concerte T muzicii românești. De fapt, ev tru un astfel de tip de concert ci, în primul rînd, o certă spera

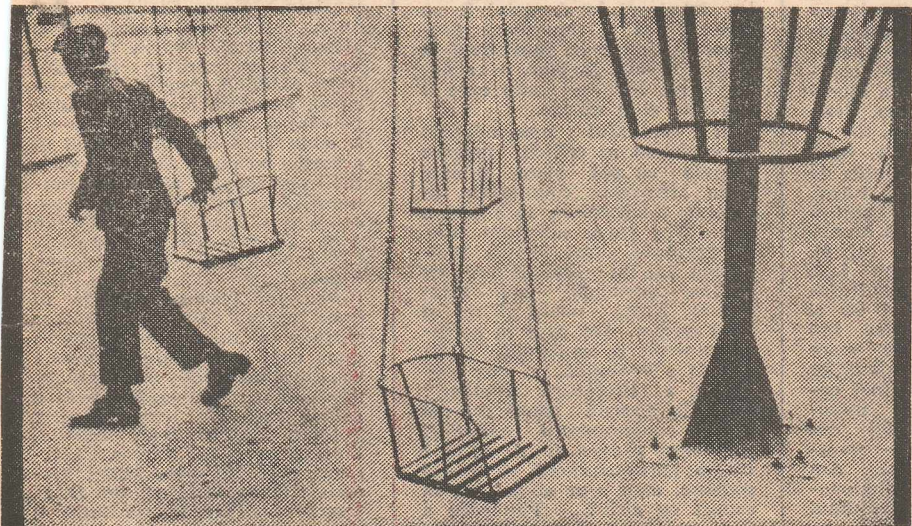

PATRU EXPOZIȚII

Pictura, trăire interioară

Un mare artist expune pictură de cea mai pură inspirație, densă, vulcanică, de mare expresivitate și diversitate, în azeul de artă al republicii. El este Vasile Grigore. Pinzele din această expoziție fac parte mai ales din ultimele perioade de creație și aparțin în primul rând artistului, nu colecționarilor. Senzația pe care o trăiești în mijlocul lor e de mare sinceritate, de plenitudine, de bucurie în fața naturii, a lumii redescoperite prin intermediul fantastic al culorii și expresiei. Pictura lui Vasile Grigore cucerește ambele nivele de receptare, la cel imediat, senzorial ca și la cel profund, mediativ, abstract. Pictura sa este emoționantă din ambele perspective. Ceea ce exclamă această expoziție, dincolo de travaliul

discret, de atelier, al artistului, este extraordinara sa forță de a trăi în sine, ca pictură fără alte comentarii de ordin literesc și fără compromisuri. Este imagine, culoare, formă și sens și stare de spirit și sentiment și punct de vedere asupra vieții. E o pictură care se respiră prin toți porii, o pictură care obligă la reevaluarea propriei noastre priviri asupra lumii înconjurătoare. O pictură gândită sever în atelier, o explozie bine temperată în care organizarea spațiilor, a liniilor, alchimia culorilor, contrastele cromatice, șocurile și întorsăturile de penel, răsturnările de situații, uneori derutante, dramatice, efect al unor modificări brutale sau treptate de intenții, aparenta libertate în mișcare a formelor sint riguros controlate și supuse celor mai sigure reguli ale picturii. În cadrul acestor reguli artistul e un reformator din interior, un obsedat care se caută mereu pe sine și se descoperă mereu altul, într-o evoluție firească, fără stridență, fără ostentație. (A.D.)

JOC SECUND

„Din ceas dedus adineci acestei calme creste / Intrată prin oglindă în mintuit azur, / Tâind pe înecarea cirezilor agreste / Din grupurile apei, un joc secund, mai pur“... (Din expoziția „Joc secund“, de Găină Gerendi Aniko și Dorel, deschisă la Oradea: transcriere poetică în alb-negru, a viziunilor lirice „barbiene“).

O elevă de 17 ani de la Liceul de arte plastice „Nicolae Tonitza“ expune, pentru prima oară, în complexul Dalles, câteva picturi care o proiectează în atenția opiniei publice. Eleva se numește Antoanela Stan. Catalogul dă impresia unei serbări școlare în familie. Retinem din diversitatea stilistică, specifică începătorilor, doar pinza intitulată Mireasă (pe care o reproducem), splendidă imbinare între arta de a colora și candoarea de a vedea și a descoperi lumea.

Cu această ocazie ne permitem să atragem atenția asupra galeriei — aflate în vecinătatea spațiului propriu-zis destinat marilor expoziții de la Sala Dalles — care aparține Universității populare a municipiului București. Manifestările acestei galerii, situa-te la intrarea în sala de concerte și de conferințe, care ar trebui pregătite cu mare exigență în plan estetic, trec încă neobservate de public. Aceasta se explică prin faptul că programul expoziției este deocamdată eclectic. Poate că n-ar strica o mai atentă selecție, având în vedere că galeriile propriu zise ale Sălii Dalles obligă la o artă majoră.

O elevă la Dalles

Arta de a ne îmbrăca românește

În ultimele zile am înregistrat două expoziții de artă a vestimentației. Dacă ținem cont de faptul că arta vestimentației preocupă rar pe organizatorii de expoziții și că artiștii care lucrează în acest domeniu expun mai ales prin galeriile cu vânzare ale Fondului Plastic, atunci trebuie să salutăm ca pozitivă și încurajatoare organizarea acestor două expoziții într-un anotimp dedicat culorilor și parfumurilor celor mai delicate. E adevărat faptul că „nu haina îl face pe om“, dar tot atât de adevărat este și faptul că haina îl reprezintă pe om, ca element de civilizație, îl exprimă în timp și în istorie. Chiar dacă moda e trecătoare! Chiar dacă peste un an apar alte accesorii ale vestimentației noastre de toate zilele! Sînt însă câteva elemente care se mențin de-a lungul timpului și scot moda din efemer: aceste elemente sînt de tradiție îmbrăcăminte și vestimentației noastre românești. De aceea, un grup de artiști care expun la galeriile Cenaclului Hanul cu tei și Galateea încearcă să repună în circulație linia vestimentară populară, de adineci tradiției românească, în consonanță cu linia actuală a modei, cu arta îmbrăcăminte de ultimă oră. O inițiativă care, într-un fel, trebuie permanentizată, pentru a nu mai intîlni, pe ici pe colo, forme aberante și de prost-gust de adaptare a portului popular la vestimentația de stradă, de concert, de spectacol, de ceremonie cotidiană. Artiștele plastice Maria Bandarau, Maria Negreanu, Ioana Onescu demonstrează cât de maleabil e fondul nostru principal de vestimentație, cât de bogate sînt lăzile noastre cu zestre, unde se află

comori de îmbrăcăminte care pot fi ușor adaptate la linia modernă a modei de astăzi. Iată de ce expoziția lor, intitulată Design vestimentar de inspirație folclorică, merită revăzută, imobilată, îmbogățită și, eventual, reluată într-un spațiu de expoziție aflat la înțretinerea principalelor noastre drumuri de fiecare zi.

Soluțiile simple și sănătoase, dar și de mare rafinament, apelul la materiale de tradiție în arta confecționării îmbrăcăminte la români, țesătura de in și de cîneapă, fac posibilă adoptarea acestor produse unice de către industrie. Dar aceasta presupune ca industria să ia în considerare cu seriozitate propunerile celor trei artiște plastice. Ca să nu mai vorbim de cooperarea meșteșugărească unde se înregistrează încă destule produse kitsch pe fluxul tehnologic al asimilării unor elemente folclorice în vestimentație. Expoziția celor trei artiște plastice de la Hanul cu tei spulberă rutina și suficiența multor firme de renume care cred că exploatarea surselor de inspirație tradițională s-au epuizat. Iată, trebuie să vină o expoziție de modă care să trezească „creatorii“ din amorteală, din moment ce rolul lor este tocmai acela de a lansa moda înainte ca ea să fie propriu-zis cunoscută de marele public. Firesc ar fi de fapt ca soluțiile vestimentare descoperite de cele trei artiște plastice să fie adoptate imediat de opinia publică. Ceea ce, judecînd după ecoul ei în rîndul vizitatorilor, începe să se și întîmple. (A.D.)

STAGIUNE

INTILNIRI ALE MUZICII CAMERALE. Recent, sala concerte a Radiodifuziunii Române a găzduit un concert extraordinar, care a reunit trei dintre cele mai prescose formații de muzică de cameră, cvartetul Clasic, ansamblul Omnia și cvintetul Concordia, alături de Dinu Culescu, Silvia Drăgoi, Elena Gârtoalea, Ilie Mihalache, Olteanu și Corul de cameră al Radioteleviziunii. Interpretînd cu sensibilitate și rafinament atît pagini clasice (Cvartetul K.W. nr. 458 și Serenada op. 11 de Mozart), cum și lucrări de compozitori români (Dumitru Buci, Daniel Kvoner, Paul Constantinescu, Violeta Dicu, C. P. Basacopol, Alfred Mendelsohn), cele trei formații care reprezintă dealtfel nume de referință în sazul muzicii românești contemporane, au făcut din concertul lor un adevărat eveniment al actualei stagiuni camerale. (T.R.)

Un studio a Ateneului Român a găzduit recent un concert al lui Anastasiu Vizian (vioară), Daniel Sărăcescu (pian) și grupul Trio nr. 1 în sol major de Josef Haydn și Trio Bartholdy. Interpretii sînt elevi în ultimul an al Liceului prof. Ana-Maria Crețan, și prestația lor de debut, în seara afirmării deschide o fereastră spre ziua de mîine a muzicii lor constituie un excelent argument în pledoaria penibil să afirme nu numai partituri, nu numai interpreți, (I. Stan)

ION DODU BĂLAN:

patriotică și umanistă. Avem o astfel de poezie! Dar, din păcate, încă se imită și se mimează foarte mult și critica nu observă. Buna poezie românească, o parte a ei care se arată preocupată și de ceea ce spune, nu numai de cum spune (în fruntea acestei liste i-aș așeza pe Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Virgil Teodorescu, Ion Brad, Dumitru Popescu, Adrian Păunescu, Ana Blandiana, Nikolaus Berwanger) aduce, indiscutabil, în peisajul liricii noastre atribute ce totuși noi și reprezentative pentru epoca actuală.

2. Protagonistii unui moment pot cădea în uitare în altul. Istoria literaturilor e plină de exemple. De asemenea, un poet neglijat în epoca lui poate fi protagonistul unui moment următor; ceea ce e valoare absolută rămâne însă mereu, în rindul protagoniștilor. Iată, poezii ca Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu rămân mereu printre protagoniști. Sunt protagoniști de durată, care intră indiscutabil în patrimoniul culturii naționale, și protagoniști de calendar, de ocazie, a caror glorie se scutură la prima suflare de vânt, ca petalele florilor. Dacă înțelegem prin noțiunea de protagonist un reprezentant de seamă al unui domeniu, al unei mișcări, al unei direcții de idei, un frunțar și un promotor, în cazul nostru, al poeziei, atunci, neîndoios, la ora actuală protagonistul poeziei patriotice militante, civice, de dezbatere a ideilor sociale, politice care frământă epoca, este Adrian Păunescu, a cărui lirică are, însă, tradiții care merg înapoi în vreme, prin Beniuc, Cotruș, Goga, Cosbuc, Eminescu, poezia pașoptistă, până în poezia populară; dar fără nici o urmă de epigonism. Păunescu e el însuși! Poezia actuală, desfășurându-se pe un imens registru liric, pe macro și microcosmosul omului contemporan, neignorând nimic din ceea ce este omenesc, evitând banalitatea și rutina, a înregistrat succese fie pe coordonata tradiției (M. Beniuc, Emil Giurgiuciu, Emil Botta, Franz Liebhart, Letay Layos, Ion Brad, Șt. Aug. Doinaș, Ana Blandiana, Ioan Alexandru, Nicolae Dragoș, Al. Andrișoiu, Vasile Nicolescu, Violeta Zamfirescu, Constanța Buzca, Victor Tuibure, Tiberiu Utan, Ion Horea, Mircea Micu, George Târnea, Petre Gheorghiu, Mihai Negulescu, Gheorghe Pituș, Dan Verona, Anghel Dumbrăveanu, Nicolae Dan Frunteală, Dumitru M. Ion, Adrian Păunescu), fie pe cea a modernității (Al. Philippide, Virgil Teodorescu, Eugen Jebeleanu, Geo Dumitrescu, Gellu Naum, Nichita Stănescu, Dumitru Popescu, Franz Stork, Nina Cassian, Aurel Rău, Mircea Ivănescu, Marin Sorescu, Nikolaus Berwanger, Toma George Malorescu, Mircea Dinescu, Traian Coșovei). Să ne ținem de ce care nu i-am citat; nu înseamnă că i-am uitat.

3. Nu o plasez eu; s-a plasat singură la cote valorice înalte, la răscrucea fertilității dintre tradiție și inovație. Dacă româna ar fi o limbă de circulație internațională, atunci mulți poezii români de azi și de ieri, de la Argezei și Blaga încoace, ar fi făcut mai lesne camera universală precum un Garcia Lorca, Saint John Perse, Mălakovski, Evtuşenko, Aragon, Michaux, Pierre Emmanuel, Quasimodo Ungaretti, Senghor, Guillen, Rafael Alberti și alții. Avem poezii mari, dar facem lucruri mult prea mici, care nu sprijină efectiv impactul lor cu lumea.

4. Consider necesare antologii severe selectiv, realizate de critici cu gusturi vădit diferite, pe ideea valorii intrinsece a noutății și originalității poeziei actuale, precum și antologii alcătuite pe baza unor sondaje serioase, obiective, ale opiniei publice. De pildă, ziarele, revistele, radioul, televiziunea, ar putea întreprinde asemenea acțiuni pe teme precum: cele mai îndrăgite 100 de poezii din lirica actuală, cele mai bune 50 de poezii patriotice, cele mai bune 50 de poezii închinare partidului, muncii, păcii, cele mai bune 50 de poezii de dragoste etc. Ministerul Educației și Învățământului ar putea să realizeze, pentru uzul școlilor, astfel de antologii, utilizând sondaje în rin-

dul elevilor și profesorilor. Atenție, însă! Unii pretind că avem mai mulți poezii decât poezie.

CEZAR IVĂNESCU:

ei dintotdeauna sint deci în primul rind protagoniștii acestui moment poetic, toată poezia lui Nicolae Labiș e străbătută de acest patos al permanenței, de conștiința acestor perene prezențe eficiente, cum opera poetică semnată de Gellu Naum, Geo Bogza, Virgil Teodorescu reactualizează dinamismul necesar al avangardei, cum toți poezii autentici aparțiți începând din 1960 sau mai dinaintele, Ion Gheorghe, Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Mihai Ursachi, Dan Laurențiu, pină la Daniel Turcea, Grete Tartler și Adrian Popescu încearcă într-un anumit fel să realizeze o operă absolută în stare să rezume în alchimia ei secretă tendințele dintotdeauna ale poeziei românești. Cărțile sunt numeroase, ca și autorii, ca și direcțiile; importantă rămâne decizia noastră de a arăta în plină lumină cărțile adevărate, de a publica autorii de valoare, de a încuraja direcțiile vitale ale poeziei noastre.

În loc să îrosim paginile revistelor și timpul emisiunilor radiofonice și televizate cu ironii nesărate adresate unor subproduse literare, ar fi mai bine să popularizăm poezia excepțională care se scrie astăzi în România...

3. Cea mai interesantă poezie vizind o experiență totală (existențială, spirituală, de limbaj) perfect ignorată sau cunoscută doar prin unii reprezentanți ai ei care și-o „plasează” mai bine decât știu s-o scrie, cam așa aș „plasa” eu poezia contemporană românească în contextul general al liricii mondiale.

4. Necesitatea unei valorificări se simte, desigur... nu numai editoriale... După desființarea cenzurii, revistele noastre literare ar trebui să se preocupe mai mult de diferențierea actualilor direcții, tendințe, grupări poetice... În rezumat chestiunea care se pune este aceea a felului în care presa, editurile reușesc să oglindească fenomenul viu al poeziei de azi... Inițiativă și mobilitate!... Revistele trebuie să poată controla însă cu adevărat un anumit fenomen poetic de la faza lui incipientă (exprimată prin „originalitatea” unor autori cunoscuți sau necunoscuți) și pină la faza editorială (cărți semnate de un autor, antologii exprimând anumite tendințe, manifeste literare, interviuri, confesiuni).

Părerea mea este că „formele” (burocratice și de tot felul) trebuie să asculte de pulsația viului și nu invers.

În încheiere, se poate spune că poezia română contemporană — prin imersiunea în straturile cele mai profunde ale limbajului, prin sinteză lingvistică simbolică unificând în expresie sublimă istoria unei limbi și prin apel la structurile arhetipale ale inconștientului colectiv — realizează acel model estetic original care ne ajută să ne recunoaștem mai ușor, să ne identificăm și să ne delimităm ființa noastră. Chemarea președintelui României, clar formulată la recenta Plenară, spre o artă patriotică originală, diversă, innoitoare, are astfel un suport incontestabil.

FLORIN MUGUR:

punerea la recenta plenară, capătă astfel substanța faptelor.

Trăim un moment care stă sub semnul afirmării valorilor și al ideilor generoase, al luptei de opinii duse cu loialitate, al încercării comune a tuturor scriitorilor de a construi o mare literatură. Apariția unor articole care conțin amenințări, ofense, ricanări, insinuări, ironii maligne o socotesc un fenomen lătrălnic. Lătrălnic și trecător. Răsfold un săptămânal care nu conține nici „demascări”, nici „condamnări”, nici „întuiri la stilul infamiei”, cineva exclama dezamăgit: „Vai, nimic interesant!” Ca și când numai răfuielile personale ar putea fi interesante într-o publicație. Ca și când n-ar exista nimic mai plăcut de privit decât violența de limbaj care se dă în spectacol. Dar acesta e, repet, un fenomen lătrălnic și pasager. Pamfletele (cele în care un literat încearcă să-l ridiculizeze pe alt literat, de obicei pe cel care se „măsoară” cu el) sint admirabile piese de muzeu lite-

(Urmări din pagina 9)

rar, dar nu au nici o valoare critică. Cine ia în serios argumentele pamfletului lui Ion Barbu împotriva lui Tudor Arghezi? Sau ale pamfletelor lui Arghezi împotriva lui Iorga sau Rebreanu? Jucăriile genilor! Dar unii literati, poezii, prozatori sau critici literari remarcabili, păstrează convingerea fără nici un reazim în realitate că prin nu știu ce articolaș dur își vor alunga din cale „rivalul”, ori măcar îl vor reduce la tăcere. Ce nevoie are literatura de scriitori „alungați” din arenă ori de alții „reduși la tăcere”? Din ferice, climatul general al societății noastre nu permite nimănui să alunge din spațiul literar ori să reducă la tăcere pe nimeni.

Se vor împlini în curând douăzeci de ani de când în România apariția unui volum frumos de poezie nu mai este un eveniment de excepție, de când se publică o lirică de calitate, „competitivă” pe plan universal. Ceva din această realitate a pătruns și în unele lucrări de sinteză. De pildă, în **Dictionar de literatură română contemporană** de Marian Popa, în **dictionarul Scriitori români**, coordonat de Mircea Zăciu, în lucrarea lui Mircea Iorgulescu, **Scriitori tineri contemporani**, tot un fel de dictionar în care apar prezentările a nu mai puțin de șaptezeci și doi de poezii tineri. (Observ în trecăt, cu adincă părere de rău, că absența numelui meu din lucrările lui M. Zăciu și M. Iorgulescu nu le-a împiedicat, vai, să fie admirabile; cum și-au permis? Cu și mai adincă părere de rău îmi dau seama că nu sint în stare să mă alătur altor de vigoșilor și alt de principiaților mei colegi care scriu pamflete împotriva cărților de acest fel din arena cărora statuia lor — ecvestră, frește — absentează). Am exemplificat numai cu dictionare. Dacă aș fi scris eu volumul **Scriitori tineri contemporani**, aș fi prezentat cu mai mult entuziasm opera unor poezii ca Mircea Florin Șandru, Ion Mircea, Angela Marinescu și nu aș fi scris nicidecum că marea poezie a lui Dan Laurențiu se rezumă la „triumful deplin al artificialității”. Dar analiza la obiect a criticului poate să se dovedească mult mai durabilă în timp decât expresia precumpănitor adjectivală a entuziasmului meu colegial, iar cartea sa e de o evidentă onestitate intelectuală. Ca și Marian Popa, ca și Mircea Zăciu și colaboratorii săi, Mircea Iorgulescu nu „jubeste” și nu „urăște”; el încearcă să discearnă cu simpatie operele ce merită admirație, de cele care trăiesc o viață aproximativă în zona bunelor intenții. Explică, argumentează, își susține calm punctele de vedere. Greșind, uneori. Dar nu cred că bunului-gust și bunici-credințe trebuie să li se adauge neapărat — la un critic literar — pe deplin lăudabila bunătate. Dacă elevul stupid din cunoscuta schiță a lui Caragiale ar fi întrebat cine era Titu Malorescu, însul ar răspunde desigur, stereotip, „el era un om bun”. Dar era Titu Malorescu „un om bun”? O întrebare neserioasă. La un critic, nu de bunătațe și de răutate e vorba, ci de capacitatea ori de incapacitatea de a fi exact. De a fi drept.

O sinteză de alt tip e **Antologia poezilor tineri** de George Alboiu, carte apărută recent. Și aici există omisiuni regretabile — în cazul operelor de sinteză, și omisiunile și greșelile sint oarecum în firea lucrurilor — dar autorul respectă regulile pe care și le-a propus: alege poezii ale autorilor reprezentativi, le alătură versuri ale unor scriitori mai puțin cunoscuți, selectate după gustul lui, și izbuștește, după părerea mea (care e subiectivă), două lucruri importante. În primul rind, să ofere un tablou convingător al unei părți a poeziei noastre de azi, tablou care justifică aprecierile superlative ale criticii cu privire la această poezie. În al doilea rind, datorită faptului că antologatorul e poetul „cimpiei eterne”, el realizează o amplă și convingătoare antologie de poezie patriotică; poet al tradiției, al rădăcinilor, G. Alboiu optează firesc în spiritul propriei sale personalități. Așa se explică de ce, să zicem, Gheorghe Istrate, un excelent poet al satului, e reprezentat cu mai multă generozitate decât Sorin Mărculescu și Nora Iuga, care nu-l sint inferiori ca valoare. Sau de ce Mircea Cărtărescu, poet citadin, e antologat cu versuri despre sat. Foarte bine! O antologie alcătuită de alt poet va arăta altfel. Cât despre cele redactate de critici, înși mai obiectivi — știu eu? — ele strălucesc prin

absență. Ion Pillat, Zaharia Stancu, Emil Giurgiuciu, George Alboiu și Petre Stoica, autorii singurelor antologii de poezie cu șanse de supraviețuire (lare puține: una pe deceniu!) sint poezii. Persecutiv, colaboratorul lui Ion Pillat, era și el nu numai critic, ci și poet. Să fie autorii de versuri mai generosi cu confrății lor decât criticii? Aștept antologiile de poezie contemporană semnate de critici, care să arate că răspunsul la întrebarea mea e negativ.

GABRIELA NEGREANU:

cenului 8 (Dinescu, Cezar Ivănescu, Angela Marinescu, Marius Robescu, Ioanid Romanescu, Mihai Ursachi, Nora Iuga, poezii de la „Echinox”, poezii „Cenaclului de luni”, Ion Mircea, Daniel Turcea, Stela Vinițki, Daniela Crăsnaru, Marta Petrețu ș.a.) Ponderele apartinere categoric, cantitativ și valoric (deocamdată), prin prestigiul și posibilitățile de acțiune, poezilor „deceniului 7”. În fața lor încerc aceași impresie complexă cu a, probabil, poezilor debutanți în deceniul 8, pe care critica îi raportează (implicite sau explicit) individual la umbra urlașă, în bloc, a „generației lui Nichita”; sub care îi strivește și îi pierde.

În contextul preponderent impresionist al criticilor noastre actuale se pot risca practic orice afirmații, comparații, analogii, interpretări, fără teama unor prea grave sancțiuni. Mie, de exemplu, după lectura unor poeme ale lui Ioan Alexandru (prima perioadă) sau Pituș (idem), Blaga poate să mi se pară desuet. Am oare în această impresie o confirmare (suficientă) a evoluției, în sens progresiv, a literaturii române? Sint din această cauză cei doi poezii contemporani superiori lui Blaga, și dacă nu, de ce nu? Într-o hartă sincronă a poeziei române, cum s-ar situa unii în raport cu alții?... Păunescu a fost considerat când urmașul lui Hugo, când al lui Argezei, când al lui Goga, când al lui Bolintineanu. Desigur, geniul își extrage sevele de unde poate, așa a făcut și Shakespeare (nu-i o ironie!), totuși unde este locul lui Păunescu, în continuitatea poeziei române? Care este nucleul lui unic și irepetabil? S-a spus desigur Nichita că este un mare creator de limbaj; cum se poate demonstra aceasta fără apel la logică și semiotică? Și care ar fi diferența între tipul de limbaj al lui Nichita și acela, să spunem, al lui Rilke sau Hölderlin? Vedeti, critica mi se pare a fi într-o gravă culpă de superficialitate și față de poezii definitiv consacrate, ce să mai spunem despre poezii afirmați (e un cuvânt cam tare) în deceniul 8, care și el aparține de pe-acum istoriei literaturii... Și datorită criticii crește într-un ritm exponențial.

Am credința că următoarea etapă a poeziei române (nu știu când va începe) va atinge substanța, demnitatea și profunzimea stilului clasic. Dar poate că încă nu ne-am jucat destul. Oricum — așa cum arăta secretarul general al partidului la ultima plenară — putem spune că literatura noastră a atins un nivel înalt. Și de aici începe totul.

4. Extrem de necesare mi se par a fi antologiile tematice; pe care nu le-aș vedea limitate (în principiu) la etapa actuală. Există, în cuprinsul istoriei poeziei române, de la începuturile ei mitice și pină astăzi, un material imens, capabil să reziste celor mai exigente criteriilor (moderne) de selecție și care, inteligent gândit și prezentat, ar produce revelația valorii universale a lirismului nostru specific. Imj imaginez un raft ideal de bibliotecă în care, însoțite de studii de un înalt nivel teoretic și critic, eventual comparatiste, plus comentarii de istoria civilizației și a culturii române, să figureze antologii de: poezia Lunii; a Mării; a Muntelui; a dorului, a jelaniei; a setei de extincție; a florilor; a străzii; a naturii; a eroilor; a sacrificiului; a satirei sociale și politice; a revoluției; a lucrurilor. Și temele pot continua. Poezia mai nouă a descoperit Cosmosul tehnificat, literele moarte, victoria umanului, solidaritatea. Luptă împotriva autodegradării, a alienării condiției umane în contextul agresivităților fundamentale. Asemenea antologii ar fi un prim pas în tentativa de structurare obiectivă a cimpului poeziei române, deplasând totodată accentul de la personalități (geniale sau mai puțin) înspre capacitatea limbii române de a exprima raporturi esențiale, pentru om, ale realității. S-ar recupera astfel, ală-

turi de poeme semnificative ale creatorilor exemplari, monumente de limbă aparținând unor scriitori eventual minori, dar care au reușit, într-o specie sau alta, creații definitive. Întreprinderea mi se pare de o extremă și urgentă importanță, numai că, pentru a fi posibilă, ar trebui să avem o tradiție de critică științifică, în primul rind tematică și tipologică, cu metodologie și aplicație precisă...

LAURENȚIU ULICI:

mași și confirmați în lăuntru acestei perioade, aș propune o „listă” de „protagoniști” cu câteva repere de personalitate poetică nu doar puternică dar și modelatoare: Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Mircea Dinescu și o alta, mai cuprinzătoare, de poezii excelente, personalități distincte, insubordonabile: Ioan Alexandru, Cezar Baltag, Ana Blandiana, Leonid Dimov, Ioanid Romanescu, Dan Laurențiu, Constanța Buzca, Mircea Ivănescu, Virgil Mazilescu, Cezar Ivănescu, Ileana Mălăncioiu, Mircea Ciobanu, Romulus Vulpescu, Gheorghe Pituș, Mihai Ursachi, Dorin Tudoran, Ion Mircea, Adrian Popescu, Dinu Flămînd, Angela Marinescu și, probabil, mai sint și alții pe care îi rog să mă ierte de a-i fi omis. Deși nu s-au format în această perioadă dar sint veritabilii protagoniști ai poeziei contemporane, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Nina Cassian, Ștefan Aug. Doinaș, Geo Dumitrescu, Gellu Naum, Vasile Nicolescu, Florin Mugur, Petre Stoica, Ion Horea, Ion Gheorghe au dat în bună măsură culoarea de personalitate a „momentului actual”, după cum nu trebuie nesocotită contribuția poezilor foarte tineri, promisiuni luminoase pentru poezia deceniului nouă: Werner Sollner, Liviu Ioan Stoiciu, Emil Hurezeanu, Mircea Cărtărescu, Ion Mureșan, Matei Vișniec, Nichita Danilov, Ion Stratan, Florin Iaru, Ileana Zubașcu și încă alții. Cum se vede, există valori inconfundabile în fiecare generație, ceea ce mi se pare a fi un argument serios în favoarea continuității momentelor de înflorire a lirismului românesc.

3. Repet ce am scris în urmă cu patru-cinci ani: departe de a mai fi în poziție de sincronizare cu poezia europeană sau de pe alte continente, poezia română din ultimele decenii e pe poziție de competiție cu aceasta, deopotrivă prin personalitățile ei și prin direcțiile stilistice înglobate. Avem, cred, la această oră o poezie la fel de bună și la fel de modernă pe cit e cea mai bună și cea mai modernă poezie ce se scrie azi în lume. Și mai cred că avem și cea mai multă poezie din Europa în raport cu populația. Apoi, la noi se cîntă poezie ca în puține alte locuri, receptivitatea cititorului nostru față de genul liric e foarte ridicată în vreme ce — statisticile o spun — în majoritatea țărilor cu mare tradiție literară se constată o scădere a acesteia în favoarea gustului pentru genul epic. O sociologie a receptivității ar scoate fără îndoială în evidență această particularitate a cititorului român care, deplasându-se și el, mai mult ca altădată, spre proză, nu a abandonat lectura poeziei. E păcat chiar că nu avem pină acum nici un fel de cercetare serioasă în legătură cu receptivitatea literaturii (anchetele de televiziune sau ale altor foruri interesante oarecum de asemenea chestiuni sint mult prea întâmplătoare și incoerente ca să elibereze concluzii demne de atenție).

4. Nu cred că antologiile de editură sint ceea ce ne lipsește. Dealtminteri chiar avem asemenea antologii, și nu puține, din păcate fără prea mare ecou și adesea lipsa de ecou e îndreptățită fiindcă multe din aceste antologii stau sub semnul hazardului și al ocazionalului. Avem însă nevoie de antologii serioase, bazate pe criterii clare, indiferent dacă sint tematice, stilistice sau cronologice, girate de un gust poetic verificat și, în orice caz, nu colectiv sau anonim. Prefer antologiile întocmite de critici literari preocupați de fenomenul poetic contemporan oricărui altor feluri de antologie. Prefer așadar antologiile care, iată, absentează. Am propus de curind unei edituri o colecție sau serie de poezie contemporană, obligându-mă să antologhez, în volume separate, doisprezece din poezii acestui timp (Beniuc, Doinaș, Stănescu, Păunescu, Alexandru, Blandiana, Jebeleanu, Dumitrescu, Sorescu, Gheorghe, Cassian, Dimov). E un tip de antologie. Un coleg critic ar vrea să întocmească niște antologii tematice ale poeziei de azi. E un alt tip de antologie. Amindouă însă la fel de valabile și, dacă nu mă înșel, chiar necesare.

Pentru sănătatea sănătății

Urmări din pagina 24)

ANETA CIOCAN

— O întrebare peste care putem trece, în absența unui răspuns care să nu fie convențional: de ce credeți, astăzi, că ați ales medicina?

— În '53, când am terminat liceul, în luna februarie din acel an a murit tatăl meu. Lucrase ca mustru constructor și era un om încă tânăr fiind a murit de leucemie, avea doar 46 de ani. Atunci am călcat pentru prima dată într-un spital. Eu începuseră să înclin către chimie, însă tatăl meu vroia să devin medic. „Doctorița tati”, așa îmi spunea. Poate că a fost, așadar, și dorința de a respecta un gând al lui.

— Au trecut de atunci atâția ani și în lume se mai moare încă de aceeași boală.

— O, da. Dar trebuie să continuăm să ne facem datoria, nu-i așa?

— Datoria medicului este nu numai nobilă, cum se zice des, dar și foarte grea, cum se zice mai rar. Astfel fiind, în ce laturi ale ei credeți că e mai dificil de îndeplinit această datorie?

— Actul medical este astăzi o muncă de echipă și în același timp de concepție unitară. Ar fi de presupus că toată lumea medicală gândește la fel în această privință. Dar nu e așa. Se observă o anumită concentrare a atenției spre patul bolnavului, ceea ce e un fapt în sine pozitiv, dar care trebuie corelat cu toată gama de responsabilități ale corpului de medici. E adevărat că satisfacțiile imediate vin din îngrijirea bolnavului de pe patul de spital, din vindicarea sau ameliorarea bolii, dar în județul Olț, de exemplu, maximum 20 la sută din populație, statistic vorbind, ajunge să se interneze într-un an. În legătură cu ceilalți 80 la sută cred că mai avem multe de făcut pe latura preventivă a ocrotirii sănătății, pentru aducerea acesteia la același nivel calitativ cu activitatea curativă.

— Dintre aceste lucruri care rămân de făcut, ce credeți că trebuie și se poate face mai repede?

— Fiecare locuitor al județului trece prin policlinici, vorbim iarăși statistic, de vreo 2 ori pe an. Intrucât echipa care asigură asistența medicală în spital e aceeași și pentru ambulatoriu, în urma reglementărilor Ministerului Sănătății privind organizarea asistenței medicale în cadrul schemei unice funcționale spital-policlinică, așa spune că, de la o vreme, beneficiind de aceeași bază materială și de cadre, activitatea ambulatorie se ridică la același nivel calitativ cu asistența medicală spitalicească. Ponderea activității ambulatorii nu se află însă, în policlinici, ci în unitățile de bază, în dispensarele de întreprindere și școlare, în pensiunile teritoriale, urbane sau rurale. Pentru ca și în unitățile de bază calitatea actului medical să fie la aceeași înălțime, trebuie pregătit mai bine medicul de medicină generală.

— Ce măsuri se pot întreprinde în acest scop?

— Programa de învățământ medical ar trebui revizuită, cred. Absolvenții reparațiilor în județ sînt la curent cu multe noutăți apărute în medicină, dar parcă nu sesizează întreaga complexitate a practicii medicale cu care se vor confrunta în activitatea lor imediată. S-a avut în vedere, precum se știe, corectarea acestor deficiențe în pregătirea lor, în urma Decretului prezidențial din 1978 privind obligativitatea stagiului de 3 ani în scopul desăvîririi cunoștințelor practice ale absolvenților facultăților de medicină. Experiința dobindită în cei aproape 4 ani care au trecut de la intrarea în vigoare a acestui decret mă face să susțin că se impune o restructurare a conținutului stagiilor, astfel încît fiecare absolvent să lucreze în toate secțiile de spital și serviciile de specialitate, dar să afecteze și un stagiu de 6 luni—1 an la dispensare medicale rurale. Consider că numai în acest fel tinerii stagiați își vor îndrepta atenția spre toate specialitățile medicale (inclusiv, așa cum, deocamdată, nu prea se întâmplă, spre radiologie, laborator-clinic, fiziologie, anatomie patologică sau terapie intensivă) iar în calitate de medici de medicină generală vor putea rezolva cu un plus de competență problematica de sănătate a teritoriului în care vor lucra, acordînd prioritate laturii preventive a activității medicale. Medicul de medicină generală este cel care trebuie să cunoască acele condiții în care omul trăiește și muncește, viața lui de familie, acele condiții ce pot influența în bine sau în rău starea sa de echilibru psihic, fizic și social. Aceasta este una din căile prin care trebuie să activeze corpul medical, angajat în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, a legilor și hotărîrilor de partid, a indicațiilor tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, care asigură omul în centrul politiciii partidului nostru, omul cu toate cerințele și aspirațiile sale materiale și spirituale.

— În județul Olț există medici la care să vrea să vină să-și caute sănătatea și oameni din alte părți ale țării?

— Iată câteva nume: în chirurgie, dr. Ion Cojocaru, în oftalmologie dr. Mihai Constantin, în obstetrică-ginecologie dr. Maria Brașoveanu. Aceasta din urmă a împlinit vârsta de pensionare, dar continuă să lucreze în colectivul pe care l-a condus și format.

— Vă aflați acum la București, unde urmați un curs de perfecționare. Despre ce curs e vorba?

— E un curs de epidemiologia tuberculozei și durează două luni, mai și jumătate curent. În legătură cu posibilitățile, nici

pe departe cele ce s-ar cuveni, de documentare în specialitate, ar fi mai multe de discutat. Regret că trebuie s-o spun, dar nici buletinele despre tuberculoză ale Organizației Mondiale a Sănătății nu ajung la locurile noastre de muncă.

— Or, dumneavoastră, prin specialitatea pe care o aveți, luptați la Slatina chiar împotriva tuberculozei. Însă echipamentul cu care intrați în această luptă este, dacă-mi îngăduiți să spun așa, descompletat.

— Zic, de aceea, că Ministerul Sănătății ar trebui să găsească o formulă în așa fel încît dacă intră în țară cel puțin un exemplar documentar, el să poată fi multiplicat și să avem cel puțin cite unul, de fiecare specialitate, în fiecare județ. Dar, așa adăuga, trecînd la discutarea unui alt factor care ar putea contribui la desfășurarea unei asistențe medicale de calitate, răspunzînd în această privință revin noi numai Ministerului Sănătății. Această admirabilă industrie a noastră, de exemplu, nu prea și-a îndreptat ochii spre noi, medicii. Ca membru în Consiliul Sanitar Superior știu că mai anii trecuți ministerele industriale și-au luat niște angajamente că vor produce diverse aparate medicale. Nu prea și-au respectat aceste angajamente. Motivației că, de exemplu, seriile mici nu rentează pentru ei, i s-ar putea răspunde că rentează oricum, în mod sigur, pentru noi toți. Căci noi nu sîntem, cum se zice, direct productivi, dar dacă reducem numărul de zile de boală ale unor oameni care lucrează direct în producție, inclusiv în industrie, nu înseamnă că sîntem indirect productivi?

DUMITRU ELIADE

AGRIPPA IONESCU

— Așadar, despre sănătatea publică sub incidența chirurgiei plastice și reparatorii, am înțeles bine? Sănătatea publică din România de azi e un subiect de o reflecție mai mare. Este o problemă a tuturor, trebuie să se afle în mintea tuturor. Sigur că asta nu înseamnă atît tratarea bolnavului — nu există boli, există bolnavi! — cît mai ales prevenirea bolii. Ceea ce chiar și facem. Oricît ar părea de paradoxal, chiar lucrînd pe accidentații noi facem profilaxie medicală. Adică? În sensul că operînd, reparînd și tratînd bolnavul cu maximă urgență, scotîm pe evitarea unor pierderi mai mari sub dublă incidență: accidentală — pe de o parte, societatea — pe de alta. Ce vreau să spun? Că în general și cam în toată lumea se obișnuia, și chiar se mai obișnuiește, ca accidentații să fie tratați de urgență de echipe de chirurși și abia apoi era prevăzută reparația. Or, asta înseamnă o treabă foarte complicată, treabă făcută pe sechele, pe lucruri constituite, din care cauză — pînă la urmă și cu tot regretul — bolnavul rămînea mai mult sau mai puțin invalid...

— Ceea ce numai sănătatea nu înseamnă.

— Bineînțeles. La Spitalul de chirurgie plastică și reparatorie din București am legat însă chirurgia reparatorie de chirurgia de urgență. Acum au început să ne copieze și alții, dar la început am fost singurii de pe pista asta. Motiv pentru care a fost necesar să găsim o serie încreștă de tehnici originale de chirurgie reparatorie de urgență. Am pus la punct o tactică bine precizată. O folosim în toate cazurile, iar rezultatele sînt foarte bune. Anume? În afară de faptul că îngrijim și vindicăm de urgență, concomitent, timpul de recuperare începe odată cu actul chirurgical reparator...

— Problema sănătății este însă mult mai complexă.

— Firește. Am să enumăr chiar cîteva asemenea „complicații”. Problema cadrelor, de exemplu. Bazele chirurgiei reparatorii le-am pus în România în 1958. În anii scurși s-au perindat pe la noi foarte mulți, dar noi am rămas astăzi să ne bazăm pe o structură destul de omogenă de 15—16 doctori: ei au de acum o mare capacitate profesională, și toți pot face muncă de performanță; în sfîrșit, avem și o serie de elevi în diverse centre ale țării, între care dr. Ionescu Nicolae de la Baia Mare este cel mai cunoscut (a replantat o mină în condițiile de acolo!). Problema care se pune este deci, în primul rînd, să ai cadrele necesare. Dar în această specialitate oamenii se formează foarte greu. Noi le pregătăm cam în trei ani. Asta din cauză că meseria este grea, bolnavul vede, indiferent de ce-i spune doctorul, dacă este bine ori prost operat.

— Știu că obișnuiți să spuneți că nu există decît două feluri de operații — bine ori prost făcute.

— Sigur, degeaba îi spui bolnavului „te-am operat grozav”, dacă el nu-și poate mișca degetele. Pentru el este foarte important să miște mina, s-o simtă, s-o folosească. Asta obligă chirurgicalul — ca să-i zic astfel — o mare seriozitate profesională. Tot așa de importantă este însă și colaborarea pacientului. Pacientul poate să compromită — din ignoranță ori indisCIPLINĂ — cele mai complicate operații. La acest punct trebuie amintită și problema stagiarilor, care, după ce au făcut șase ani, mai fac trei. Eu nu spun că respectivul experiment n-ar fi bun, pentru că dacă omul învață mai mult ar trebui să fie mai bun și mai deștept, dar experimentul acesta e foarte costisitor. Nu ne permitem să construim un spital care costă 80 de milioane — lucrăm într-un spital impropriu, despre asta voi aminti mai încolo — și ne putem permite să ținem atîta amar de doctori pe coridoarele altor spitale fără să fie foarte utili? Apoi: în București, fondul nostru de ca-

dre a îmbătrînit, diferența dintre generații a crescut foarte mult. Și încă: nu există surori în număr foarte mic. Problema personalului nostru trebuie tratată în modul cel mai serios, am ajuns să nu mai primim bolnavi din țară decît dacă ni se trimite și personal ajutător. Sub titlul de „schimb de experiență”...

— Cîți oameni au anual nevoie de ajutorul dv.?

— În România sînt doar vreo treizeci de doctori care pot acorda asistență medicală calificată în probleme de chirurgie plastică și reparatorie. Sîntem foarte puțini. Mai ales dacă amintim aici că internăm în spital și tratăm cam 3300 pe an, ambulatoriu tratăm încă vreo zece mii, deci operații ambulatorii, consultăm — noi veniți la noi la consultații, nu accidentații! — vreo șase mii, la policlinică mai primim încă vreo douăzeci și cinci de mii pe an... Ambițioși, cei care insistă foarte mult, sînt programați cu patru ani înainte! Anual sînt cam treizeci de mii de arși; în spitale intră vreo 18000, dintre aceștia noi tratăm cam 600—800 numai aici, la noi, cu 15 doctori. O soră revine la 25 de bolnavi cu arsuri, și la 62 de bolnavi operați la chirurgie reparatorie... Greșeliile comise cîndva în normare ne urmăresc și acum, ceea ce bineînțeles că influențează negativ starea de sănătate. La fel și cu mincarea pentru bolnavi. Noi putem cheltui mii de lei pentru medicamente, dar pentru mîncare nu avem dreptul să cheltuim nici zece lei în plus, deși uneori mîncarea este mai importantă decît medicamentul. Însă nu o poți suplimenta pentru că baremul e atît, deși nimeni nu m-ar opri, să zicem, să-i dau unui bolnav medicamente de 5000 de lei într-o zi?!

— Aminteați de condițiile din spital, în treacă-t fie zis, unicul spital cu acest profil din România.

— Aminteam de lipsa de condiții! Chirurgia plastică o practică puțini, și nici nu prea au unde. Mai există un serviciu de 50 de paturi la Brașov, la Galați alt serviciu cu 25 de paturi și cam atît. Dacă am avea un spital mai bun ca acesta sînt convins că activitatea noastră s-ar îmbunătăți de două ori. Noi avem cele mai proaste condiții din toată țara, în multe orașe există cel puțin spitale noi. Cu toate acestea facem o chirurgie de performanță. Chiar în zisele condiții nu avem supurații. Realitatea este totuși că lipsurile se datorează faptului că ni se promite că vom avea spital nou; iată însă că spital nou nu ni s-a făcut și... cercul devine vicios.

MIRCEA BUNEA

TRAIAN IONESCU

— Cum se vede, tovarășe director dr. Traian Ionescu, sănătatea publică și organizarea sanitară din țara noastră de la nivelul Centrului de calcul și statistică sanitară?

— Putem afirma (pe date și studii proprii, ale centrului) că în ultimii ani starea de sănătate a populației s-a îmbunătățit — un indicator edificator fiind media de vîrstă care a ajuns, precum se știe, la 70 de ani —, în primul rînd datorită condițiilor de viață și nivelului economic și social în continuă creștere, dar într-o bună măsură și serviciilor de sănătate ce acordă anual peste o jumătate miliard prestații medicale. Asta nu înseamnă că problemele de sănătate au fost rezolvate, ele continuă încă să existe. În sectorul mediului ambiant, alături de problemele „clasice”, de cele ce țin de igiena mediului, și în care se semnalează încă numeroase lipsuri, au apărut problemele poluării, iar problemele de epidemiologia bolilor infecțioase s-au schimbat. Dacă anumite boli au dispărut ca urmare a măsurilor luate în decursul anilor, astăzi au apărut altele ca sindroamele febrile prelungite, viruzele respiratorii, hepatitele virale și altele, care au adus — și crează în continuare — alte probleme, care impun alte măsuri atît pentru organizarea medicală și deci pentru organizatori, cît și pentru personalul medical. Mortalitatea prin principalele cauze de boală arată că la 100 persoane care mor, bolile cardiovasculare sînt implicate în 55,9 din cazuri, cancerul — 12,8, bolile aparatului respirator — 12,7, accidentele — 7, maladiile aparatului digestiv — 4,7, iar din „alte cauze” — 6,9. Nu este o situație roză și nu trebuie să ne consoleze faptul că și pe plan mondial realitatea este cam aceeași sau foarte aproape. În sectorul de organizare persistă încă diferențe mari între numărul paturilor repartizate pentru diferitele specialități, între numărul medicilor pe total județ și pe specialități, între cheltuielile ce se efectuează pentru îngrijire în diferitele spitale, între repartizarea medicilor între spital și ambulatoriu. Experiința din ultimii ani ne arată că numai punerea la punct a normelor de structură a unităților sanitare, a normelor pentru personal, a normativelor de dotare a acestora precum și a difuziilor nomenclatoare privind clasificarea bolilor și a serviciilor va rezolva defecțiunile amintite.

— În ce măsură centrul pe care îl conduceți este implicat în luarea unor decizii pentru perfectibilitatea rețelei sanitare?

— Nu cred că există problema de sănătate publică sau de organizare a acesteia fără ca Centrul de calcul și statistică sanitară să nu fie solicitat într-un fel sau altul. Pentru fundamentarea unor decizii solide legate de starea de sănătate a populației la nivelul întregii țări, ca și de

organizarea acesteia, este nevoie, desigur, de documentare și studii temeinice, deoarece fenomenul biologic și social evoluează în ani, iar ceea ce greșim astăzi va fi resimțit peste 30 și 50 de ani. La nivelul populației întregi, fenomenele de sănătate se prezintă altfel decît al unui caz ori ale unei cauzistici, oricît de bogată ar fi aceasta, a unui medic sau altul, a unui organizator de sănătate sau altul. Au legături specifice pe care nu avem voie să le ignorăm, să procedăm pripit și subiectiv.

În ceea ce privește insatisfacția populației față de asistența medicală, reiese din anchetele noastre, aceasta nu se îndreaptă asupra actului medical propriu-zis, cît mai ales asupra aglomerației din unele unități, comportamentului unora dintre medici și, mai cu seamă, faptului că actul medical nu se prelungește cu o asistență socială mai bine pusă la punct — iarși organizare — în care responsabilitatea revine mai multor factori, nu numai Ministerului Sănătății. De 2000 de ani, de la Hipocrate încoace, medicul face același lucru — investighează, pune diagnostic și tratează, dar nu el singur poate să ofere bolnavului posibilitatea și condițiile recuperării pentru societate (pentru asta trebuie instituite specializate), nu poate să-i asigure locul de muncă potrivit în cazul îmbolnăvirii cronice, nu poate să rezolve asistența socială a bătrînilor și multe alte probleme care țin de sindicate, de Ministerul Muncii, de primării, de conducerea întreprinderilor, de colectivitățile unde trăiesc și muncesc oamenii...

— Tovarășe doctor, am reținut o idee asupra căreia aș vrea să ne mai oprim. Ați amintit între cauzele organizării (cu implicații direct proporționale asupra stării noastre de sănătate) lipsa specialiștilor.

— Dacă s-ar vorbi, așa cum despre multe lucruri se vorbește uneori fără temelie, ar fi o tulburare de comportament ca oricare alta. Din păcate lucrurile așa stau, realitatea este și adevărată și foarte serioasă dacă nu se iau măsuri urgente.

La ordinul Ministerului Sănătății, Centrul nostru de calcul și statistică a format „Registrul personalului sanitar superior”, care prelucrează pe calculator, de două ori pe an, toate datele personale și profesionale ale acestuia. Media de vîrstă a medicilor, de pildă, atinge cote îngrijorătoare. În Capitală, mai mult de jumătate din internisți, chirurși, obstetricieni, au trecut de 50 de ani?! În provincie situația e chiar mai puțin bună. Dacă adăugăm pensionările și pierderile naturale de oameni, rezultă că în următorii ani multe servicii de specialitate nu vor mai putea răspunde cererilor de asistență ale populației.

— Mai direct spus, nu vor avea medic la care să se adreseze. De ce s-a ajuns la această situație și cum se poate repara?

— Apreciez că balanța medicilor nu trebuie considerată egală cu aceea a altor funcționari publici, deciziile privind soarta acestora neținînd seama de toți factorii deosebit de compleși ce intervin în reglarea acestui sistem, printre care construcția a noi spitale, creșterea populației, diversificarea specialităților medicale, cererea și nevoia de asistență...

Consider că punerea în aplicare a măsurilor preconizate într-unul din birourile executive ale Ministerului Sănătății, care vizează scurtarea stagiului stagiarilor, creșterea numărului de locuri la secundariat, creșterea posibilităților de a se pregăti într-o specialitate la o vîrstă cît mai tînră, ca și alte măsuri, vor putea genera premisele pentru remedierea acestei situații.

CICI IORDACHE

C. IONESCU-TIRGOVIȘTE

— Interesul crescînd pe care terapeutică actuală îl acordă medicinei naturiste este un fapt cunoscut și perfect explicabil. Plantele medicinale, acupunctura, homeopatia și apiterapia au demonstrat că pot înlocui în mare măsură și cu mult succes drogurile farmaceutice de sinteză, cu atît mai mult cu cît acestea din urmă s-au dovedit o sabie cu două tășuri, cu efecte imprevizibile. Evident, importanța lor nu poate fi negată. Sulfamidele și antibioticele, de pildă, au produs o adevărată revoluție în medicină, dar în același timp fantastică proliferare a medicamentelor chimice a adus grave prejudicii sănătății publice, deoarece, așa cum se știe, ele repară strîncid și vindică îmbolnăvind.

— Sînteți, tovarășe doctor, cunoscut publicului larg pentru lucrările dumneavoastră în domeniul bolilor de nutriție și, deopotrivă, ca teoretician și practician acupunctur. V-au interesat în egală măsură și problemele de fitoterapie?

— Nu mă declar un expert în materie, dar în ultimii ani, cu deosebire, am fost obligat să constat și să apreciez marea importanță a folclorului medical național și mondial. În China, unde fitoterapia este la mare cinste, am avut ocazia să asist la rezolvarea miraculoasă a unor maladii grave numai pe bază de tratamente cu plante medicinale. Dar de o bogată tradiție se bucură și folclorul medical autohton. Evident, exploatarea lui reclamă judicioasă reevaluare a metodelor tradiționale de tratament, experimentarea lor în clinici și laboratoare. Dar cîteva trebuie să facă începutul.

— Toate acestea, înțelegem noi, impun și o reconsiderare a învățămîntului superior medical?

— Evident. Pentru a avea specialiști în aceste domenii este nevoie să-i formăm, să-i instruim. Este nevoie tocmai de aceea de o nouă optică, de o nouă concepție în organizarea învățămîntului superior de profil. În general vorbind, el este departe de a răspunde cerințelor stringente ale realității de fapt. La ora actuală studentul este obligat să studieze ani la rînd bolile grave, maladiile cordului, ciroza he-

(Urmare din pag. 17)

patică, neoplaziile, acestea și mereu acestea, cu toate că ei ar trebui să învețe în egală măsură metodele de profilaxie, deci metodele prin care se previn și se înlătură boala gravă. Cu alte cuvinte, studentul nostru este pregătit să intervină atunci când nu mai e nimic sau aproape nimic de făcut și nu de preintimpina apariția și evoluția bolii. Voi aminti apoi că programa de învățământ nu prevede nici un curs dedicat problemelor de nutriție cu toate că este unanim cunoscută importanța alimentației raționale în păstrarea stării de sănătate, sau gravele consecințe ale unei alimentații dezechilibrate. Iar în acest context trebuie să observ cu mult regret că România este singura țară din Europa care nu are un institut de nutriție, organism cărui i-ar reveni datoria de a cerceta necesarul nutrițional pe diverse categorii profesionale și de vîrstă ale populației, de a controla produsele alimentare care apar pe piață, de a cerceta și a propune noi substituenți alimentari etc. Vorbim mereu de medicina omului sănătos, dar nu facem aproape nimic în această privință!

În sfîrșit, tot în această ordine de idei sînt nevoiți să mai amintesc că învățămîntul superior medical este lipsit cu totul de prelegeri consacrate problemelor de acupunctură și fitoterapie în ciuda interesului manifestat de studenții noștri pentru aceste compartimente ale medicinei tradiționale.

— Considerați oportună și înființarea unui organism specializat pentru cercetarea problemelor de medicină naturistă?

— Existența unui institut sau a unui centru care să cuprindă compartimente de cercetare pentru acupunctură, homeopatie, fitoterapie și, eventual, apiterapie ar fi o măsură extrem de judicioasă. Cercetarea nu se poate face izolat și la întimplare. La ora actuală, omul ia de la Plafar ceai hepatic, sedativ, diuretic, anti-spastic, dar aceasta nu este fitoterapie. Medicamentele pe bază de plante medicinale sînt elaborate pornindu-se de la rețete mult mai complicate. În China există medici fitoterapeuți și farmaciști specializați în fitoterapie, iar un medicament este realizat din 10—15 plante diferite. În acest fel principiile active se corelează, iar efectul general se potențează. Personal, vă spuneam, am văzut cum prin mijlocirea unor ceaiuri, infuzii, unguente sau pulberi din plante, medicul fitoterapeuți au rezolvat în timp record afecțiuni respiratorii, digestive, cutanate, boli alergice sau vasculare. Ei bine, aceste plante, cele mai multe dintre ele, există și în țara noastră, dar ele ori nu se cunosc, ori se administrează ineficient. Așa cum observă un expert în materie, farmacistul Horia Bucur din Alba Iulia, noi nu avem în țară nici medic care să elibereze fitorecepturi (rețete cu plante medicinale), iar „plafariștii” sînt în fapt niște simpli vinzători de cutii și pungi cu plante. Toate acestea într-o țară care excelează prin bogăția și varietatea florei spontane, și unde folclorul medical, bogat și el, poate oferi, pe baza unor cercetări de specialitate, mari surprize.

Fără a subestima virtuțile și importanța medicinei moderne, consider că terapeutică naturistă, azi mai mult decît oricînd, se recomandă prin soluții și metode de neînlocuit în prevenirea și tratarea

unor maladii extrem de diverse, așa cum au demonstrat cei ce folosesc cu știință și pricepere fitoterapia, acupunctura, homeopatia, balneofizioterapia, apiterapia. Să nu uităm apoi că datorită medicului este de a-1 feri pe om de boală și nu de a interveni, abia după ce maladia s-a instalat și a viciat organismul.

LIVIU TIMBUS

IOAN POP D. POPA

Se trage dintr-o familie de moși, tatăl său, o viață profesor de științe agricole, fiind din Delureni, comună de lângă Ciucea. Ioan, cel mai mic din cei 4 copii ai familiei, a făcut liceul la Oradea și Beiuș, iar medicina a terminat-o la Cluj, în 1952. Are azi, nu-i greu de calculat, 55 de ani, pe care-i va împlini la 6 octombrie.

Ca student, a fost, pe rînd, extern și intern, dar și, din anul 3, preparator de anatomie. Consideră că sistemul externatului și internatului ar trebui repus în drepturi, căci el a însemnat o fertilă ucenicie pentru generații întregi de medici care fac, azi, cinste școlii românești. Mai mulți profesori și-au pus, firește, amprenta asupra formării sale, dar preferințele sale merg, după atîta vreme, spre Iuliu Hațieganu, Aurel Moga, Titu Vasiliu, I.G. Rusu și Aurel Nana. Excepționdu-l pe ultimul, care a fost chirurg, toți ceilalți s-au distins ca anatomici de elită, iar faptul nu trebuie să mire căci Pop D. Popa, deschizător de drumuri și întemeietor de școală în chirurgia cardiovasculară, a ajuns ce-a ajuns plecînd de la anatomie. Dealtfel, 6 ani a funcționat ca asistent la această disciplină. Își aduce aminte: profesam o anatomie practică, legată de viață, ferindu-mă de teoretizări. Acum, din păcate, se întîmplă mai rar așa și memoria studenților e încărcată cu date inutile. Li se dau și li se cer comprimate, atît s-a predat la curs atît trebuie să știe, uitîndu-se adevărul, că o boală, oricît de simplă ar fi, nu se poate rezuma în 2—3 pagini! Crede că urmările sînt, inevitabil, dăunătoare, studenții învățînd mai mult să memoreze decît să gîndească. Mai crede că, fără temeinice cunoștințe de anatomie, un chirurg nu va ajunge niciodată să fie stăpîn pe toate armele meseriei sale.

A urcat, meticulos, tenace, toate treptele ierarhiei universitare. De la anatomie a trecut, tot ca asistent, la chirurgie, în clinica profesorului Nana, unde a rămas pînă în 1962. Profesorul Nana, zice, m-a stimulat și mi-a deschis ochii, îndreptîndu-mi pașii către chirurgie. Azi, cînd elevul de altădată a devenit, el însuși, o personalitate de frunte a chirurgiei cardiovasculare mondiale, cu numele inclus în „Who's who in the Science”, se poate afirma, fără temeră de-a greși, că profesorul Nana a avut o intuiție deosebită. Din 1962, Pop D. Popa s-a mutat la Tîrgu Mureș, mai întîi ca șef de lucrări, apoi în calitate de conferențiar, din 1963 ca profesor, punînd bazele unei clinici repute și, încă mai important, formînd o adevărată școală. Liderii de azi ai școlii de chirurgie cardiovasculară de la Tîrgu Mureș, Radu Deak, Pavel Ilnițchi, Mihai Liebhardt ș.a. l-au avut pe Pop D. Popa ca maestru, luînd de la acesta numai pilde bune. Întrebat dacă menirea unui profe-

sor e să lase în urma sa oameni sau cărți, profesorul răspunde fără ezitare: și una, și alta.

A aiuns în vîrful piramidei tot dînd examene, tot trecînd concursuri. E de părere că acesta e sistemul cel mai bun, care-1 ține pe medici în priză, obligîndu-i să fie, tot timpul, la curent cu noutățile. Pledează pentru concursuri cît mai timpurii, care să asigure celor cu adevărat dotați accesul la o specializare cît mai precoce. Ca unul care a pornit-o devreme, încerdîndu-i-se bisturiul încă din anul 4, e convins că aceasta-i soluția: tinerii să fie lăsați să lucreze cît au entuziasm, cît au vigoare. Dacă un medic ajunge la specializare la 35 de ani, e tîrziu în disciplina de care, se ocupă, căci formarea unui chirurg cardiovascular bun cere o muncă de 10—15 ani. Nu totul, simte nevoia să precizeze, se învață din cărți, oricît ar fi ele de complete. Dă un exemplu în meseria asta, zice, un fir pus greșit poate însemna, uneori, viața bolnavului. Unde să-1 pui, pe marginea defectului septal interventricular, de pildă, scrie în carte, dar cum să-1 pui nu mai scrie?! Asta se vede, se deprinde, de aceea medicul, mai ales în prima parte a carierei, trebuie legați de sala de operații. Mai notăm: experiența e istoria nescrisă a unei meserii. Citeodată, mai sînt, din păcate, și astfel de situații, un om nu corespunde direcției pe care, prost sfătuit sau ajutat de un concurs de împrejurări, și-a ales-o. În momentul acela ar trebui să intervină profesorul și, el cunoscîndu-și cel mai bine colaboratorii, să-l îndrume către o altă disciplină. Ar cîștiga și cel în cauză, ar cîștiga și disciplina respectivă, fiind imposibil, nu-i așa?, să faci dintr-un șchiop, oricît te-ai strădui, un alergător de garduri?! Din el însă poate ieși un excelent muzician. Numai că, îl auzim, miinile profesorului sînt uneori legate și competența lui limitată. E, consideră, o greșeală. Dacă i-ai încredințat unui profesor o disciplină, să-1 s-o conducă el, căci nimeni nu poate ști mai bine cît poate fiecare din colaboratori. E nevoie de talent?, întrebăm. E nevoie de seriozitate, răspunde, de muncă, dar și de talent. De talent, de chemare, ziceți-i oricum, dar fără asta nu se poate, mai ales în neurochirurgie, în chirurgie cardiovasculară, în alte cîteva discipline în care, lipsit de talent, un medic nu va ajunge niciodată prea departe. Așa sînd lucrurile, i se pare normal ca virtuțile, studenții remarcăți în facultate, să intre cît mai devreme în meserie. Da, îl auzim, stagiatura e, în sine, o idee foarte bună, dar aplicarea ei cunoaște destule poticneli. Nu e atît de important ca un medic e stagiar, cît e important ce face el în acest rîstimp. Gîndește că fiecare minut al studentului aflat în instruire didactică trebuie controlat riguros. Cartelul de note, continuă, rămîne în dulap, cunoștințele pe care le-ai dobîndit te însoțesc, ca o carte de vizită, toată viața și ele decid dacă progresezi sau eșuezi în rutină și jumătăți de măsură.

În chirurgia cardiovasculară de azi, nu mai ajunge, zice, să ai mină bună. Trebuie să ai, întîi de toate, creier bun, căci acesta conduce mina. Într-o operație pe cord deschis, cînd fiecare secundă și fiecare gest contează, creierul funcționează ca un computer, dar drumul pînă aici e, acceptă, lung și greu. Trebuie să fii un bun anatomist, un bun fizilog, un bun

biochimist, un bun electronist, un bun clinician și, firește, un bun chirurg. Cîțiva din colaboratorii săi, chiar foarte tineri, posedă toate aceste calități, doctorii Martin Constantinescu, Dan Gherghiceanu, Mircea Birsan, Ion Socoteanu, Gheorghe Roth, Mircea Dobre și alții, iar profesorul e, și din acest punct de vedere, foarte mîndru. Are, s-o spunem deschis, și de ce. Clinica de la „Fundeni” e, fără exagerare, printre cele mai repute din lume, atîcînd cu succes afecțiuni dintre cele mai grave ale inimii. Aflăm că din 1976, de cînd serviciul s-a transformat în clinică, s-au efectuat aici 1633 de operații pe cord deschis, între care 913 intervenții valvulare. Inima are, se știe, 4 valve, iar profesorul a mers pînă acolo încît înlocuiește, în mod curent, 3 din ele. Denton A. Cooley, o celebritate în materie, afirmă că e de preferat transplantul unei astfel de intervenții, în timpul căreia inima organismului e oprită, funcțiile ei fiind preluate de aparate?! Pe o astfel de inimă, rece de 8—10 grade, acoperită cu ser fiziologic și răsătură de gheață, acționează profesorul Pop D. Popa, înlocuind valvele bolnave. Totul trebuie să dureze sub două ceasuri, limita de securitate e chiar mai mică, lupta pentru salvarea vieții fiind, cu adevărat, dramatică. Mai sînt, firește, și eșecuri, dar mortalitatea nu depășește, la „Fundeni”, 16 la sută, în timp ce, pe plan mondial, după o statistică recoltată din 10 mari centre, ea se ridică la 25—30 la sută.

Interesante sînt și opiniile profesorului cu privire la învățămîntul medical. Firesc ar fi, în concepția sa, ca fizica și chimia generală, care se predau în anul 1 de facultate, să fie preluate de liceu, iar facultatea să aibă, din start, 3 specializări mari. Pe de-o parte, disciplinele cu profil anatomochirurgical, pe de alta, medicina internă și disciplinele funcționale, în sfîrșit, cele de organizare. Dar-ac fi așa, completează, un chirurg ar face mai puțină pediatrie sau mai puțină igienă, dar mai multă anatomie. La fel, un internist nu și-ar ocupa atîta timp cu chirurgia. Azi, susține că medicina acoperă o suprafață mare, dar nu coboară cum și cît s-ar cuveni în adîncime. E ca și cînd, îl auzim, ai prefera să cînti așa și așa la 5 instrumente, în loc să stăpînești perfect unul singur?! Mai concret, profesorul ar axa anii preclinici 1 și 2, pe partea generală a disciplinelor, iar partea lor specială ar lega-o mai strîns de clinică. Detectează o serie de repetiții, de suprapuneri, de anomalii chiar. În anul 3, de pildă, studentul învață despre cancer, dar clinica lui se predă abia în anul următor?! În 4, li se vorbește despre traumatismele creierului, dar ei încă n-au făcut neurologie?! Mai are o propunere, și ea izvoită, firește, dintr-o mare experiență; fiecărui aparat, celui respirator, de exemplu, celui digestiv, celui cardiovascular etc., să i se rezerve, în bloc, un semestru, în care problematica să fie parcursă în întregime, de la anatomia plămînului, la aparatul respirator, pînă la ultima descoperire în materie. Crede că, dacă s-ar proceda așa, studentul ar rămîne cu o imagine mai funcțională, mai exactă. Mai notăm: nu e totul să ridici o problemă, trebuie s-o și rezolvi.

VIDIU IOANIȚOIA

Fațetele nocive ale rutinei

(Urmare din pag. 24)

el ajung doar foarte puțini. Pe drept și absolut normal spre spital s-au îndreptat cele mai mari eforturi financiare, cei mai buni specialiști și cele mai bune aparate. Cu toate acestea în toată lumea se combat mitul spitalului și spitalizării și mitul aparatului. Și la noi, deși de cîteva ani optica este în favoarea medicinei preventive, se impun măsuri mai ferme împotriva celor care nu utilizează corespunzător spitalul, aparatura existentă și laboratorul. Pledez deci pentru ideea ca în spital să ajungă cei cu adevărat bolnavi, iar aparatura medicală să fie bine întreținută și judicios folosită, să nu devină în nici un fel de situație o feudă personală. La Iași și Cluj-Napoca, de exemplu, două splendide edificii spitalicești de recuperare, o mindrie a Moldovei și Transilvaniei, a întregii țări, din motive mai mult sau mai puțin obiective, din păcate și din vina ministerului, și-au pierdut o parte din sacrele lor atribuții, deși sînt dotate la nivel internațional pe linia recuperării.

În toată lumea sînt preocupări pentru scăderea costurilor în materie de sănătate, care au atins cifre fabuloase. De exemplu, în R.F.G. și Anglia s-a renunțat, printre altele, la seringile de unică utilizare pentru că ele costă foarte scump și în consecință se caută soluții mai ieftine. De asemenea, în aceste țări cît și în altele bogate, se acționează pentru reducerea drogurilor esențiale, pentru diminuarea uzului și abuzului de medicamente — acest mare blestem al veacului nostru. Organizația Mondială a Sănătății susține că circa 200 de medicamente ar fi suficiente pentru acoperirea tuturor afecțiunilor. De asemenea, se reduce pe scară largă investigațiile inutile și agresive.

Se revine în mod firesc la „Primum non nocere” (adică în primul rînd să nu faci rău) — extraordinară menire pe care o are medicul încă din prima lui zi de profesie. Întorcerea la natură, această mirifică chemare întrevăzută de multă vreme este actuală astăzi. Nu este o utopie ci o necesitate. Medicina preventivă, latură inseparabilă a activității noastre, uneori o

declinăm frumos, îi consacram multe cărți, conferințe și congrese, dar din păcate nu s-a reușit să crească preocupările în acest domeniu. Medicina clasică, aceea de a nu preintimpina boala, mai domină încă gîndirea în materie de sănătate. Altfel nu se explică rezistența și conservatorismul ori de cîte ori se fac demersuri și se adaptează structurile paturilor și spitalelor la nevoile populației. La fel se petrec lucrurile și în privința pătrunderii noului în medicină, domeniu în care își mai fac loc orgolile și imperialismul moral al unei discipline sau alteia.

Prestigiul medicului este tot mai mult comentat. Faptele medicului, comportarea și corectitudinea lui, dacă-și pune de acord faptele cu vorbele, toate acestea se cunosc și cu rapiditate se comentează. De noi depinde în totalitate această pretenție și necesitate a zilelor de azi. Competența, omenia și corectitudinea nu pot fi înlocuite cu vorbe. Nimănul nu i se poate conferi nici autoritate și nici alte însușiri dacă nu le are. Meritele și prestigiul se cîștigă prin muncă cinstită și prin devotament față de popor.

Sînt reguli generale obligatorii și pentru medici. La minister se primesc multe scrisori în care oamenii — pe bună dreptate — reclamă atitudinea retrogradă a unora dintre noi. Trebuie să recunoaștem că o rană grea poate fi vindecată, dar o falmă proastă aproape imposibil. Zilele trecute, într-un mare județ un medic, apropiindu-se de pensie, spunea că au început subalternii să se agite pentru a-l lua locul și trimit anonime denigratoare. Am discutat și cu unii dintre aceștia și este păcat că ei și-au uitat înțelepciunea că disprețuind sfaturile bătrînilor rîmii sărac.

O mare pagubă în avutul obștesc, în calitatea actului medical, o constituie rutina. Cele mai extinse metode rutiniere în practica medicală sînt internările în spital, cuprinzînd un mare număr de cazuri fără a avea nevoie de îngrijiri sau investigații în condiții de spitalizare. De la an la an numărul celor internați fără motiv este în creștere. Unele secții de medicină internă, reumatologie, recuperare medicală sau secții exterioare cu profil de medicină ge-

nerală, cît și secții compartimente cu profil chirurgical sînt încărcate artificial cu procente ce variază curent între 25 pînă la 35%, cu o netă cazuistică de ambulator care este de resortul cabinetului de medicină generală sau al cabinetelor din poli-clinică. Se uzează și chiar se abuzează de felurite sindroame, care ascund o anumită superficialitate profesională.

Cu toate măsurile luate în ultimul timp, internarea în spital se face deseori sub imperiul rutinei. Această mentalitate se răsfrînge nefavorabil atît asupra utilizării raționale a paturilor cît și asupra fondurilor bănești alocate. Există pe această linie deosebiri atît între județe și spitale, cît mai ales între secții de același profil. Aceste aspecte sînt în strînsă legătură cu insuficiența grijă și răspundere a unor direcții sanitare, conduceri de spitale și mai ales a șefilor de secții pentru respectarea criteriilor, de internare în spital.

O analiză mai atentă a rutinei în practica medicală, arată existența unor secții

și compartimente de chirurgie generală care au un indice de intervenții operatorii deseori sub 50%. Internări de bolnavi cu suferințe nechirurgicale încărcă de asemenea artificial aceste secții cu o cazuistică de profil medical, cu multe alte cazuri străine de actul operator, situație care nu este justificată nici profesional, nici economic și nici deontologic. Sînt secții chirurgicale, mai ales în unele spitale generale, unde se neglijează că actul operator se face numai în echipă și coafine responsabilitate morală și juridică. Există situații în care se urmăresc interese nemedicale și care situează unele cadre medicale la periferia eticii profesionale și a moralei noastre socialiste.

O altă fațetă a rutinei este abuzul ce se practică în examenele radiologice, repetarea fără nici o justificare a radioscoopiilor, efectuarea de filme radiologice fără discernămint. Ministerul Sănătății, cu sprijinul celor mai bune cadre din asistență, cercetare și învățămînt a elaborat instrucțiuni clare de limitare a investigației radiologice la strictul necesar. Unii nu le cunosc, alții le încalcă, iar cei ce răspund la nivelul consiliului oamenilor muncii nu urmăresc respectarea lor, nu iau măsuri pentru a se aplica întocmai. Risipa de filme și mai ales riscul iradierii trebuie să trezească la realitate și bineînțeles la luarea de măsuri fără nici un fel de clemență.

Ar mai fi de adăugat la dosarul rutinei, pe lîngă alte aspecte necomentate, defectul rutinei practice conștient, adică ceea ce depășește capacitatea profesională și trece dincolo de limitele normalului și legii. Aș exemplifica rutina prescrierii de medicamente fără discernămint, în mod abuziv, arbitrar ori empiric. Unii, așa cum zice s-a spus, tratează orice formă de boală atrozică cu amestec de vitamine din grupul B (B₁, B₆, B₁₂) asociate intramuscular, vitamine care nu influențează evoluția bolii. O altă „tradiție” este prescrierea de antibiotice (penicilină, streptomycină, ampicilină, tetraciclină etc.) în virozele respiratorii, în gripe, dar se știe bine că virusurile nu sînt sensibile la antibiotice.

Bineînțeles că rutina se regăsește și printre noi, oameni buni, dealtfel, dar unii mai blazați, iar alora nu le pasă și nu vor să pună tot umărul la progres. Ei sînt de acord cu toate măsurile, dar atașamentul rămîne la nivelul teoretic.

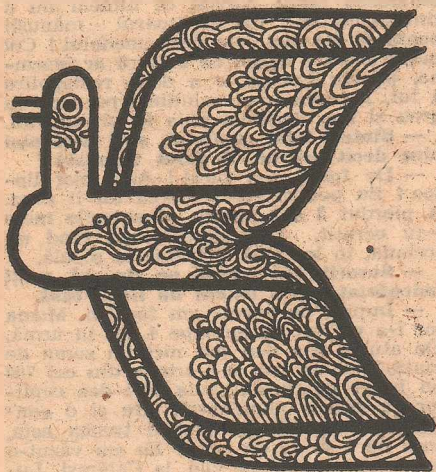
**Corespondență specială
pentru revista „Flacăra”
de la O. N. U.**

Star

Este afișul cel mai frecvent întâlnit. Un dreptunghi de carton pe care literele se văd de la distanță — STAR. De aproape se vede textul complet: Stop The Arms Race. Oprii cursa înarmărilor.

Între timp, curtea s-a umplut. Acolo, pe podiumul special amenajat, chiar lângă peretele sălii Adunării Generale, s-au așezat protagoniștii festivității care urmează să înceapă. Curtea sediului O.N.U. s-a umplut de lume. Oameni de pe toate continentele. Dar mai ales din Japonia. Stau în grupuri, discută. Se desprind, cite unul, cite unul, se apropie de tine și-ți pun în mână un pliant, sau o declarație a lui, supraviețuitorul de la Hiroshima. Sau o carte poștală cu Statuia din catedrala Nagasaki, rănită de suflul bombei atomice. Sau o insignă. Sau o mică piesă de hirtie pe care stă scris un nume. Nume ale celor ce au crescut copii rămași după Hiroshima și Nagasaki. Sau o coroană din flori de hirtie colorată, migălos lucrată. Simbolul prieteniei.

Pe scena amenajată lângă intrarea în Sala plenarelor, o femeie se apropie de microfon. „Bună ziua, doamnelor și domnilor. Secretarul general al O.N.U. va fi aici în câteva momente”.

A apărut. Elegant. Înaintează în aplauzele celor prezenți. În fața sa se află reprezentanții a 16 organizații naționale și internaționale neguvernamentale din Europa și America, din Asia, din Australia și Noua Zeelandă. Transmit Organizației Națiunilor Unite, secretarului general, apeluri pentru pace din țările lor. Mili-oane de semnături în limbile cele mai diferite. Cu caractere de literă care nimic comun una cu alta. Subiectul este comun: pacea. Trec, rind pe rind, cind își aud numele și prezintă dovada stringerii semnăturilor. Semnăturile propriu-zise sunt acolo, în volumele grele ce au laolaltă alură de piramidă. Zeci de milioane de semnături. Între cei care prezintă petiții — nonagenarul lord Philip Noel-Baker, laureat Nobel pentru pace.

„Inteligența omului a dat naștere unor arme extrem de sofisticate destinate distrugerii. Eu cred că puterea rațiunii și cel mai adinc impuls al ființei umane către bunăvoință și cooperare poate aduce de asemenea pacea și sfârșitul cursei înarmărilor. Este convingerea mea personală, profundă, că nevoia de a opri și inversa cursa înarmărilor și a elimina pericolul dezastrului nuclear reprezintă cel mai urgent imperativ care stă în fața comunității internaționale. Sint cuvintele lui Javier Perez de Cuellar, secretarul general al Națiunilor Unite.

Oficialii au plecat, în curte a rămas mulțimea de oameni vorbind nu știu câte din limbile pământului. Cifiva, fete și băieți, poartă pe spate și pe piept, inserate, zeci de permise de acces în incinta O.N.U. Sint cele eliberate pentru japonezii cărora li s-a refuzat de către Departamentul de Stat viza de intrare în Statele Unite. Sint acum depuse pe dalele de piatră ale calendarului. Una lângă alta. Zeci de persoane se string în jurul lor, se prind de miini și încep să îngine o melodie. Pare un cîntec de leagăn, murmurul lui se rostogolește cu discreție și constat că sint acum mult mai numeroase vocile înscrise în ciorchinele sonor potolit, care pare a purta pe valurile lui o barcă venind de la capătul lumii, cu grija de a nu-i deranja mersul pînă la celălalt capăt al lumii.

Simt cum mi se stringe pielea în lungul brațelor și mă aud pentru un timp cîntînd alături și împreună cu ei.

„No more Hiroshima!”
Cîntecul a trecut brusc în legătura de cuvinte a strigăturii.

„No more Nagasaki!”
Răspunsul se repetă furtunos.
În jurul nostru sint purtate, ca niște semne de punctuație într-o compunere pe o temă dată, literele ce-mi blocaseră privirea de cum am trecut pe poarta metalică dinspre First Avenue, venind spre clădirea Adunării Generale: S T A R.

Acum, spre deosebire de atunci, văd, fără să mă uit, și ce nu se vede în spațiul dintre cele patru litere.

New York

NEAGU UDROIU

Lumea în care trăim

„Stop WW III”

A fost o demonstrație fără precedent, scriu corespondenții. 750 000 de locuitori ai New York-ului au manifestat, în fața sediului O.N.U., împotriva primejdiei nucleare, și-au făcut auzită voința lor de a bara calea războiului.

O manifestație emoționantă nu numai prin amploarea ei, ci prin mesajul care l-a transmis. Mulțimile acestea ieșite pe marile artere ale metropolei americane, într-o diversitate politică, socială, religioasă, concludentă pentru profunzimea curentului pacifist, au dovedit că „omul simplu” nu rămîne indiferent la jocul politic, că nu poate fi redus la rolul de spectator.

Au ieșit în stradă oameni care, precum scria „New York Times”, „poate niciodată nu s-au gândit să participe la un asemenea marș, dar care s-au găsit în rindurile sale, împreună cu alte sute de mii, aduși de viziunea de coșmar a unui holocaust nuclear, care ar transforma Pămîntul într-o planetă pirjolită, fără viață”. Obsesia nucleară explică forța caracterului antirăzboinic. Dimensiunea primejdiei este înțeleasă într-o măsură crescîndă. Nu este vorba de o imagine vagă, greu descifrabilă, ci de argumente științifice, de fapte incontestabile, de fărîa adevărului.

O acțiune simptomatică în acest sens, desfășurată recent, a purtat titlul „Ground zero” și a fost organizată de grupul „Pămîntul nimicit”. Pe scurt, această acțiune s-a desfășurat în felul următor: în 750 de orașe, în 350 de institute și universități, în circa 1 000 de școli de pe întreg cuprinsul Statelor Unite au avut loc, timp de o săptămînă, numeroase marșuri, demonstrații, spectacole, a fost organizată plantarea unor fanioane care au delimitat „suprafața distrusă” din jurul fiecărui punct în care a căzut o bombă imaginară. Numeroși savanți, scriitori, oameni politici, au vorbit oamenilor, au descris efectele concrete pe care le-ar putea avea un război nuclear pentru Statele Unite. Concret, la obiect, în cuvinte puține, dar clare, foarte clare, pentru ca amenințarea să fie deslușită.

Nu este singura acțiune asemănătoare desfășurată în Statele Unite împotriva pericolului pe care îl reprezintă războiul nuclear. S-ar mai putea da și alte exemple.

Firește, avocații înarmării nucleare contraatacă. Uneori, mai fâțîș, alteori mai voalat, apelînd la fel de fel de argumente. Unul dintre specialiștii Casei Albe susține, de pildă, că „este pericolos să se introducă prea multe elemente emoționante în dezbateră antinucleară”. Propagarea ideii că un război nuclear înseamnă sfîrșitul vieții pe pămînt creează o atmosferă de panică.

De acord cu faptul că oamenii se pot înspăimînta. Dar spaima aceasta poate avea un efect pozitiv. Însă specialistul în cauză este alarmat de altceva: războiul nuclear este, bineînțeles, un coșmar, afirmă el, dar „prudența trebuie să ne

facă să știm că un asemenea război poate avea loc”. „Dacă considerăm că armele nucleare sint inutilizabile și că un război nuclear este de neconceput — afirmă el — apărarea noastră nu va putea răspunde la un atac al inamicului”.

Ciudată logică: înarmarea nucleară nu ar trebui combătută, deoarece ar scădea capacitatea de a utiliza aceste arme ale apocalipsului. În subtext, se descifrează în fond ideea acceptării războiului nuclear. Dar problema este tocmai de a nu folosi niciodată aceste arme, de către absolut nici un stat posesor de arme nucleare. Opinia publică — americană, europeană, de pretutîndeni — nu acceptă „legitimizarea” războiului nuclear „limitat” sau nelimitat, mărturisit sau nemărturisit.

În ultimii ani în Statele Unite au apărut peste 120 de cărți consacrate războiului nuclear. Unele descriu posibila desfășurare a unui asemenea război, altele urmările acestuia sau cum trebuie să te aperi în cazul declanșării acestuia.

Desigur, sint și unele volume în care autorii opiniază pentru pregătirea unui asemenea război, sau alții care consideră continuarea cursei înarmărilor nucleare un instrument al „descurajării” împotriva declanșării unui asemenea război. Totuși, majoritatea cărților, folosind date preluate din fizică și din științele militare, din biologie și medicină, descriu în amănunțime efectele catastrofale ale unui război nuclear. Și, cum amintea A.F.P. într-o corespondență din Washington, o fac în mod din ce în ce mai convingător. Concluzia acestora este că „un holocaust nuclear poate duce la distrugerea Americii, la distrugerea întregii omeniri”.

Iată de ce tot mai mulți americani se pronunță împotriva pericolului nuclear. Soarta umanității, soarta Americii, dar, mai ales, soarta proprie îi preocupă.

Cei 750 000 de manifestanți de la New York au dat expresie, în stradă, în văzul întregii umanități, gîndurilor, întrebărilor și neliniștii lor. Căci a fost o demonstrație a unor oameni preocupați de destinul lor și al semenilor lor. O machetă simbolică înfățișă o mină întinsă care vrea parcă să avertizeze pe oameni. Alături stătea scris: „Stop WW III” (Stop celui de-al treilea război mondial!).

- Sintetic, clar, exact.
- Stop pericolului de război.
- Stop demenței nucleare.
- Stop absurdelor înarmări.

750 000 au fost demonstrații de la New York. Dar milioane, zeci de milioane de americani li însoțeau cu gîndurile, neliniștile și speranțele lor...

AL. PINTEA

**„Noi, românii,
avem un loc aparte
în devenirea
fenomenelor istorice”**

— Stimate domnule prof. dr. Iosif Constantin Drăgan, ca istoric, ca om de cultură și de acțiuni practice pe plan social aveți multe de spus, deși o exegeză asupra domeniilor dv. de activitate nu s-a întreprins încă. Pînă se va scrie această exegeză, convorbirile rămîn singurele modalități de a dezvălîni „fața launtrică” a problemelor de care vă ocupați.

— Da! Trăim într-o lume a dialogurilor și convorbirilor care nu s-au demonetizat, deși unii monologhează încă, indeosebi zarafii ideilor, dominați de agresivitatea spiritului pragmatic, convinși că totul se cumpără și se poate vinde. Iată, însă, că sintem încercați în acest secol XX de o puternică chemare a originilor, prin care națiunile vor să-și descopere aportul și rostul lor în rosturile lumii actuale. Supremul scop este apărarea identităților spirituale, pentru ca acestea să nu se pulverizeze în setul incolor al calculator de moment. Variabilele de substrat ale unei culturi cu putere decisivă, în ciuda aparențelor. Prefacerile uimitoare din lumea modernă nu sint univoce și nu reclamă doar tehnică și formule universale valabile, cum predică unii, ci mult mai sigur, afirmarea notelor de substrat al vieții popoarelor, lăsa-te prea mult pradă întimplărilor și deciziilor de moment în istorie. Este și motivul pentru care, ca jurist și istoric, m-am îndreptat spre acel spirit justițiar în istorie, dacă se poate spune așa, dorînc să arăt, așa cum au arătat și înainte-mergătorii noștri, dar n-au fost ascultați, că noi, românii, avem un loc aparte în devenirea fenomenelor istorice. Dacoromanitatea noastră nu e o invenție a nimănui. Eane spune că traco-geto-dacii aveau o lume a lor, un sistem de viață, o ordine launtrică în spiritualitatea lor, atunci cînd cucerirea romană a devenit

o realitate. Aveau, acești traco-geto-daci, idealuri de viață și aspirații concretizate în forme materiale ce vin din neolitic, și mai departe, fie că ne gîndim la „Tablițele” de la Tărtăria sau la „Gînditorul” de la Hamangia. Străinii au avut grijă să exploreze emisia de semne a acestor creații și le-au dat atenția cuvenită, chiar un Tomaschek, așa cum arată și iluminatul Părvan în „Getica” sa.

— Atunci cum vă explicați rezervele unora față de tendințele mai așdine de evaluare a spiritualității noastre arhaice, traco-geto-dace? De unde provin aceste rezerve și care poate fi înțelesul lor?

— Nu voi merge prea departe. Voi spune însă că pe lângă moștenirile noastre materiale străvechi, avem și moșteniri psihologice mai noi, de un veac încoace, care au devenit, de fapt, complexe psihologice de inferioritate. Stăpînirile care s-au abătut asupra acestui binecuvîntat pămînt românesc au avut grijă să îngroașă și să întărească liniile psihologice ale acestui complex. În parte au reușit. Așa s-a creat imaginea despre omul simplu al acestui pămînt, considerat un neputincios și un nechemat la rosturile vieții istorice și sociale. Marele paradox e acela că tocmai acest om simplu, iobag sau țăran liber, a susținut, după ce a creat, cea mai înălțătoare civilizație, petrecută în creștăurile stilului de lemn, în tulburătoarea asociere a culorilor din portul popular, în freamătul răsfrînt de chemarea metafizică a baladei sau a cîntecului, respectiv, în tot ce poartă pecetea originară a unui epos.

— Altfel spus, înțeleg că pledați pentru readucerea la viață a originilor. Pledez și eu pentru o filosofie a originilor, care trebuie scrisă și care ne spune că zestrea noastră dintii pulsează în memoria nescrisă a veacurilor de legendă, de mit, de datini și obiceiuri, alcătuint un complex de viață inimitabil, de valoare universală. Ce adevăruri credeți că poartă acest inimitabil mod de viață în cultura românească?

— Aș spune că popoarele mici au destine mari, prin acel inedit al culturii lor materiale și spirituale. Mai mult, cred că popoarele mici se apără prin cultură. Eposul românesc nescris, la care s-au oprit un Eminescu, Hașdeu, Iorga sau Blaga, explorînd din el mitul, înțelegciunea cuvintelor bătrîne sau motivele filosofice ale creației, ne stă pavază dreaptă pentru orice intenție de viitor. Noi nu putem intra în universal decit prin nota umanistă și universală a creațiilor acestui pămînt. Au dovedit-o Brăncuși, Enescu și același Blaga, întorși spre acel „strat al mumelor” în găsirea notei noastre proprii în universalitate. Există astăzi o sete de originar. Mai mult ca oricînd. Ea este explicabilă, dacă vrem să acordăm tuturor națiunilor dreptul la identitatea lor proprie, pe care veacurile trecute n-au luat-o în seamă suficient. Unele popoare duc azi și lupte armate pentru teritorii legendare, nu doar pentru impunerea spiritualității lor. Să privim cu ochii deschiși aceste lucruri. E greu să mai trecem peste ele, căci se impun. De aici și alarma falsă a unora care cred că reabilitarea modernă a tradițiilor culturii înseamnă un regres, sau că ea ne-ar împinge spre preocupări mărginașe. Consultați enciclopediile de azi care au apărut în zeci de tomuri și care explorează mitologia, cre-

dințele și tradițiile, fie că e vorba de cultura sud-americană, senegaleză sau iudaică. Totul trebuie cunoscut. Și cred că e bine așa, fără justificări pentru unii și restricții pentru alții. Căci de la aceste restricții încep discriminările și tendințele de supraevaluare a unor culturi, în raport cu altele, și tot de aici începe nevoia de dominație și „rasismul”, ca să zic așa, în cultură, tot atit de periculos ca cel politic, de tristă amintire.

— Să depășim, dacă vreți, discuția despre noi, în dorința de a afla ceva despre prezența dv. în conștiința europeană. În ce constă acest europeanism?

— Nu-mi aparține formula „europeanism”, dar îmi aparține continuarea unor eforturi în promovarea și înfăptuirea acestuia. De la preocupările mele de marketing, în diferite capitale, nu numai europene, pînă la „Parlamentul european”, există aceeași constanță preocupare pentru destinele bătrînelui continent. Voi spune că, în acest sens, „Fundăția Drăgan” organizează, anual, simpoziune dedicate spiritualității traco-geto-dace în aria culturii europene. Anul trecut am organizat la Roma, Milano și Torino simpozionul Emineșeu, cu participare europeană. Publicațiile tipărite de Editura Nagard corespund intențiilor de mai sus, ele mijloace acțiunea europeanismului.

— Reveniți mereu și mereu în patrie.

— Sint bucuros că puterile mele sporesc de cite ori ajung în teritoriile sufletești de aici, aici unde oamenii acestui pămînt au o filosofie a lor. Nu din conjunctură, ci convins de acest adevăr, vă voi spune că anul trecut, la pierderea iubitei mele mame, Cornelia Murariu Drăgan, redactorul șef al revistei „Flacăra” — poetul ales, Adrian Păunescu — mi-a trimis o telegramă de condoleanțe, în care scria: „În doliul care vă înfășoară, rămîne încă țara, cea pe care nădăjdum să n-o pierdeți niciodată”. Iată exprimată o filosofie. Orice comentariu e de prisos.

Convorbire consemnată de
VASILE VETIȘANU

Cronica șoselei

Care e vina lui Mihăiță și a surioarelor lui?

Auzindu-l și văzându-l pe prof. dr. docent Victor Ciobanu la radio și la televizor, vorbind atât de cald și de competent, atât de limpede și de convingător, încercăm mai întâi un sentiment de mândrie, asociind acest mare suflet cu alte nume de imens prestigiu care slujesc cu pasiune și dăruire poporul, sănătatea noastră, nume care au dus faima medicinei românești pe întreg globul.

E greu de înțeles cum, totuși, oamenii care au la dispoziție toate mijloacele de informare în masă, plus spitale, policlinici și alte instituții medicale, să ignore până într-atât toate eforturile pe care, de fapt, nu numai medicina, ci societatea le face în folosul lor direct.

Cazul lui Nicolae P. nu e din păcate singurul. La 56 ani obține permisul de conducere, după repetate încercări. De! Așa-l cind înveți pilotajul la vîrsta asta, vor spune unii. Da, e adevărat, e mai greu și cu reflexele și cu vederea și cu rezistența la repetarea unor manevre și cu nervii și cu... tot!

Dar cînd ai obținut acest mic, dar atât de rîvnit cartonaș roz, tu, omule, tu Nicolae V., pe umerii căruia apasă, din momentul primirii acestui drept, o imensă responsabilitate socială și în a cărui fișă medicală este consemnat lapidar, precis „Hipertensiune arterială oscilatorie” și ai peste o sută de kilograme greutate, la nici un metru și cincizeci și cinci înălțime, de ce nu iei măsuri în spiritul recomandărilor marelui nostru binefăcător, ce se numește prof. V. Ciobanu, recomandăci proliferate de fapt prin mii de alte căi, inclusiv prin sfaturile sintetizate, pe care ți le dă repetat medicul policlinicii unde ai sus-menționată fișă?

S-ar zice că lucrînd în domeniul alimentației publice, fiind tot timpul tentat să guste fel de fel de bucate și licori și asta vreme de 30 și ceva de ani, lui Nicolae i-a fost greu dar nu imposibil să țină regimul alimentar cuvenit. Cert e că N.V. avea un adevărat cult pentru mese copioase, pentru chiohanuri. El nu avea liniște, pînă ce nu era literalmente înconjurat de toată gama de farfurii și de sticle (nu goale bineînțeles).

Cu trecerea anilor linia graficului ce consemna consumul de licori de către N.V. mergea tot mai sus.

A doua lui pasiune s-a născut din momentul ca a început să guste satisfacțiile ce ți le dă pilotarea mașinii. Experiența extrem de redusă, stingăciile evidente, căci nu prea avea el chemare pentru volan, vîrsta, care nu-i mai permițea, oricît ar fi vrut el, să ajungă la performanțele lui Jim Clark, făceau ca Nicolae să fie descoperi ținta ironiilor colegilor.

Ținea la mașină ca la ochii din cap. „Mă, Nicolae, la întreprinderea noastră de alimentație publică nu s-a mai pomenit așa ceva. Să-ți solicite șofu mașina și tu să-l refuzi. Nu știi că la noi e un fel de programare nescrișă? Fiecărui îi vine rîndul, o dată la două luni, să îmînizeze frumusețea șefului cheile de la mașină, cu plinul făcut?”

„Uite că n-ăm știut de rînduiala asta abuzivă. Eu is proaspăt posesor de autoturism. Dar nici pe viitor n-am intenția să i-o împrumut. Și cu asta am pus punct.”

Alta din marile plăceri ale lui N.V. era vizitarea meleagurilor natale. Firească pentru orice om dorința de a revădea locurile unde s-a născut și a crescut. În cazul lui Nicolae acest contact periodic cu mama natură avea o nuanță oarecum specifică. Dispunînd de o seculă atât de eficientă ca mașina, posibilitatea de a-și vedea rubedeniile se dubla, se tripla, iar aria de cuprindere a localităților din zonă creștea și ea în aceeași proporție. Vizitele se făceau cu teamei, nu formal. Dacă într-o comună avea cinci neamuri, asta însemna 5 mese consistente, bine stropite cu vin negru (asta, zicea Nicolae, că-i face lui bine) și cu numeroase orătării sacrificate. Cum datorită specificului serviciului 5 zile lucra și cinci era liber, și cum locurile natale nu erau chiar așa departe de municipiul unde muncea, avea posibilitatea să facă destule vizite. Într-un turneu de 3 zile, de pildă, a vizitat o duzină de familii. Nu numai rude, ci și cunoscuți, vecini. Peste tot s-au tăiat orătării, s-au umplut cafelele. Se bucura de simpatie. Nicolae era peste tot primit cu brațele deschise.

„Măi, Nicule, eu nu-s invidios pe tine că tragi cite 5-6 chiohanuri pe zi, da cu tensiunea și cu diabetul tău depistat recent ce te faci?” Întrebare pusă de un coleg de serviciu, la care Nicolae a dat un răspuns pe cit de scurt, pe atît de clar (nu însă la fel de înțeles) „Odată și-odată

tot o să mor, măcar să mor sătul.”

Așa, de fapt, s-a și întîmplat. Pe cînd se întorcea dintr-un tureu gastronomic în care bătuse toate recordurile (13 mese „masive” fiecare de cel puțin 3 ore, gustările de dimineață și cele dintre mesele de bază) Nicolae, rîndul cu vitează, mult peste cea impusă de curbule, rampele, îngustările de drum, ploaia mocănească ce cădea fără intrerupere, a pierdut controlul mașinii intrînd într-un pom. Skoda s-a făcut praf. Șoferul și cei patru ocupanți (soția și trei prieteni) au murit pe loc. Acul vitezometrului s-a oprit la 112 km pe oră. Rula pe o porțiune dreaptă de 5-6 kilometri. Nu s-a putut stabili, a dormit la volan, a suferit un atac de cor? (Unii medici înclină spre o atare ipoteză. Nu afirmă însă nimeni cu certitudine).

Sigur e însă că în singele lui N.V. nu s-a găsit deloc alcool. Și rudele vizitate afirmă că, cu 24 de ore înainte de plecare, nu a gustat nici o picătură de vin sau altceva. A plecat la drum, însă imediat după masa de prînz care a început la 12 și s-a terminat la 4 d.a.

Nicolae ajunsese în ultimul timp la 115 kilograme greutate. Cu două zile înainte morții, tocmai cînd era instalat la masă la o rudă, l-a iritat la culme un vecin, care a adus vorba de bolile de nutriție „Ce viață rațională, mă Ilie? Na, că bazaconile astea au ajuns și la țară”. Apoi, deodată, a trecut la viitorul copiilor. „Am trei copii care anul ăsta dau treapta, unul, Mihăiță, pe a doua, și fetele, Angela și Victoria, pe prima. Nu-mi fac probleme. Stiu, bine! Nu, îi fac picolo pe toți la mine la restaurant. Și uite că nu mai poți dormi din cauza bolilor de nutriție, făcîndu-mi de fapt mie aluzie că-s obez. Fă bine și mai adu niște „motorină”, nu vezi că e pe terminate!”

Cred că prezența unor medici pe șosele la punctele filtru (există o oarecare experiență în acest sens) ar fi mai mult decît salutară. Să le explice ei, cei mai competenți, șoferilor, ce înseamnă și ce urmări poate avea acest cocteil periculos dintre volan și tot felul de boli cronice „colecționate” de șoferi, care pun în pericol nu numai viața lor, ci a întregii colectivități. Și o întrebare pe care o pun cei ce l-au cunoscut pe N.V.: Ce vină au cei trei adolescenți că au rămas fără tată și fără mamă tocmai cînd au nevoie de mai multă îndrumare?

VICTOR BEDA

Un copil acuzat doar pe... prezumții

Acuzațiile curg precum o apă care a rupt stăvilarul: din partea casei de copii, din partea comisiei sectorului 4 pentru ocrotirea minorilor, a tatălui... Se reiau unele pe altele, se întregesc, lipindu-se, pe alocuri, „florițele”, pentru ca asupra cazului Lucian Fieraru să nu mai existe nici un dubiu. Minorul — se subliniază în mai toate adresele și caracterizările — are apucăturile unui delinquent, fură din unități comerciale, din piețe, cerșește, călătorește clandestin, doarme pe unde poate împreună cu alte elemente de clasă, cînd ajunge pe acasă, adus de tatăl său, fură tot ce se poate fura, bani, pățuri, obiecte... Trei ani la rînd apare înscris la Casa de copii școlari nr. 7, în cataloagele școlii 111, dar de fapt el nu a stat în casa de copii, ci pe la rudele din București, și provincie făcînd naveta București — Focșani. Trei ani la rînd este declarat astfel repetent în clasa a V-a. Este un pericol cert pentru ceilalți doi frați mai mici înscrisi la aceeași casă de copii, influențază negativ întregul colectiv. Iată de ce propunerea schimbării formei de ocrotire din casa de copii școlari, în grup școlar special din sistemul Ministerului Muncii (altfel spus, un fel de școală de reeducare), pare a fi, în această situație, singura salvare. El, Lucian Fieraru intră, precum o mină într-o mînășă în Legea nr. 3/1970, articolul 1, litera „d” care vizează minorii ce au săvîrșit fapte prevăzute de legea penală, dar nu răspund penal, sau sînt expuși să săvîrșească asemenea fapte. Numai că nimeni nu a ținut cont că uneori tiparul mînășii poate să fie mai mic decît modelul! Cel puțin acum o astfel de măsură ar însemna, pentru Lucian, o a doua rostogolire a lui, ruperea unui echilibru pe care cu greu și l-a recîștigat abia în ultimul an.

— Sîntei tatăl copilului, știi deci mai bine decît oricine. A furat vreo dată?

— De furat, n-a furat! Asta mai lipsea! Eu pentru comportarea lui îl acuz.

A pierdut 3 ani pentru că surorile mele l-au ocrotit, i-au deschis ușa cînd nu trebuia; în loc să-l fi trimis la școală.

— Surorile vă acuză pe dv. că v-ați îndepărtat toți 3 băieții de lingă casă.

— Împins de nevoie am făcut-o. Mama lor i-a părăsit cu aproape 4 ani în urmă. De atunci n-a mai dat nici un semn de viață, nici un ban n-a trimis din cei 700 lei lunar pe care trebuia să-i dea copiilor ca pensie alimentară. Are și o condamnare de 1,5 ani pentru treaba asta, însă nu i se dă de urmă. Eu am văzut-o acum citeva luni de zile, la Călărași. Lucra la Vinalcol, la imbuteliere, ca zilieră. Cum de nu-i dau de urmă cel de la miliție, nu pricep. Pentru copil m-am dus să stau de vorbă cu ea. A invocat însă că lăsase mîncarea pe foc și a dispărut.

— Ce-l reproșați, totuși, lui Lucian?

— Comportarea lui, v-am spus! Am vrut să-l aduc în familia mea cînd am văzut că nu se acomodează în nici un fel la casa de copii. L-am scos de acolo și l-am înscris la Școala 36 de aici, din cartier. N-a vrut să stea, influențat tot de surorile mele.

— De la Școala nr. 36 ni s-a vorbit frumos despre Lucian. E un copil cuminte, liniștit, fără probleme. Doar citeva întirziri la ore firești, am zice noi, ținînd cont că vine tocmai din Școala pe Giurgului. Cînd ar mai avea timp să și vagabondeze?

— Trebuie să recunoșc că în ultimul timp vine pe acasă mai des, că ne vorbește frumos, își face lecțiile în liniște. N-am nimic cu el cînd îl văd așa.

— Atunci de ce ați cerut tocmai acum internarea lui la o școală de reeducare?

— Ca să se facă om! El, tovarășul, a băgat zădărnici între mine și surorile mele. El e mărul discordiei!

— Sîntei directorul Casei de copii nr. 7 de foarte mulți ani. Aveți deci multă experiență, tovarășe Dan Hătuțescu. Care-i punctul dumneavoastră de vedere în ce-l privește pe Lucian Fieraru?

— Personal nu sînt de părere că trebuie încredințat unei școli de reeducare.

— Cum se face deci că ați propus de două ori internarea lui într-un astfel de grup școlar special al Ministerului Muncii?

— Pentru că eforturile noastre privind școlarizarea lui au rămas fără rezultat 3 ani la rînd. Acesta a fost și motivul pentru care în anul școlar 1981-1982 i-am aranjat, fără forme legale, reinscrierea lui la o altă școală — nr. 36. E un punct cîștigat faptul că aici s-a stabilit, avînd frecvență bună, notele, în cea mai mare parte, și ele bune.

— Pe ce bază a fost acuzat Lucian că fură din magazine, din piețe, de acasă, că cerșește, altfel spus, pe ce considerente l-ați băgat în tiparul micului delinvent?

— S-a pornit de la prezumția că un copil care nu are unde să stea — tatăl neprimindu-l acasă — trebuie să mîncească pe undeva...

— De la o prezumție s-a întocmit un dosar. Un dosar care înseamnă viața unui copil.

— Iată de ce credem că trebuie studiată cu multă atenție de către comisia municipală de ocrotire a minorilor propunerea celor 3 mătusei de a se încredința unela dintre ele minorul Lucian Fieraru și a nu se da curs dosarului de trimitere la o școală de reeducare.

GEORGETA ȘTEFANESCU

Erori contra valorii, erori contra moralei

Examenul

În luna și anul cînd împlinea 16 ani (s-a născut la 10 iulie 1965, Valentinei Donner, aflată la porțile destinului, nu l-s-a dat voie să pătrundă dincolo de poarta la care a bătut, pe care și-a ales-o, spre care a sperat și visat nu pur și simplu contemplativ ci mîncînd. I s-a arătat alta, prin care a fost împinsă contrar voinței ei.

După ce a terminat opt clase generale, a candidat și a reușit la Liceul pedagogic din Timișoara, orașul său natal. Pentru că știa foarte bine de-atunci ce vroea să facă în viață, ce vrea să devină, să profeseze, să slujească. A depus (conform instrucțiunilor M.E.I.), încă de-atunci, o opțiune scrisă pentru profesia de ÎNVĂȚĂTOARE. (Opțiun, se spune, mai mult orientative pentru școală, pentru a dirija preferințele și aptitudinile elevilor și în funcție de necesarul de cadre pentru învățămînt al județului). Opțiune deci nu definitivă, dar foarte importantă. A venit și momentul decisiv: examenul de admitere în clasa a XI-a. Alături de alți 23 de colegi, Valentina își menține opțiunea (așa cum reiese din „Fișa de înscriere”, sub semnătura sa și cu recomandarea școlii, în funcție de aptitudinile și inclinațiile dovedite în primele două clase de liceu).

O înscrie cu litere mari, frumos desenate, trădînd dragoste și speranță: ÎNVĂȚĂTOARE. Total: 24 opțiuni pe 18 locuri. Emoții. Concurență. Susține examenul (scris și oral). Se calculează mediile intermediare, se desfac tezele, se finalizează notele. Valentina Donner întruște 7,57 și este penultima, a 17-a. Deci nivelul a fost foarte ridicat, elevii au muncit pe note. Ultima din grupa reușiților la învățatori — colega sa. Elena V. Dur, cu 7,44. Dacă s-ar fi respectat Normele de admitere, în speță punctul 18 al Instrucțiunilor Ministerului Educației și Învățămîntului de admitere în clasa a XI-a de liceu (broșura apărută în preajma sesiunii din vara lui 1981) totul ar fi fost în ordine, legal, normal, moral. Ar fi intrat cei mai buni, intrucît, iată cum glăsuiește respectivul articol: „Admiterea candidaților în clasa a XI-a de liceu se face în ordinea descrescîndă a mediilor finale de concurs și în limita numărului de locuri planificate pentru fiecare profil. La profilurile prevăzute în anexa nr. 4, media finală de admitere nu poate fi mai mică de 5,00, cu excepția profilurilor pedagogice, muzică, arte plastice și decoratiuni și coregrafie la care această medie nu poate fi mai mică de 6,00. (La Liceul pedagogic din Timișoara, toți candidații, indiferent de opțiune — învățatori sau educatori pentru învățămîntul preșcolar — au intrunit medii peste 6, cea mai mică, fiind chiar 6,00. Nu știm cum ar fi putut fi altfel din moment ce pentru clasa a XI-a existau tot atîtea locuri cîtși elevii au absolvit clasa a X-a și au intrat la început în clasa a IX-a, și din moment, ce la acest profil nu poș concura decît

absolvenții ai treptei întii tot ai unui liceu pedagogic, cum prevăd respectivele instrucțiuni!). Cum concurența determinată de opțiuni a fost numai pentru grupa învățătorilor, în mod... automat (dar nu și firesc, cine mai poate fi stimulat pentru secția de educatoare, din vreme ce, tot ceea „ce cade” de la prima grupă ajunge aici!?!?) ceilalți au ocupat celelalte 18 locuri, adică ar fi trebuit să le ocupe. Apare însă... „o ciudățenie”, i s-a zis: din cei trei băieți (și singurii existenți în clasă) care au optat pentru „învățători”, doi intrunesc medii sub 7,44: Latcu Dorel cu 7,13 și Antonii Ionel cu 6,69. Băieții — educatori de grădiniță? Directoarea, prof. Margareta Oclisan, se adresează inspectoratului școlar județean, tovarășului inspector general Vasile Bolog.

Verdictul

Tovarășul inspector școlar general Vasile Bolog, de la înălțimea funcției sale cu putere de decizie și, lertă-tă-ne fie spusa directă, a judecării sale (masculine!) decretă că, „în mod automat”, ultimele două eleve din lista învățătorilor să fie trecute la educatoarea lor cei doi băieți să fie aduși în locul acestora (adică mai în față, pe nemeritate). Și gata, totul s-a rezolvat!

E drept? E moral? E echitabil? A-tunci ce rol a mai avut concursul? A-tunci ce rol mai are regulamentul și metodologia examenului de admitere? Se pare că nu și-au pus asemenea întrebări nici mai sus, cadre din Ministerul Educației și Învățămîntului, unde s-a adresat de numeroase ori tatăl elevii Donner Valentinea, răspunzîndu-i-se ca și redacției noastre că „situația este definitivă. Nu este nici o greșeală”. În numele a CE dăm asemenea verdicte? În numele unei judecări ridicate la rang de tradiție?! Fetele au muncit, au învățat, au transpirat. (A se vedea și situația lor școlară din clasa a XI-a care e bună.) La început de viață, la o vîrstă a cimentării fundamentalelor convingeri și sentimente, se lovesc brutal de zidul unei nedreptăți. Chiar nu contează pentru cei mențiți să promoveze o înaltă pedagogie socială?! Șocul n-a trecut încă; una dintre ele, în toamnă, a pîndit o lună și jumătate usa cancelariei, întrebînd dacă n-a venit de la minister, de la București (unde tatăl ei a întreprins numeroase audiențe și a depus numeroase memorii, care toate ajungeau la același om, omul care a spus NU, validînd eroarea de la Timișoara), un răspuns drept, care s-o repună în DREPTUL ei. Dar n-a venit!

Cercul vicios al instrucțiunilor

Și în răspunsul dat redacției noastre la memoriul lui Donner Constantin pe care l-am trimis, în speranța unei reanalizări a situației și corectarea greșelii (a fost întotdeauna nobil să corectăm greșelile chiar și în istorie), se precizează că

CICI IORDACHE

Intimplări adevărate

Sunase clopoțelul, copiii toți erau în clasă, numai el lipsea. Colegul lui de bancă încercase tocmai să se strecoare afară să-l cheme, dar chiar atunci intra și profesorul de fizică. Le era și diriginte. Nu-i mai rămânea decât să-i scoată niscaiva caiete pe bancă, mai mult așa, de parcă ar fi fost și el acolo. După vreo zece minute apăruse și el. Toată clasa izbucnise în ris. E drept, nu arăta prea grozav. Era cam sfrijit, iar părul, numai bucle, aproape îi acoperea ochii verzi ce iscodeau în jur cu teamă. Era îmbrăcat curat, dar hainele îi erau cam mici și în plus, purtau semnele unor împunsături de ac stingace. Fără să spună un cuvânt, se așezase în bancă. Din nou, hohotele de ris ale colegilor se revărsară, căpătând în adâncul ființei lui rezonanța dangătelor de clopote stornite. Fără voie, își amintise de învățătorul blînd și bun de care se despărțise de vreo doi ani. Oare ce-ar fi spus văzîndu-l acum? Dinsul îl înțelegea și poate că... Glasul ironic al profesorului îl fulgerase, curmîndu-i orice gând: „Ai mai vindut vreun ceas, ceva?”

Atît a trebuit; era exact ce așteptaseră băieții! În amuzamentul general, copilul se ridicase respectuos, privindu-și cu capul plecat caietele. Obrajii i se îmbujoraseră. O lacrimă i se prelinse, poposind pe un caiet îmbrăcat cu griji. Încercase să și-o ascundă, străduindu-se să zîmbească, dar nu reușise. Din nou, nu rostea nici o vorbă. Înțelesese că era compromis din clipa cînd milițianul, văzîndu-l pe stradă că vinde un „Doxa” pe cîteva sute de lei, îl aduse la directorul școlii...

Ceea ce îl determinase pe omul legii să considere că are de-a face cu un bișnițar versat era, pentru moment, tocmai faptul că micul contravenient nu încercase să o ia la sănătoasă. Totuși, ciudat, nici nu se rătoise la el cu obișnuitul zîmbet obraznic însoțit de „ce-ai cu mine, nene?” Directorul însă îl trăsese o săpuneală zdravănă și îi ceruse să vină imediat cu unul dintre părinți. Or, asta era imposibil. Atunci, băiatul hotărîse să nu mai vină la școală, dar gîndul acesta îl îngrozea. Venise totuși.

„Doar colegul lui de bancă nu lăsa să se frămînta de parcă ar fi dorit să spună ceva. Brusc, se ridicase și el în picioare, dar ochii copilului îl fulgeraseră cu oarecare asprime. Înțelesese că trebuia să-și respecte jurămîntul făcut cu o zi înainte. Se așezase tăcut. Și oricum, nu avea șanse să-l convingă pe cei din jur, că băiatul de-alături încercase să-și vindă ceasul primit de ziua lui, cu gîndul bun de a-i duce la București, mamei, la spital, o prăjitură care știa că-i place mult. Și nici unul dintre cei doi nu putea ști atunci că, din acea dimineață, truditel mame nu-i mai plăceau prăjiturile.

Risetele se potoliseră. Începuse ora de fizică.

CONSTANTIN BALACCIU

NOTA — Intimplarca a avut loc într-un oraș de pe malul Dunării.

Șoseaua

Cînd m-am născut am dat cu ochii de o șosea — susă cum i se spune la noi, la Pojogeni, cu accentul pe ultima literă și cum pronunțau bătrînii noștri, bolnavi de sărăcie, ieșind în poartă și întinzînd degetul spre capătul ei cel de sus: „n-am ce să-ți dau decît șosaua, du-te!”

Șoseaua era atunci un fel de salvare. Prin ea puteai ieși oricînd în lume și mie mi se părea nu numai promițătoare și plină de speranțe ci și extrem de frumoasă, cu șanțuri care înfloreau primăvara și cu tot felul de pomi înlocuiți azi cu stîlpi de înaltă tensiune. Prin acei pomi eu am aflat iniția oară gustul merelor, al dudelor și al perelor pădurețe, mult mai dulci atunci decît perele altoite, înobilate de azi, iar prin șosea am aflat mările și oceanele, fiindcă ea nu avea sfîrșit: „du-te unde-ai vedea cu ochii”, mări și oceane descrise de mama și de tata pe care ei nu le văzuseră niciodată. Dar eu le știam încă de pe atunci din ochii lor și din cei ai șoselei. Fiindcă, așa cum știi și tu, șoseaua avea ochi, ochi mari și cumva albaștri, pe care ni i-a dat nouă. Era o șosea de țară și cine se ținea de ea era un om de țară.

Pe urmă n-am mai dat multă vreme pe acolo, fapt pentru care îmi aduc un reproș fundamental. Am văzut în țară tot felul

de șosele, cele mai multe, mărturisesc, excepționale, unele de rang european, unele de o rară frumusețe pe care eu însă n-am mai mers pe jos ci cu mașina. Și m-am gîndit să merg și pe șoseaua mea de odinioară tot cu mașina și am văzut cu ochii mei drama.

Șoseaua pierise. Nu e vorba de nici o metaforă, șoseaua dispăruse, așa zice, cu desăvîrșire, fiindcă n-aș mai fi putut s-o străbat nici măcar ca odinioară, desculț. Și m-am întrebat: „Ce s-a întimplat cu șoseaua mea?” Îți voi spune imediat. Dar mai înainte trebuie să-ți povestesc o întimplare: cînd cineva de pe la noi voia să-și facă o casă în satul meu Cerățul de Pojoreni, nume princiar, se gîndea, întîi și întîi, la temelie. Acest zid de început se „întemela” cu piatră mare și rotundă de riu găsită cu greu, departe, pe apele mari de pe acolo, Blanița sau Gîlortul, adusă cu trei, patru sau chiar cinci care luate cu ajutor — adică te obligai să te duci și tu cînd ar fi fost nevoie cu carul tău la celălalt. Să te conving, am să-ți spun că sint la noi case cu temelii din piatră de riu care datează de peste o sută de ani. Bineînțeles că ele sint destul de rare, fiind înlocuite de altele noi, dar nu prea departe, la Curtișoara, există un muzeu care rivalizează cu Muzeul satului din București în care poți vedea clădiri rurale cu temelii din piatră de riu cu vîrste dintre cele mai străvechi.

Ei, bine, ce vreau să-ți spun?

Drama și mirarea mea constau în faptul că dacă pe timpul copilăriei mele această piatră de riu, din care s-ar fi putut face (și s-au făcut!) cetății și cule oltenesti de lungă durată, o găsim astăzi aruncată, pur și simplu, pe șoseaua satului meu, răspunzîndu-se unui plan de „pietruire” aberant.

Am rămas incremenit ca și piatra de care vorbesc.

Străvechea șosea a satului meu, care se spune că a fost făcută și prin tragerea unei brazde cu un plug de lemn (obicei roman!), pe care eu alergasem cîndva cu gîndul, dar în primul rînd cu picioarele a devenit acum inaccesibilă.

Pe mijloc și pe margini e plină de pietroaie, unele înalte chiar cît roata mașinii. Și m-am gîndit: unde le-au găsit „pietruitorii”? Cum au făcut rost de ele cînd pe vremuri nu le întîlneau decît ca ceva foarte de preț? Și dacă le-au găsit cineva avut ideea să le arunce de-a dreptul pe șosea, în așa fel încît să nu poți trece pe acolo nici cu bocanci de alpinist? Cine-a fost atît de orb încît să nu fi putut face deosebirea între pietroaie și pietriș?

Addenda:

satul meu aparține de orașul Tg. Cărbunești, județul Gorj.

VASILE BĂRAN

Tensiune la ortopedie!

Spitalul clinic de recuperare din Iași, unul dintre cele mai mari și mai moderne de acest fel din țară, numără 6 secții, 521 de paturi și 35 de medici. O adevărată „uzină de recuperare umană”, care, de-a lungul anilor și-a câștigat un bun renume prin „eficiența” sa în acest domeniu, la care au contribuit, în egală măsură, atît înalta specializare a cadrelor medicale, cit și dotarea de excepție.

Dar, din păcate, nu despre performanțele acestui spital scriem acum, ci despre o anume atmosferă instaurată aici de mai bine de doi ani, păgubitoare pentru bunul mers al unității, atmosferă pe care nici unul dintre factorii îndreptății și obligații s-o înlătură n-a reușit s-o facă, deși încercări se pare că au existat.

Noi înșine am ajuns la Spitalul clinic de recuperare din Iași în urma unui din numeroasele memorii plecate spre Capitală, care cereau cu îndreptățire să se facă ceva în privința instaurării ordinii și echității în secția de chirurgie ortopedică. „Șeful secției, dr. Paul Trosc, afirma semnatarul scrisorii sosite la redacție, medicul principal ortoped Gavrilă Herescu, are un sistem defectuos de organizare și conducere a secției, neîntinzînd cont de instrucțiunile Ministerului Sănătății și de legile statului (...) întreprinde o atmosferă de familiarism și prietenie cu dr. Grădinaru Iulian, medic specialist urolog (și mai urmează cîteva nume, n.n.), iar pe de altă parte are o atitudine insultătoare, dușmănoasă față de alte cadre din aceeași secție (și se dau iarăși cîteva nume, n.n.).”

Să ne oprim aici. În primul rînd pentru că memoriul numără opt pagini dactilografiate și apoi fiindcă, în urma propriilor noastre investigații, ne-am dat seama că tensiunea existentă la ortopedie întreprinde discordia și caracterizează întreaga atmosferă din spital. Există astfel două „tabere”, fapt pe care nu-l mai contestă nimeni, ce lucrează oarecum asemănător, reclamînd tot timpul și la toate forurile, doar, doar se va găsi cineva să pună piciorul în prag. Dar nici Direcția sanitară a județului, nici Ministerul Sănătății nu s-au hotărît să facă ceva în acest sens, dovadă că și astăzi lucrurile stau la fel ca în 1980, cînd au apărut primele semne din care reieșea că aici este ceva în neregulă.

Directorul spitalului, dr. Ștefan Iancu, mărturisise că momentul declanșării con-

flictului coincide cu numirea sa în această funcție, mai exact cu încercarea de a întrona spiritul de ordine și disciplină în cîteva secții unde donnea bunul plac al unor medici. Una dintre aceste secții este și cea de ortopedie, unde dr. Grădinaru Iulian opera și operează ca ortoped, dinsul avînd o singură specialitate: urologia. Cum poate opera deci un urolog ca ortoped? Mai mult, dintr-o statistică aflată în custodia directorului (în treacăt fie spus, un om meticolos, căruia i se reproșează în permanentă că stringe hîrtie lingă hîrtie, act lingă act, pentru a dovedi, cînd va fi nevoie, cîce știe ce lucru, care să-l disculpe pe el sau să-i acuze pe alții), statistică realizată în 1980, aflăm, de pildă, că dr. Trosc, șef secție, a operat, la acea vreme, 598 de bolnavi, dr. Grădinaru 526, dr. Popescu 297, dr. Dimitrie Radu, medic primar ortoped, 254, dr. Herescu, medic specialist ortoped, 30 și dr. Bogdan Anitei, medic specialist ortoped, cu activitate integrată în spital, pe atunci, 100. Așadar, singurul nespécialist în ortopedie, dr. Grădinaru, a operat la fel de mult ca șeful secției. Situație nefirească (constatăată și de o comisie de control trimisă de Ministerul Sănătății) pe care directorul Iancu a încercat s-o stopeze printr-o decizie. Se interzicea astfel „...normalizarea ca șef de echipă operatorie a dr. Grădinaru Iulian, medic specialist urolog. Poate fi folosit ca chirurg ajutor într-o echipă complexă sau, cînd prin natura diagnosticului, componenta urologică reclamă prezența unui urolog”. Hotărîrea ni se pare dreaptă, deși dr. Trosc făcea următoarele aprecieri: „Dr. Grădinaru este un foarte bun chirurg ortoped. De mulți ani s-a format lingă mine. Este un talent și lucrurile trebuie privite astfel. Fără discuție, o hîrtie certifică anumite lucruri, dar trebuie luată în considerare capacitatea profesională a medicului, experiența sa. După mine, conțea, în primul rînd, talentul, experiența și apoi atestarea profesională”. Ni se pare că talentul și experiența nu sint incompatibile cu atestarea ca atare, dimpotrivă, ultima, lesne de ghicit, le confirmă pe primele două.

Lipsa unui statut legal, deoarece despre asta este vorba, a condus la încheiătăți, arbitrar și nemulțumiri. Aici ni se

Inspectoarea principală face referat și propune ca Gaboș Klara să revină, cum e corect, zice, la vechiul ei loc de muncă, la strungărie. Klara însă nu vrea. Refuză. Agitat, întregul birou de personal se întrebă: ce-i de făcut?

Solicitat iar să intervină întru lămurirea lucrurilor, „intransigentul” director dispune în scris pe referat, atenționîndu-l tot pe tovarășul Pokut, șeful de la P.I.R.: Tovarășa nu se poate, nu se plătete, n-o primiiți la lucru! Intocmiți formalitățile

pare că se află mărul discordiei. Desigur, nu ne trece prin minte să facem vreo legătură între faptul că la nunta dr. Grădinaru, i-a fost naș dr. Trosc și regimul de care se bucură în secție, de răbdarea și bunăvoința de care a beneficiat crescînd pe lingă reputatul ortoped ieșean, dar este greu de crezut că șansa care i-a suris ani de zile la rînd îi poate bucura și pe alții. Sunem aceasta gîndindu-ne la afirmația dr. Trosc potrivit căreia „dacă ar mai fi vreo doi ortopezi tineri, aș realiza o bună echipă”. Dar aceștia există. Unul dintre ei este dr. Herescu, altul dr. Anitei, astăzi aflat la o policlinică. O întrebare firească: de ce nu le-a acordat dr. Trosc și acestor doi medici răbdarea și bunăvoința sa? De ce nu i-a crescut „în meserie” cu aceeași tenacitate?

Lucrurile se pot simplifica, intrîndu-se în legalitate. Dacă dr. Grădinaru are dreptul la o a doua specialitate, ministerul este dator să soluționeze mai repede dosarul său; dacă nu are dreptul, același lucru trebuie să intervină pentru a face ordine (și pentru a se respecta această ordine) în propria grădina.

Nu vrem să încheiem fără a menționa că investigațiile întreprinse de noi sint incomplete fără ca vina să ne aparțină. Să ne explicăm. Memoriul trimis redacției solicita și analizarea altor aspecte, cum ar fi, de pildă, situația, foarte discutată, a endoprotezării de șold. Neîndînd specialişti, am încercat să consultăm raportul întocmit de comisia trimisă de minister, în 1980, la spitalul ieșean, comisie din care au făcut parte prof. dr. doc. Oleg Medrea, șeful clinicii de ortopedie traumatologie a Spitalului clinic Brîncovenesc din București, dr. Ioan Dinulescu, șef de lucrări la clinica de ortopedie traumatologie a Spitalului clinic municipal București, dr. Mihai Vanța, medic primar chirurg, din partea Ministerului Sănătății, și dr. H. Popescu, din partea Institutului de expertiză a capacității de muncă București. Dar, în pofida insistențelor demersuri, factori de conducere din Ministerul Sănătății ne-au refuzat această cercetare, fapt care încalecă flagrant prevederile Legii presei, privind dreptul de a se informa al ziaristilor. Are oare cineva din conducerea ministerului respectiv vreun interes aparte să tîrăgăneze soluționarea problemelor ivite la Spitalul clinic de recuperare din Iași, tolerînd de atîta vreme un climat care împiedică bunul mers al unității?

RĂZVAN BARBULESCU

Pe 31 iulie 1981, tînăra Klara Kalozsi, strungărie la întreprinderea de fier Vlăhța (Harghita), solicită conducerii unității în care lucrează să fie transferată urgent de la secția prelucrării mecanice la depozitul central de materiale, pe postul vacant de primitor-distribuitor. Motivul invocat: viitorul soț (nepriindu-l munca în turnătorie) la în primire gestiunea magaziei și ține morțiș ca ea, aleasa inimii, să fie pe același loc cu el. Altfel, demisionează... Directorul nu aprobă așa ceva. Sus, pe colțul cererii, scrie negru pe alb: „...nu se poate lua de la un loc de muncă direct productiv și trece la neproductiv; pe acel loc de muncă liber trebuie găsit altcineva”.

Nu trec bine nici două luni de la refuzul acela ferm și categoric. La insistențele șefului de serviciu Toma Pokut și a directorului adjunct, directorul Șandor Rus cedează. Prin decizia nr. 260/19 IX 1981, el dispune personal transferarea Klarei la magazia centrală pe post de primitor-distribuitor, începînd cu data de 21.09.1981, cu retribuție corespunzătoare. Semnează: directorul, șeful biroului personal, contabilul șef, juristul.

...19 septembrie e ziua de nuntă a lui Imre Gaboș și a Klarei. Transferul se reîntîrește. Din prea multă grabă, se reîntîrește la unele formalități prealabile, obligatorii, privitoare la pregătire, la cazier, aici fiind vorba și de gestiune. Se întocmește decizia, se bagă iute într-un plic și... pentru că tot e nuntă, ar fi spus directorul cel mare: No, să-i facem și noi un mic dar!...

Și cînd petrecerea ajunsese în punctul ei culminant, adică atunci cînd muzicanții aproape că răgușise tot strigînd daru-

rile, după un ceremonial intrat demult în obiceiul pămîntului, s-a ridicat dintre comenseni Lenke a lui Iozsa, șefa de depozit, cea invitată în mod special, și a depus solemn pe tavă, ca pe-o ofrandă, un dar în bani al micului său colectiv plus un plic misterios, alb. Lăutarul, zice-se, pe loc s-a înviorat. A bătut tare cu arcușul în spatele viorii și, într-o liniște deplină, a strigat: 2.000 de lei din partea colectivului miresei și al mirei și un plic de un leu din partea tov. director Rus perso-

nal! Să trăiască mulți ani!... Să trăiască! Ce-o fi, oare, în plic? ! se întrebau cei mai curioși dintre nuntași. Ba, cîteva femei mai gurălive nici nu mai aveau răbdare. Și tuturor le-a fost dezlegată ghicitoarea: misteriosul plic al adusese cu el decizia de transfer și angajare a miresei în noua ei muncă de primitor-distribuitor.

...Bucuria darului de nuntă n-a rezistat însă prea mult. Cei de la serviciu personal și-au adus repede aminte că mai au ceva de făcut. Că transferul cu pricina, declarat inițial ca fiind întocmit după toate canoanele, nu ar prea fi corect și legal încheiat... Că ar mai avea, pe ici pe colo, cîteva hîrtii de adăugă!...

Supusă de comisia de resort la examenul obligatoriu de verificare a cunoștințelor, Klara mai mult tace decît vorbește și primește calificativul de nesatisfăcător. Cu indicația să se pregătească și să-și încerce norocul și a doua oară. Dar nu se mai așteaptă reexaminarea.

pentru desfacerea contractului de muncă! „Sfîrșit de ianuarie 1982. Situația, în loc să se clarifice, se complică și mai rău. La intervenția și insistențele aceluiași binevoitor șef de serviciu Pokut, directorul cedează pentru a treia oară. El anulează decizia de transfer și dă o nouă decizie de trecere a strungăriei, devenită între timp primitor-distribuitor, pe post de muncitor necalificat, în funcția de manipulant de materiale, cu diminuarea corespunzătoare a retribuției. Culmea! Klara acceptă cu stoicism și acest modest post de muncitor necalificat. Acceptă să dea chiar îndărăt, fără să crîncească, o sumă de bani pe care nu din vina ei o încasase în plus. De ce a făcut toate acestea?

Răspunsul rămîne o enigmă... A trebuit să discutăm mai pe îndelete cu tovarășul director, ing. Șandor Rus. Era întîi iunie, exact în ziua cînd dumnealui implinea un deceniu de cînd preluase conducerea prestigioasei întreprin-

deri de la poalele munților Harghici, și nu mai prididea cu primitul și număratul garoafelor aduse drept prețuire de subalterni. În fața argumentelor, recunoaște că s-a pripit. S-a dovedit indecis, lipsit de fermitate într-un caz delicat ca acesta, care pune în grea campană însăși soarta unei femei muncitoare.

— Vina, recunosc, îmi aparține — mărturiseste el, cu amărăciune. Regret că n-am verificat personal, am avut unora prea multă încredere în juristul, în șeful serviciului P.I.R. și în alți cîțiva apropiați colaboratori de-ai mei. De astă dată, ei nu m-au ajutat, deși eu am voit să fac un bine pentru tinerii căsătorii.

— Ați diminuat numărul celor direct productivi...

— N-am avut încotro. N-aveam cui să încredințăm gestiunea.

— Cum ați făcut dar de nuntă o decizie de încadrare? Tocmai dumneavoastră, cu experiența și maturitatea pe care o aveți, cu prestigiul de care vă bucurați în acest minunat colectiv decorat nu de mult cu Ordinul Muncii clasa I?!

— Omul cărunt din fața mea e abătut și tăce.

— Pină și de la Klara Gaboș cu greu am reușit să smulgem cîteva cuvinte.

— Ei, cum a fost cu... darul de nuntă? o întreb.

— Apoi, n-a prea fost bine!... zîmbește ea forțat, puțin cam jenată.

— Vă convine să renunțați cu atîta ușurință la strungărie?!

— Da, îmi convine. Că-i mai liniștit! Nu mai lucrez în schimburi. Și-apoi, n-o să fac eu ce-o fi mai greu!

MIHAI STANESCU

Campionă a constanței, a seriozității și ambiției, Dinamo București a devenit, ca o consecință logică, și campioană a țării. Sincere felicitări și urări de succes în Cupa campionilor

Bravo noii campioane a fotbalului nostru, Dinamo București! Craiova și Corvinul vor juca în Cupa U.E.F.A., iar F.C. Olt în Cupa Balcanică

S-a încheiat, simbătă, ediția cu numărul 64 a campionatului național de fotbal. Ea n-a adus, s-o spunem din capul locului, revirimentul așteptat și, de atîta ani, tot promis de F.R.F. și C.N.E.F.S., adică s-a jucat la un nivel scăzut, iar intreruperile, mai puțin sau deloc justificate, au abundat, favorizînd unele echipe, defavorizînd altele. Asupra acestor aspecte, ca și asupra altor nereguli care au însoțit și subminat maratonul celor 34 de etape, vom reveni însă cit de curînd. Să subliniem acum că, dacă din punct de vedere tehnic și spectacular, campionatul recent terminat n-a sărit prea departe de cele precedente, el a avut totuși o calitate în plus. A ținut trează atenția iubitorilor de fotbal pînă în ultimul minut al întrecerii, abia etapa de simbătă dînd răspuns întrebării cu privire la retrogradatele de pe locurile 16 și 17. Acestea sînt, de-acum se știe, „U” Cluj-Napoca (pe care au pierdut-o ultimele 10 minute ale partidei cu S.C. Bacău) și U.T.A., care vor evolua, din toamnă, în divizia B, alături de o mai veche „victimă” a competiției, Progresul-Vulcan. Și despre retrogradare însă vom mai avea ocazia să vorbim.

Titlul a revenit, pentru a zecea oară în istoria clubului, formației Dinamo București, ai cărei jucători, antrenori și, nu în ultimul rînd, conducători merită sincere felicitări! Dinamo a scăpat în câștigătoare după victoria zdrobitoare, 4-0, obținută în Șoseaua Ștefan cel Mare în fața foștilor campioni. Chiar dacă izbînda aceea a înclinat decisiv balanța în favoarea elevilor antrenajului de Valentin Stănescu și Dumitru Nicolae Nicușor, ar fi simplită și, pînă la un punct, nedrept dacă am pune succesul final al bucureștenilor numai pe seama victoriei amintite. Față de Craiova, care a făcut cînd partide electrizante, cînd partide slabe, mai ales în deplasare, Dinamo a arătat mai multă constanță, dozîndu-și mai bine eforturile. Echipa lui Dinu n-a strălucit decît rareori, dar ea a știut ce vrea și a acționat ca atare, evoluînd uneori chiar peste media valorică a jucătorilor ce-o alcătuiesc. Mecuriile tari au fost mai inteligent pregătite, iar fotbalistii au muncit din răsuputeri pentru atin-

gerea scopului. Finalul de sezon a fost, după opinia noastră, hotărîtor, Dinamo a vînzat mai multă prosepime și forță. În rivalitate cu un fotbal mai tehnic și mai inventiv, cel practicat de Craiova, bucureștenii au adus seriozitatea și devotamentul față de culorile clubului, ei acționînd mai metodic, mai gîndit. Moraru, de departe cel mai în formă portar al campionatului, Dinu, ca un adevărat „metronom”, în parte Augustin, inimos, dar cam dezordonat, Custov, constant și harnic, Orac, în tur, și Mulțescu, în retur, au fost „piesele grele” ale campionilor. Au crescut valoric Ion Marin (mai bun de la meci la meci), Stănescu și Văeșu, ultimul acomodîndu-se din mers, au dezamăgit Bumbescu, Tălnar și Iordache, iar Dudu Georgescu, mai mult indisponibil, n-a mai fost cel de altădată. Chiar dacă ultima izbînda a dinamoviștilor, 3-2 cu Corvinul, a lăsat un gust amar, adversarii nu și-au apărut șansa cu convingere, iar arbitrul Neșu le-a făcut cadou bucureștenilor un penalty, la scorul de 2-2, titlul lui Dinamo nu poate fi pus la îndoială, el fiind rodul muncii, al disciplinei în joc, al regularității.

La Craiova, se afirmă că nu Dinamo a cîștigat campionatul, ci Universitatea l-a pierdut?! Afirmație riscantă, mai ales după acel trist, dar adevărat, 0-4 de la București, dar valabilă în parte. Craiova a început mai bine, dar a slăbit pe parcurs, cînd a cedat fizic și, mai ales, moral. În loc s-o ambiționeze, rușinoasa eliminare din Cupă a moleșit-o, i-a turnat parcă plumb în picioare. A contat, probabil, și șocul ratării calificării la El Mondial, după cum au contat dese accidente (Cămătaru, Ștefănescu, Beldeanu ș.a.) și, mai ales, greșelile comise de conducerea tehnică, incapabilă la un moment dat să țină jucătorii în friu (vezi cazul Tilihoi) și să păstreze liniștea necesară. Din motive încă obscure, Crișan a dispărut din lot, lipsa lui resimțîndu-se. Cămătaru a ciacat tocmai în final, cînd a absentat, indisponibil fiind, și Ștefănescu, cu numai 3 jucători de rasă. Balaci, Ticleanu și Geolău, Craiova fiind silită să cedeze pasul. În plus, mediocritatea portarilor a ajîrnat o piatră de moară de

picioarul foștilor campioni. Din cite am înțeles, se pune acum, la Craiova, problema schimbării conducerii tehnice. Am mai spus-o, acest lucru trebuia să se întîmple mai demult, Universitatea fiind o „haină” prea lungă pentru 2 antrenori, Ion Oblemenco și Constantin Oțet, lipsiți de experiență, chiar dacă binevoitori. Oricum, campionatul nu s-a pierdut pentru Universitatea prin acel gol discutabil primit la Petroșani și nici măcar prin drastica înfrîngere de la București. El s-a pierdut în clipa în care echipa, prost sfătuită și obosită psihic, a început să nu mai creadă în forțele ei. Mai exact, Craiova n-a lăsat titlul pe gazon, ci la cabine.

Pe locul 3, o formație tînără și merituoașă, Corvinul Hunedoara, pe care Mircea Lucescu a schimbat-o în bine, înlesnîndu-i, iată, un loc în Cupa U.E.F.A. După ce părea, în prima parte a returului, să viseze la titlu, Corvinul a mulat-o și a încheiat campionatul în genunchi, izbutind o singură victorie în ultimele 6 etape?! Poate că lipsa de experiență și-a spus cuvîntul, poate că foarte tinerii internaționali hunedoreni n-au mai avut puteri să reziste ritmului, cert e că, din păcate, Hunedoara a fost parcă salvată de gong. Ea a făcut însă, să-i dăm cearuzului ce i se cuvine, multe partide frumoase, jucînd la cîștig și în deplasare, aducînd un aer proaspăt în fotbalul nostru. Îi dorim să confirme bunele impresii din tur, după cum sperăm că „noul val” al naționalei, Andone, Bogdan, Klein, Gabor ș.a., nu se va stînge odată cu plecarea promisă (am înțeles oare bine?) de Lucescu.

Deși n-a urcat pe podium, F.C. Olt merită o vorbă de bine. Printr-un joc colectiv, în forță, echipa din Scornicești a „prins” un loc în Cupa balcanică, clasarea ei fiind surprinzătoare dacă ne gîndim că Sportul sau Steaua, formații evidente mai valoroase, s-au străduit s-o întrecă și că, la Pitești, Oltul a cedat cu 1-7?! Tip controversat, dur și muncitor, Florin Hălagian a demonstrat încă o dată că îl jucători fără nume (excepție Nicolae) pot alcătui o echipă redutabilă.

EMIL NEGOIȚĂ

Semicentenarul grivițean

Cu ocazia împlinirii a cincizeci de ani de la înființarea sa, Clubul sportiv de rugby Grivița roșie a organizat în incinta terenului său, Parcul copilului, o manifestare festivă la care au participat toți membrii clubului, reprezentînd suita generațiilor care l-au constituit, reunind și suportorii săi credincioși, alături cu numeroși prieteni și reprezentanți ai celorlalte cluburi rugbystice și asociații sportive.

În cuvîntul introductiv, inginerul Vasile Mladin, președintele clubului, a salutat pe cei prezenți cu căldură, declarînd anul acesta drept jubiliar pentru întreaga mișcare muncitorească sportivă. Grivița roșie fiind primul club muncitoresc de rugby din țara noastră, animator permanent al celorlalte centre ceferiste și al rugbyului minerilor din Valea Jiului, la primele infiripări.

Economistul Roxin Ion, vicepreședinte al Clubului R.C. Grivița roșie, conducă-

tor de peste douăzeci și cinci de ani al destinelor acestui puternic nucleu sportiv, i-a evocat pe scurt istoricul ascendent și treptele glorioase pe care le-a atins, spre slava patriei noastre, cîștigîndu-și un binemeritat loc în ierarhia internațională.

S-a păstrat un moment de reculegere, spre amintirea și omagiul jucătorilor și conducătorilor dispăruți, precum figurile luminoase ale unor: Paul Brănișteanu, Nicu Ionescu sau Pavel Crețaru.

Inginerul Lăzărescu Ion, veteranul de vîrstă cea mai înaintată și primul președinte, în 1932, al clubului ceferiștilor, a relevat printr-o emoționantă alocuțiune aportul plin de abnegație al vechilor jucători ca Miclescu, Cocor, frații Zamfir, frații Tenescu și alții, greutățile pe care le-a întîmpinat clubul muncitoresc pe timpul cînd își ducea activitatea pe maidanul „Triunghi”, pînă la evoluția și satisfacția realizărilor contemporane.

Din partea organizației de partid a

uzinel, tovarășul Voinea a promis, în continuare, sprijinul neprecupețit intru ridicarea pe mai departe a prestigiului clubului muncitoresc.

Vechiul jucător, căpitan și antrenor al echipei grivițene, Gheorghe Pircălăbescu, primul maestru emerit al sportului în rugby din țara noastră, acel care s-a dovedit un neînfricat „pivotal” pe terenul de joc dar și în sprijinul unanim al rugbyului românesc, a subliniat aspectul educativ și patriotic al mișcării rugbyste, precum și ideea generoasă a legăturii dintre generații, liantul afectiv pe care-l constituie astfel tradiția.

Din partea jucătorilor activi, căpitanul echipei Pasache Ermil, muncitor la Grivița roșie, în numele colegilor săi și-a asumat noi angajamente și strădania viitoare, spre a fi demni de avîntul înaintașilor.

Federația română de rugby a ținut să fie prezentă prin însăși personalitatea președintelui său, inginerul Ion Drăgănescu, binecunoscut mentor al mișcării noastre rugbystice, care, împreună cu salutul său afectuos, a oferit clubului placheta și fanionul F.R.R.

În încheiere, s-a organizat ad-hoc un amuzant joc de rugby old-boys în două reprize scurte, la care au participat vechii jucători emeriți printre care Moraru, Șerban, Stoenscu, Demian, Caligari, Ciobanu, Nasta ș.a. A arbitrat Gică Pircălăbescu, lovitura de începere fiindu-i atribuită lui Aho.

Revista noastră „Flacăra” își face o piosă datorie prin salutul literelor noastre adăugat la gloria temerarului club R.C. Grivița roșie. Excelsior!

TUDOR GEORGE

CORNEL DINU

OMUL CARE JOACĂ

Cireșe amare

Și acesta a fost un campionat disputat, dîndu-ne din nou de înțeles că aceasta este competiția supremă, pe care trebuie să o respectăm, ferînd-o de compromisuri, intreruperi, cozerii și fel de fel de „manevre” vinovate ce nasc palpitaii și suspensuri mult prea mari.

Totul s-a jucat pînă aproape de ultima clipă, rocadele liderilor și ale codășelor (exceptînd Progresul) au alternat, au fost multe faze plătute de joc, dar consistența lor tactică a fost prea puțin imbușată în comparație cu ultimele sezoane, dacă nu chiar în regres!

Privind acum, în final, datele reci ale clasamentului, se poate afirma îndubitabil că două echipe s-au bătut — cred că destul de lola din partea lor — pentru titlu: Dinamo și Craiova; Corvinul și Steaua au amenințat în anumite momente, dar s-au așezat cumînți alături de echipa din Scornicești (o posibilă revelație și în bine, dar și în rău, spre final) în „audiențele” pentru ceva pașapoarte în competițiile europene, iar restul, trebuie să recunoaștem nu prea incantați, au trăit sub spectrul mediocrității amenințătoare de a evolua în noua stagiune la orele dimineții. A fost prea mare pentru istoria campionatelor noastre numărul acestor echipe (priviți însușirea de la 33 la 30 de puncte) și peste acest adevăr incontestabil nu trebuie trecut ușor.

Avem un dar vinovat în acest sens, și tocmai această nonsalanță de a sfida înconștient parcă realitatea ne poate costa și mai mult pe plan internațional decît pînă acum în viitor. Numai echipa din „dr. Stăicovici” a avut „tăria” de a-și prelua soarta condamnată mai demult senin, aruncînd tuturor mînașua sugestiei că tocmai ceva Progres nu putem conștata în nivelul propriu-zis al dinamicii campionatului nostru. Mi se pare că și cei care vin din urmă, tinerii, nu mai au chef și tăria de a munci și alerga în teren, și nici nu prea mai sînt mentori capabili să le sădească dezinvol actul reflex de a-și trăi cu pastune zburdălnicia tineretii.

Iată că un vechi teritoriu de apariție a unor mari talente, Ardealul, pierde deodată (și dacă ar fi prima oară în ultimul deceniu...) două echipe de pe prima scenă. „Bătrîna doamnă” este îmbrăcată și prin paragina în care-și poartă pașii în vechiul stadion în imaginea dureroasă a discrepanței în care s-a complăcut în ultimii ani încercînd să rezolve, cu mijloace pe care nu știa să le minuiască, greutățile de efectiv ale momentelor. „Șepcile roșii” nu cred că mai știu să-și cînte în allegro imnul, iar profesorul Angelo Niculescu este lovit necruțător nu numai pentru că rămîne greu adaptabil, ci pentru că nu este capabil să jongleze cu dexteritatea de care dau alții dovadă, pierzîndu-și și ceea ce de fapt nici n-au știut dacă au — caracterul.

Continuăm să cred că sîntem pe o scară a perfecționării mijloacelor de a ne rostui altfel decît ar cere și ar trebui respectate rațiunile cu adevărat fotbalistice. Iată un exemplu pilduitor. Dinamo a cîștigat pe merit acest titlu, al zecelea din istoria sa. Deci o cifră jubiliară. Aș putea să fiu acuzat de subiectivism dar, gîndînd cit de cit, fiecare contestator ar găsi repede argumente greu de ignorat... S-au adus citeva lucruri noi în jocul echipei, sigur, cit s-a putut și cînd s-a putut, și se mai puteau face și alte inovații, astfel că echipa a fost superioară celorlalte competitive nu numai în jocurile directe. Totuși, fără a intra în amănunte, simt că la acest titlu pe care ni l-am dorit cu toții atît de mult, nu am știut nici măcar să ne bucurăm de această „liniște” așezată, zgomotul vinovaților nici nu merită descoperit. S-ar putea să cîștigăm și cupa, ar fi o mare performanță, dar simt de pe acum amar în gură. De ce? Prefer să tac. Este poate și sezonul în care se coc cireșele cu asemenea aromă, atît de savurată în dulceață...

Tot astfel am părăsîți în liniștea ce putea însemna lacrimi covorul iubit din „Ștefan cel Mare” după jocul împotriva Corvinului ce a consfințit titlul nostru, cîștigat cu mult înalțe, gîndîndu-mă că Mircea Lucescu, unul din marii jucători de valoare ai fotbalului nostru, nu va mai călca oficial cu crampoanele prin iarbă. Pentru un adevărat mare fotbalist, o retragere este repetiția generală a morții, dacă nu... ea însăși. Nici măcar n-a fost anunțată, ca să nu spun sărbătorită sau pregătită... Dacă nu era momentul, de ce a fost „ales”? Urăsc jocurile de noroc, dar îmi place să cîștig la fotbal jucînd riscant-calculat și „tare”, sub toate formele, așa cum ni s-ar fi putut da la broockmekeri cotă 1 la 6, la început, cu antrenori cu tot. Vedeți, puteți crede ce vreți, eu nu am nimic cu Mircea Lucescu în sine, am încondeiat unele din procedeele condamnabile ale fotbalului nostru pe care nici el n-a putut să le evite găsînd soluții mult mai adevărate și de meserie.

Poate că noi, fotbalistii, sîntem și victimele oglinzii în care, privîndu-ne alții, de fapt, se privesc, jucîndu-se, pe ei...

Pentru unii mumă, pentru alții ciumă?

Despre modul, pripit și arbitrar, în care s-a obișnuit să judece Comisia de competiții și disciplină a F.R.F., pusă sub tutela lui Gheorghe Prodea, am mai scris. Am demonstrat, între altele, că una din deciziile ei, luată după ureche și ocolind regulamentul, a condus la abuziva eliminare a Craiovei din Cupă, răpindu-i acesteia, cu complicitatea C.N.E.F.S., un drept sfânt, cel câștigat prin muncă. Drastic criticată în presă, vezi și „România liberă”, „Săptămâna”, „Viața studentescă”, „Luceafărul” etc., era de așteptat ca forul respectiv să reintre în litera legii, căutând să-și îndeplinească serios și responsabil misiunea ce i s-a încredințat.

Veți vedea însă că așteptările noastre au fost înșelate, comisia căzînd, recent, și în alte greșeli, ale căror consecințe puteau fi dintre cele mai grave. Ea a manifestat cînd o severitate exagerată (cazul Chioreanu), cînd o blîndete fără temei (cazul Augustin), pentru culpe asemănătoare brașoveanului fiind suspendat 5 etape, iar dinamovistul numai una?! Încă mai mult. Eliminat în meciul cu S.C. Bacău pentru intenție de lovire, clujeanul Suciu a fost iertat, el primind avertisment și jucînd în ultima etapă, la Scornicești. Am înțeles, dacă am înțeles bine, că i s-a arătat jucătorului de la „U” o „omenească înțelegere”, dată fiind situația grea în care se găsea, în acel moment, echipa sa. Să fim clari. Nici noi n-am avut și nu avem nimic cu „U”, cum n-am avut și nu avem nimic cu nici o altă echipă, ba chiar, ca să fim sinceri pînă la capăt, apreciem drept nedreaptă retrogradarea ei dintr-o divizie în care multe alte formații au câștigat puncte de complicitate (ca să nu zicem altfel...), dar ni se pare logică o întrebare: ce au comun „înțelegerea” cu regulamentul?! Comisia judecă o echipă într-un fel și altă echipă alt-

fel?! Regulamentul nu-i egal pentru toate competițiile?! Pînă la urmă, se știe, „U” a luat drumul diviziei B, dar dacă, să zicem, ea ar fi învins la Scornicești cu 1-0 și Suciu ar fi marcat golul?! Principiul ar fi fost valabil și pentru, iarăși zicem, A.S.A. Tirgu Mureș, care ar fi retrogradat în locul lui „U”?!

Că echipele nu se bucură, în ochii Comisiei de competiții și disciplină a F.R.F., de un tratament egal o probează o altă judecată, tot recentă, a organismului amintit. După meciul F.C. Argeș - Steaua s-au comis, de ambele părți, incidente, principalii vinovați fiind Moiceanu de la gazde și Nițu de la oaspeți. Cazurile lor au fost, a doua zi, analizate de comisie, dar numai Moiceanu a leșit pedepsit (o etapă), abaterea lui Nițu nefiind luată în discuție pe motiv că lipseau atît cel în cauză, cît și foaia de arbitraj?! Mai pe românește vorbind, Moiceanu a putut fi sancționat fără foaie de arbitraj, dar Nițu nu?! N-avem nimic, repetăm, cu Steaua, o echipă demnă de stimă și prețuire, dar gurile rele susțin că formația din Ghencea li era indispensabil Nițu pentru partida cu F.C. Constanța din etapa 34, în condițiile în care, fapt notoriu, portarul titular (Iordache) era, la data respectivă, indisponibil?! Dacă onorata comisie s-ar fi respectat, cum pretinde, și ar fi respectat regulamentul, fără false principialități și jocuri de culise, ea ar fi trebuit să dicteze suspendarea lui Nițu pînă la elucidarea cazului. Dar n-a făcut-o, oferind Stelei un avantaj, de care, ca să fim corecți, aceasta nici nu prea avea nevoie.

Pentru unii mumă, pentru alții ciumă, acesta e modul de a judeca al Comisiei de competiții și disciplină a F.R.F.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Valea Plingerii

Tugul oprește o clipă în halta Cârța. Trei arbori bătrîni îmi amintesc de Maria Tănase și străjuiesc gara pricajită. Satul mamei renumitei doinitoare a neamului. Se uită soarele înapoi... Disc fierbinte, apărător în luptele daciilor. Țara se întinde la drum și soarele dă să dea peste deal. Prin fereastră, răcoarea dinspre seară a cimpului verde a gonit zădudul zilei, dus la giră... Oltul e invizibil, prin preajmă. Curînd, discul strălucitor îl rețeașă ghilotina dealurilor. Și mai apoi alunecă complet, spintecat și de țigănilor locomotivei. Porumbacu. Începe adierea inserării. De după deal, țiveste ponoarele dunga ultimului răsuflet al soarelui, înainte de expiere... A apărut și Oltul. Se tine după noi să ajungă spre „cintărețul pămîntirii noastre”, plecat de la Rășinari. Avrig. Din satul lui Gheorghe Lazăr o trecut munții Aurei Ion Măican. care a luat-o de la ac, la mătura de scenă, ca să ajungă pînă la urmă cel mai iscusit regizor în tehnicitate, pe care, socotesc, l-a avut teatrul nostru.

Azi, călcînd trei localități, m-a burdușit refuzul a două matinee. La Cîmpu și Orașul Victoria. E adevărat că în piața de la Cîmpu - 30 iulie - murise orice viață: prăvăliile închise, deseri ora 11 dimineața. Doar un amărît de țigan, băgat la umbra unui pom, își tăvălește barba neobișnuit de neagră în praful fierbinte ce radiază ca o plită, împreună cu un cîrd de găște, ce în pulbere se socotesc pe varză... Sau le socotește țiganul? Ce le-ar mai răpi!

- Nu vine lume la ora 5. Căldura asta, oamenii abia se întorc de la cîmp... Seara, da.

Am fugit agățat de o dubă care duhnea a pește, iar pe jos avea urmele cu sare și lapți striviți ale transportului pînă la Cîmpu. Cea de la Agnita, tot ocazie - tot ca să cîștig timp - fusese dubă-dubă, fără lumină și incinsă de soare ca un cazan. Turneul e amaric de întîrziat...

La Orașul Victoria:
- Nu vine lumea la matineu. Și seara e greu.

bie Șerban. N-a avut trac actorul George Buznea. Nicolae Gheorghe continuă să aibă 113 kilograme. Perjar n-a fost bine dispus. Au mai galopat cai, dar nu cine știe ce. Pe hipodrom au fost în această minunată duminică de vară foarte mulți copii. De asemenea aceleași portrete nobile ce vin cu fidelitate la ficcare² întîlnire cu trapașii. Li s-a alăturat directorul hergheliei Rușețu. Destui mincători de semințe. S-au folosit multe expresii pe care nu le meritau nici caii, nici conducătorii, nici urechile copiilor veniți aici, nici chiar arbitrii. Este un spațiu verde, curat, plin de grație și frumos și, ca orice loc de spectacol în aer liber, ar trebui, este omenesc, să fie respectat. În rest, hipodromul este, în totalitate, deconectare. Iar calul așteaptă doar admirație și aplauze.

ELENA ȘTEFANESCU ■

Hipism

Omului din tribune

Iată că a trecut și penultima probă de alergare a derbiștilor, alergare în care, în loc să se clarifice, situația acestora s-a complicat. Locul I, obținut de Sondaj (Marinescu), infirmă părerea că se poate elucida câștigătorul derbiului. Aceasta a fost cea mai importantă cursă a zilei de 13 iunie, cursă semiclasică pe 2.200 m. Cea mai frumoasă însă a fost, și de data aceasta, cursa amatorilor. Divertismentul pe care-l oferă acea jumătate de zi pe hipodrom, are nevoie nu numai de profesionalism, ci și de spectacol. Cursa amatorilor îmbină de cele mai multe ori aceste două dimensiuni. Circula ideea că Meloman (dr.

Mihai Leontopol) nu va avea nici o șansă de reușită, intrucît în reuniunea precedentă, în aceleași miini, se răsfatase galopînd o bună bucată de drum. De data aceasta a reușit s-o bată pe Faleză II (Ion Stoicescu), care conducea în ultima parte a cursei, depășînd-o pe linia dreaptă și desprinzîndu-se autoritar în finis. A fost nu numai o cursă gîndită tactic, dar și energetic susținută, calul obținînd și cea mai bună valoare a sa. Cîteva informații utile pentru iubitorii trapașilor și trapului. Duminică, 13 iunie, pe formații au câștigat, cite două victorii, Sandi Ionescu cu Aldina și Sufix, Ion Oană cu Strunga și Erenetica și Nicolae Gheorghe cu Meloman și Crișan. La egalitate de victorii se află conducătorii: Sandi Ionescu, Gheorghe Tănase și Ion Oană (cite 13 victorii). Arbitrii continuă să dea pedepse. A mers excelent Feteasca în miinile lui Haralam-

Ce e nou cu Iulică Voinea?

Deocamdată, așteaptă! A fost la Ministerul Sănătății, primit de insoțitorul ministrului Eugen Proca, a fost la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, unde a îndeplinit conștiincios toate formalitățile necesare pentru brevetarea procedurii sale de tratament. A arătat multă înțelegere și răbdare, odată intrat pe această cale pe care n-a crezut că va ajunge vreodată, iar acum așteaptă hotărîrea forurilor sanitare superioare, fără să mai trateze pe cineva.

Așadar, cel puțin din punct de vedere administrativ, cazul doctorului veterinar Iulică Voinea pare să se afle pe calea cea bună. Ca unul care am asistat la discuția de mai bine de o oră dintre ministrul sănătății și medicul arădean, la dialogul pe alocuri hazliu dintre un remarcabil profesor doctor docent, așa cum este persoana ministrului Eugen Proca, și un modest medic veterinar, a cărui specializare nu-i permite, a fost evident, să folosească aceeași terminologie pentru a explica limpede ce are de spus, pot fi acum mărturia primului contact oficial dintre conducerea Ministerului Sănătății și dr. Iulică Voinea. Acesta întîlnire s-a desfășurat vineri, 4 iunie, începînd cu ora 14, în cabinetul tovarășului ministru Eugen Proca. De față au mai fost doctorii Radu Ozun și Aurel Gheorghiu, directori în Ministerul Sănătății, Constantin Ianculescu, consilier juridic al ministrului, fratele doctorului Voinea, Constantin, și subsemnatul, din partea redacției revistei „Flacăra”. Stenograma coavorbirii purtate între tovarășul ministru Eugen Proca și doctorul Iulică Voinea, prea lungă pentru a fi reprodusă aici, cuprinde în fapt cîteva puncte principale. Astfel:

● La Arad, ca urmare a apariției în revista „Flacăra” a primului articol despre preocupările doctorului Voinea, se petrece un adevărat asalt, autoritățile făcînd foar-

te greu față exodului de oameni bolnavi, care caută alinare suferințelor la poarta casei lui Iulică Voinea. Tovarășul ministru Proca, în atari condiții, a fost nevoit să trimită la fața locului un colectiv de specialiști, care să vadă ce se întîmplă.

● Colectivul a fost, a făcut o informare și Iulică Voinea a fost chemat la Bucu-rești. I s-a cerut să facă fundamentarea științifică a tratamentului, dar n-a izbutit să convingă.

● Doctorul veterinar Iulică Voinea a fost rugat să depună la Ministerul Sănătății un memoriu în legătură cu tratamentul său, iar tovarășul ministru a dat asigurări că în termen de 30 de zile se va răspunde acestui memoriu. El va fi analizat, s-a precizat, de un colectiv de medici din cadrul Academiei de Științe Medicale.

● Pe de altă parte i se interzice doctorului veterinar Voinea, ca persoană neautorizată, să practice medicina umană, să mai trateze vreun bolnav pînă la aflarea răspunsului la memoriu. Altfel, i s-a atras atenția că va intra sub incidența legii penale. Dacă rezultatul va fi însă favorabil, dacă vor fi acceptate ideile doctorului Voinea, tovarășul ministru a precizat că va aproba stabilirea unui lot de experimentare și a unui colectiv de medici într-un spital, care să treacă la testarea propriu-zisă a preparatului lui Iulică Voinea.

● Întrebat asupra compoziției preparatului, Iulică Voinea n-a evitat răspunsul. Tratamentul, susținea, este cunoscut de zeci de medici veterinari.

Martor la această discuție, am rămas cu impresia că, din păcate, Iulică Voinea n-a reușit să convingă, mai ales față în față cu o somitate de talia profesorului Eugen Proca, ministrul sănătății. A părut uneori naiv, nepriceput. Și totuși! Dacă Iulică Voinea are totuși dreptate? Atunci, nu merită el o șansă, cit de mică? Este aici motivul pentru care se bucură în continuare de sprijinul nostru, chiar dacă ne vom

declina în continuare competența în privința tratamentului aplicat de doctorul arădean. În cazul lui Voinea, lucrurile cele mai convingătoare rămîn înșiși oamenii tratați, reușitele și mulțumirea bolnavilor. Este dealtfel motivul pentru care publicăm în continuare o foarte sinceră scrisoare, primită la redacție în urmă cu cîteva zile.

Stîmată redacție,

Mă numesc Marian Teodor, am 58 de ani, domiciliu în Oradea, str. Pescărușului nr. 14, et. II, ap. 6, sint pensionar grad II de invaliditate, am lucrat în cadrele aviației civile. În primul rînd țin să aduc mulțumirile mele sincere dumneavoastră, redacției, pentru articolul eu dr. Iulică Voinea din Arad și în al doilea rînd mulțumesc mult de tot și din toată inima împreună cu familia mea doctorului veterinar Iulică Voinea din Arad pentru tratamentul pe care mi l-a dat și m-am făcut bine. Am să vă arăt că deja soția îmi pregătise hainele de înmormintare, eu eram disperat nu de frica de moarte, cit de durerile grozave pe care le-am avut ca urmare a unui cancer la gură: am fost internat la Spitalul județean Oradea cu foaia de observație nr. 2 090/1980, diagnosticul la ieșire „epitelom al buzei inferioare”, am făcut 14 raze și s-a ameliorat, dar a început din nou să se redeschidă și să am dureri grozave, familia îmi spunea să merg din nou la spital, dar eu le-am spus că decît să mai merg să mă chinuie la spital cu tăieturi din nou și cu raze, mai bine mor acasă și știu că nu am dat bani la doctori pe degeaba. Afînd prin intermediul dv. de dr. Voinea, nu am spus la nimeni nimica, nici la soție că unde mă duc și am plecat la el la Arad. Am vorbit cu dumnealui, mi-a dat două soluții lichide și un unguent, am venit acasă. Vreau să vă spun că am scos bani în față cu o somitate de talia profesorului Eugen Proca, ministrul sănătății. A părut uneori naiv, nepriceput. Și totuși! Dacă Iulică Voinea are totuși dreptate? Atunci, nu merită el o șansă, cit de mică? Este aici motivul pentru care se bucură în continuare de sprijinul nostru, chiar dacă ne vom

și după o săptămînă și jumătate tumoarea pe care am avut-o la gură, neagră complet, a căzut și acum mă simt bine, mă scol și noaptea și mîning. Nevas-tă-mea cînd a văzut și-a făcut cruce și a început să mă scuip de deochi, că frumos m-am mai făcut la buze, spunîndu-mi că asta este minunea minunilor. Vecinii mei de apartament, inginerul Mircea Cioară și colonelul în rezervă Petru Vancea, afirmă că le pare rău că nu mi-au făcut o fotografie așa cum arătam eu tumoarea canceroasă la gură și cum arăt acum, în loc a rămas doar o cicatrice și nu mă mai doare nimic. Aș propune ca medicamentului respectiv, făcut de dr. Voinea, să i se dea denumirea de I.V.R.A. (am aflat că acum nu are nici un nume!), ceea ce ar însemna „Iulică Voinea, România, Arad”. Închei aceste rînduri și vă mulțumesc din toată inima dumneavoastră și dr. Iulică Voinea, cel mai umanitar și mai bun om. Cu deosebit respect, Marian Teodor.

Sîntem așadar de părere că și acest aspect al lucrurilor, evidența cazurilor tratate cu succes de Iulică Voinea, ar trebui luat în vedere de comisia care va studia propunerile doctorului arădean. Sîm la dispoziția specialiștilor cu alte asemenea cazuri (unele deja publicate, altele aflate în documentarea proprie), pe care știința medicală va trebui să le explice curmva. Sigur, în cazul că aceste exemple se vor dovedi doar o pistă falsă, o impresie greșită, vom retrage sprijinul nostru doctorului din Arad. Dar, recetăm, numai după ce vor fi cercetate cum se cuvine aceste cazuri!

Luni, 7 iunie, de dimineață, Constantin, fratele doctorului Voinea, a depus la cabinetul tovarășului ministru Eugen Proca memoriul cerut, primînd în schimb numărul de înregistrare VI C I - 2 317.VI.1982. Așa cum s-a stabilit, acum Iulică Voinea nu mai tratează pe nimeni. Așteaptă pînă ce comisia de specialiști a Academiei de Științe Medicale își va spune cuvîntul. Sperăm desigur ca acest lucru să se petreacă repede. Pînă atunci, vom aștepta la rîndul nostru.

DUMITRU GRAUR ■

Pentru sănătatea sănătății

In ceea ce privește sănătatea, s-au făcut și se fac la noi importanți pași înainte. Promovind cu consecvență o politică având în centrul atenției omul, partidul și statul s-au preocupat și se preocupă, statornic și permanent, de această problemă. Plecând de la o realitate limpede, palpabilă, susținută de argumente puternice (creșterea speranței de viață, a indicelui de natalitate etc.), inițiem

azi o primă dezbatere pe această temă. Ea își propune să discute deschis și lucid multiplele fețe ale subiectului urmărind ca, pe baza propunerilor și sugestiilor înaintate de cei invitați la cuvânt, asistența sanitară și învățămîntul medical să fie și mai bine organizate. Pentru a răspunde nevoilor oamenilor, cerințelor zilei și, implicit, înaltelor exigențe puse de partid în fața acestui domeniu de activitate.

ANETA CIOCAN

După ce a absolvit Facultatea de medicină generală din București, în 1959, a lucrat numai în județul Olt, mai întâi la dispensarul comunal Călinești, iar după trecerea examenelor de secundariat, la Policlinica orașului Corabia. De opt ani este director al Direcției sanitare din acest județ și lucrează, totodată, ca medic-șef al secției de fiziologie din cadrul Spitalului județean din Slatina. Face parte din Consiliul Sanitar Superior și din Consiliul de conducere al Ministerului Sănătății.

„MEDICUL GENERALIST MERITĂ SĂ I SE ACORDE O ATENȚIE SPORITĂ”

● Actul medical e, azi, o muncă de echipă și în același timp de concepție unitară ● Avem o bază materială puternică, s-o valorificăm mai deplin ● Reducând numărul zilelor de boală, medicii nu sînt și ei indirect productivi ?

AGRIPPA IONESCU

Conferențiar (din 1959), profesor (din 1968), ține primul curs de chirurgie a mîinii la noi; împreună cu colectivul redacțiază peste 350 lucrări științifice, 2 monografii, participă cu capitole la alte volume de patologie chirurgicală, participă la numeroase congrese naționale și internaționale, unde a fost președinte sau copreședinte în repetate rânduri; membru în colegiul de redacție „Chirurgia” și „Acta chirurgiae plasticae” (Praga), membru al Academiei de științe din New York, reprezentant național în Societatea Internațională de Arsuri etc.

„SĂNĂTATEA ESTE O PROBLEMĂ A TUTUROR”

● Lucrînd pe accidentați, noi facem, de fapt, profilaxie ● Degeaba îi spui bolnavului „te-am operat grozav”, dacă el nu poate mișca degetele ? ● Fondul de cadre a îmbătrînit, diferența dintre generații a crescut mult

TRAIAN IONESCU

Directorul Centrului de calcul și statistică sanitară al Ministerului Sănătății; singur ori în colaborare a publicat 106 de lucrări științifice; coautor la tratatul de „Epidemiologie generală” (Editura medicală, 1980) și la „Epidemiologia bolilor cronice” (Editura medicală, 1981). A îndeplinit diferite funcții didactice și organizatorice: șef de lucrări I.M.F., director al Direcției de igienă și medicină preventivă a Ministerului Sănătății (1969-1973), director și șef al Inspecției sanitare de stat din M.S. (1979-1980). Colaborator al Organizației Mondiale a Sănătății, membru, din anul 1974, al unui comitet de experți O.M.S.

„BALANȚA MEDICILOR NU TREBUIE CONSIDERATĂ EGALĂ CU ACEEA A ALTOR FUNCȚIONĂRI PUBLICI”

● In ultimii ani, starea de sănătate a populației s-a îmbunătățit simțitor, media de vîrstă ajungînd la 70 de ani. Îmbătrînesc medicii, cei de făcut ? ● Mai sînt greuți, dar stă în puterea noastră să le biruim

• Aceste opinii sînt publicate în paginile 17 și 18

C. IONESCU-TÎRGOVIȘTE

Medic primar și șef de lucrări în cadrul Clinicii de nutriție și boli metabolice din Capitală. O bogată activitate de cercetare și de practică medicală îl recomandă între altele ca autor a peste 300 de lucrări și comunicări de specialitate și, deopotrivă, ca membru de onoare al mai multor societăți de acupunctură din lume. Este autor și coautor al mai multor monografii și face parte din comitetele de redacție ale unor reviste din S.U.A., Anglia, Italia, Argentina.

„SĂ FACEM MAI MULT PENTRU MEDICINA OMULUI SĂNĂTOS !”

● Studentul învață bolile grave, dar el ar trebui să învețe, în egală măsură, și metodele de profilaxie ● E momentul unei cît mai judicioase reevaluări a medicinei tradiționale ● Se impune crearea unui centru pentru probleme de acupunctură, homeopatie, fitoterapie și, eventual, apiterapie

IOAN POP D. POPA

Profesor doctor docent; șef al disciplinei de chirurgie cardiovasculară din I.M.F. București și al clinicii de specialitate de la spitalul „Fundeni”; autor a peste 400 de lucrări științifice, tipărite în țară și peste hotare, a numeroase cărți, tratate, cursuri etc.; membru titular, corespondent de onoare al mai multor foruri medicale: al Academiei de științe medicale din România, al Societății internaționale de chirurgie, al Societății europene de chirurgie experimentală, al Societății de patologie comparată, al Academiei de științe din New York etc.; distins cu ordine și medalii românești și străine.

„INVĂȚĂMÎNTUL MEDICAL TREBUIE SĂ COBOARE MAI ÎN ADINCIME”

● Externatul și internatul ar trebui repuse în drepturi ● Studenții învață mai mult să memoreze decît să gîndească ? ● Experiența e istoria nescrisă a unei meserii ● Anii preclinici ar trebui axați pe partea generală a specialităților

Fațetele nocive ale rutinei

Cei care participă efectiv la procesul construirii noii societăți înțeleg pe deplin covârșitoarea importanță și valoare în timp și peste timp a clarviziunii cu care secretarul general al partidului nostru a analizat, cu precizie științifică, rezultatele acestei etape de avînt și dăruire pentru progresul și înflorirea țării. Toate sectoarele de activitate trăiesc în expunere și sînt măsurate cu grijă și exigență, cuantificate în devenirea lor. Cine nu studiază în profunzime acest document nu va trage învățămîntele necesare pentru eficiența propriei activități.

Urmare eforturilor făcute pentru sănătate, dispunem de o bună bază materială și de cadre, s-au obținut importante succese în ocrotirea sănătății, împotriva bolilor, s-a dezvoltat o valoroasă școală medicală, cu cadre de înaltă competență, impuse în lume. În multe specialități pentru care altădată se trimiteau bolnavi în străinătate, acele boli azi se tratează cu rezultate bune în țara noastră.

Nu aș vrea însă să se înțeleagă că în sectorul sanitar totul merge bine și că la noi medicina a rezolvat totul. Baza materială — așa cum sublinia pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu — a luat-o și în medicină înaintea pregătirii politice și profesionale a cadrelor, a gradului lor de conștiință. Acestea se regăsesc în numeroase lipsuri și aspecte negative din asistența medicală, în felul încă defectuos în care se desfășoară procesul de instruire și perfecționare profesională al medicilor și cadrelor medii, într-o serie de deficiențe

pe planul angajării și răspunderii profesionale, a ordinii și disciplinei în unitățile sanitare, în unele fenomene de încălcare a eticii și echității socialiste.

În lumina documentelor plenare sînt multe însă de spus. În primul rînd se uită că există o măsură în toate, inclusiv în alocările pentru sănătate. Este timpul ca toți să se simtă părtași la cheltuieli, atunci cînd se prescrie un tratament, cînd se decide internarea în spital și cînd, dintr-o anumită rutină se abuzează de analize, de medicamente, de concedii medicale, adică în toate cazurile cînd se încalcă legile.

În condițiile cînd lumea traversează și resimte criza economică și energetică, personalul sanitar are obligația nu să neglijeze bolnavii, ci dimpotrivă, să-i trateze mai bine și în același timp să acționeze cu responsabilitate deplină pentru prevenirea de noi îmbolnăviri. Sarcina medicinii, după cum se știe, a fost dintotdeauna să devină inutilă în viitor. Această menire este tot atît de actuală și azi. Marea armată română în alb, toți medicii vor fi în totalitate utili societății numai prin îndeplinirea exemplară a atribuțiilor lor, cu devotament civic și profesional.

Spitalul a ajuns un fel de citadelă spre care bolnavii aspiră și, implacabil, în

(Continuare în pag. 18)

RADU OZUN,
directorul Direcției asistență medicală
din Ministerul Sănătății

Flacăra Redacția: București, Piața Scintei 1, casuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin) — 14 57, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Furcaru, Victor Niță, Adrian Dohotaru, Taria Radu) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanțioaia, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnăreanu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneac, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) — 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIU — 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: **ADRIAN PĂUNESCU**